

CEL MAI NOŪ
DICTIONAR DE BOZUNAR

PENTRU
TĂLMĂCIREA CUVINTELOR RADICALE
și
DICERILOR STREINE
DIN
LIMBA ROMANA
DE
ADOLPHE STEINBERG.

Ediția I.

BUCURESCI
TIPOGRAFIA ACADEMIEI ROMÂNE
(LABORATORII ROMÂNÎ).
26, — Strada Academiei, — 26.
1886.


~~~~~  
**Tóte drepturile rezervate.**  
~~~~~

Prea iubitelui meu cunuat

SIGISMUND O. BYK

inchin acéstă lucrare.

AD. ST.

10

11

12

13

A...

- à, câte : à un leu, câte un leu.
Abad, Rinocer, (fiară sălbatică)
Abandonare, Părăsire.
Abastardire, Stricare, prăpădire.
Abate, Egumen, stareț.
Abatesă, Stareță.
Abces, Bubă, umflătură cu puroi.
Abat-jour, Aparat care reflectă lumina.
Abdicare, Retragerere de la o funcție. Se dice despre un suveran care demisionază că *abdică*.
Abenceragiū, Urmas al familiilor regesci Abden și Cerrage, pe vremea domniei Maurilor în Granada (Spania).
Abhorare, Scârbire.
Abil, Indemânatic, dibaciū.
Abimare, Stricare.
Ab intestato, Moștenire, — în lipsă de testament valabil, — după legile respective.

Abis, Prăpastie.

Abitare, a locui.

Abitual, De obiceiă.

Abiectare, a disprețui.

Abiect, Uricios, scârnav, mârșav.

Abjudecare, a pierde prin judecată.

Abjurare, a tăgădui, a se lepăda de ceva.

Ablațiune, Scóterea, făerea unei umflături.

Ablațiv, Cas gramatical.

Ablegare, Desmoștenire.

Ablegat, Agent diplomatic papal.

Ablepsie, Slăbiciune, întunecare a spiritului.

Ablestor, Spălător.

Abnegare, a se lepăda, a'și părăsi credința din trecut.

Abnorm, Neregulat, neobicinuit.

Abnormitate, Lucru neobicinuit, nefiresc.

Abnutare, a respinge, a nu primi ceva.

Abolire, a dărâma, a desființa.

Abolitor, Desființător.

Abominabil, Uricios, spurcat.

Abonament, Invoială sau plată pe un preț determinat și pe un timp determinat.

Abonat, Cel ce se abonează la un lucru (diar, lojă la teatru, etc.).

Abordare, a țermui, a trage cu corabia la mal; a opri pe cine-va pe drum spre a sta de vorbă.

Abondența, Inbelșugare, belșug.

Aborigen, Pământén, néoș.

Abort, Abortare, Lepădare, nascerea unui copil înainte de vreme.

ab ovo, De la început.

Abracadabra, Cuvînt cabalistic, căruia i se atribuia o influență magică.

Abracadabrant, Ceva zăpăcit.

Abreviare, Prescurtare.

Abrogare, Desființare (a unei legi).

Abrupt, Rupt de odată; fără legătură.

Absces, (vezi Abces).

Absent, a lipsi de unde-va.

Absență, Lipsă de unde-va.

Absoluțiune, Deslegare, ertare.

Absolut, Cu totul, necondiționat.

Absolvire, a deslega, a erta.

Absorbire, a suge, a înghiți.

Abstentiune, Abținere, lepădare de la un drept ce i are cineva.

Abstenență, Abținere, cumpătare.

Abstract, Lucru ideal, care n'are o existență reală.

Abstracțiune (făcând), a despărți un lucru, a nu ține sémă de ceva.

Absurd, Absurditate, Greșală sau prostie mare; ceva care nu este, care nu pôte fi ade-vărat; ceva cu totul greșit.

Abținere, a se cumpăta, a se opri de la un lucru.

Abundență, Belșug.

Abus, abusare, Inșelăciune, a înșela; a între-buința rău o lege.

a. c., Anul curent.

Acablare, a împovăra, a obosi.

Academie, Școlă de științe; adunare sau societate de învățați.

Acatalepsie, Nebunie, bătă de creeri.

Accedere, a merge lângă cine-va, a se apropia; a primi propunerea cuiva.

Accedie, Lene, tristețe, melancolie.

Accelerare, Grăbire, zorire.

Accent, Semn care schimbă sunetul vocalelor; cuvintare, vorbă.

Accentare, a însemna tonul; a apăsa mai tare asupra unui cuvânt.

Accept, Primire prin sub-scriere a unei polițe; polița însăși.

Acceptant, Cel ce acceptă.

Acceptare, a primi, a consimți.

Acceptațiune, Invoială; amânare de plată acordată unui debitor.

Acces, Apropiere; lovitură, apucare de bătă.

Accesibil, De care se poate apropia cineva.

Accesiune, Consimțire, invoire.

Accesit, Mențiune onorabilă ce se face cuiva care a meritat într'un grad óre-care un premiu.

Accesor, Un lucru mai mic care însoțește un alt lucru mai mare.

Acefal, Fără cap, fără căpătăiu,

Achisițiune, Căpătare, dobândire; persoană angajată.

- Achitare**, Plată; liberare.
- Accident**, Întimplare, nenorocire.
- Accidental**, Întimplător.
- Accis**, Imposit asupra obiectelor de consuma-
țiune ce intră într'o comună.
- Aclamare**, Strigare; primire cu strigăte de
bucurie.
- Aclimatisare**, a se obișnui cu clima unei lo-
calități.
- Acomodare**, a face comod, a regula, a po-
trivi, a drege.
- Acompaniare**, Însoțire, întovărășire.
- Acord**, Invoială, unire, conglăsuire.
- Acordare**, Primirea unei propunerii sau rugă-
ciunii; invoire la ceva; potrivirea corderlor
la un instrument musical pentru a scote
sunetele trebuincioase.
- Acreditare**, a pune în credit, a da credință
și imputernicire.
- Acusabil**, Ce se poate acusa sau e de acusat.
- Acusat**, Învinovățit.
- Acusare**, Învinovățire.
- Acerș**, **Aevila**, Vultur.
- Acerare**, a ascuți,
- Acerb**, **Acru**, tare, aspru, iute.
- Acer**, Sprinten.
- Acet**, Oțet.
- Acetometru**, Instrumentul cu care se măsoară
gradul de tărie al oțetului.
- Achilon**, Vântul de Nord.

Aclidă, Măciucă cu țepi ascuțite.

Acquerire Acherire, a căpăta, a câștiga, a agonisi, a dobândi.

Acrobat, Jucător pe funie, comediant.

Actar, Cel ce ține actele.

Act, Fapt, lucrare; hârtie, contract, zapis, răvaș.

Acteon, Mare vinător pe care Diana 'l schimbă în cerb.

Acție, Hârtie prin care se recunoște partea de interes ce o are cine-va într'o societate comercială.

Acționar, Cel ce posedă acții.

Acțiune, Acție; fapt, lucrare, chemare în judecată.

Activ, Silitor la lucru; averea unui comerciant.

Activitate Sirguintă, îndemănare, iuțelă,

Actual, De față; în prezent.

Actualitate, Starea prezentă a unui lucru; fapt nou petrecut acum și care interesază.

Acupunctură, operație chirurgicală care constă întru a face înțepături.

Acvilă, Vultur.

Adagio, Bucată musicală cu mișcările ușoare.

Adagiū, Proverb, dicătoare.

Adaptare, Potrivire.

Ademanie, Grijă mare.

Adephagie, Lăcomie la mâncare.

Adept, Cirac; cel ce este inițiat în misterele unei secte, în secretele unei societăți.

Adequat, Intreg, deplin, perfect.

Aderare, Invoire la ceva, primire; lipire.

Adesiune, Primire, invoire la ceva.

Adestru, Indemânatec.

Adherire, Alăturare, alipire.

ad hoc, Anume pentru un scop determinat.

ad hominen, Care privesce direct pe persoana la care se adresează cineva. *Argument ad hominem*: argument care atinge direct pe persoana cu care discutăm.

ad honores, Pentru onoare, în mod onorific, fără plată.

A diaforie, Nepăsare.

Adio, (Adieu), Cu Dumnezeu, bună ziua, etc.

Adepsie, Lipsa de sete.

Aditiune, Adunare.

Adjectiv, Cuvânt care însoțesc un substantiv pentru a-l califica.

Adjudeca, a hotări ceva cuiva prin licitație.

Adjunctiune, Reunire, asociare.

Adjurație, Rugăciune fierbinte, blestemare, afurisenie.

Adjurare, a ordona în numele lui Dumnezeu, a invita, a stărui.

ad libitum, După plac; pe alese.

Administrație, Cărmuire, stăpânire.

Admirabil, Lucru vrednic de a fi privit cu mirare.

Admiral, comandant al unei nave de război.

Admisibil, Ceva care p^ote fi luat în b^ăgare de s^em^ă și primit.

Admitere, a primi, a îng^ădui.

Admonire, Dojenire.

Adnota, a însemna.

Adolescență, Vîrsta vieței care urm^ez^ă după vîrsta copil^ăriei.

Adonai, Dumne^de^u în limba hebraică.

Adonis, Numele unuⁱ bărbat din mitologie, de o frumusețe perfectă. (Se dⁱce în b^ătaie de joc de un t^en^er care prea caută să fie frumos.)

Adoptant, Adoptator, cel ce primesce; cel ce ia un copil de suflet.

Adoptat, Primit; copil luat de suflet.

Adoptiv, (Copil) luat de suflet.

Adopțiune, Primire; recun^oscere legală de c^ătre cineva c^ă a luat un copil^u de suflet.

Adorare, A iubi cu înfocare, a se închina cu iubire și evlavie.

ad patres, La strămoși. (*A merge ad patres* : a muri).

ad rem, Relativ la lucru. (*A r^esponde ad rem* : categoric).

Adornare, Impodobire.

Adresă, Iuțelă, îndemănare, sprintenie, dibăcie, viclenie; ar^etarea locuinței cuiva (pe o scris^ore, etc.).

Adulare, Adulațiune, Ligușire.

Adulter, Prea-curvie; soț necredincios.

- Advențiū,** Bunurile dobândite prin muncă proprieă, iar nu prin moștenire.
- Adverb,** Cuvint invariabil care modifică un verb sau un adjectiv.
- Adversar,** Protivnic.
- Adversitate,** Nenorocire.
- Adynamic,** Lipsă de putere, slăbiciune (o bôlă).
- Aerolit,** Corp mineral (piétră) care cade din cer.
- Aerometru,** Grad cu care se măsoră aerul.
- Aeronaut,** Navigator în aer; cel ce călătorește în aer într'un aerostat.
- Aeroscop,** Instrument care servă a arăta expansiunea aerului sau a gazului.
- Aerostat,** Balon.
- Aerostație,** Arta de a face și întrebuința aerostatele.
- Afabil,** Bland. blajin, primitor.
- Afeblire,** Slăbire.
- Afect,** Mișcare făcută în inima noastră printr'o impresie ôre-care.
- Afectatiune,** Prefacere.—**Afectiune,** Dragoste.
- Aferință,** Produs.
- Afermare,** Arendare.
- Afermire,** Intărire, adevărire.
- affeto,** sau **affetuoso,** Acest cuvint arată în notele musicale că o bucată trebuie să se cânte ușurel, cu o oxpresie dulce.
- Affiliare,** Primire într'o corporație sau societate.

- Afnitate**, Incusare, înrudire.
- Afirmare**, **Afirmație**, Întărire, adevărire că așa e.
- Afirmativ (în mod)**, Da, așa este.
- Afiș**, Foe tipărită coprinzând o însciințare ôre-care ce se împarte sau se lipsese pe ulită.
- Afișer**, Cel ce împarte afișele.
- Aficițiune**, Intristare, supărare.
- Afiuent**, Un riu care se varsă într'un alt riu mai mare.
- Aflux**, Scurgere repede la vreun loc.
- Afonie**, Lipsă de voce.
- Aforism**, Dicală scurtă.
- Afront**, Rușine.
- Afurcă**, Ancoră mică.
- Agasant**, Supăsător, neplăcut.
- Agenda**, Portfoliū pe care se scrie diferite lucruri.
- Agent**, Tot ce lucrăză : *agent chimic* ; însărcinat să conducă o afacere : *agent al guvernului*, *agent de afaceri*. — **Agent de schimb**, Mijlocitor însărcinat cu negocierea efectelor publice.
- Agenție**, Cancelaria agentului.
- Ager**, Sprinten, vrednic, harnic.
- Agustie**, Lipsa gustului.
- Agio**, baș ce se plătesce pentru schimbarea monedelor.
- Agilitate**, Sprintenie, ușurință.

Agitare, Agitație, Turburare, fervere, mișcare mare.

Agitator, Turburător, revoluționar

Aglomerare, Ingrămădire.

Aglutinare, Incleire, lipire.

Agnat, Orî-ce copil hărbătesc din partea tatălui.

agnus, Miel (cără bine-cuvintată de către Papa din Roma și pe care figurază un miel; mică iconă religioasă).

agnus Dei, Mielul lui Dumnezeu (o rugăciune care începe cu aceste cuvinte).

agonie, Tragere de mörte, starea în care se află bolnavul când se luptă cu mörtea.

Agóre, Necaz, măhnire

Agrafă, Ac de piept.

Agravare, Imgreunare, înrutățire.

Agreabil, Plăcut.

Agregat, Grămadă de substanțe diferite împreunate chiar de la epoca formării lor.— Cel ce este admis, după un concurs, în corpul profesorilor.

Agrement, Plăcere, mulțumire, petrecere.

Agresiune, Fapțul de a lovi sau ataca mai întâi.

Agresor, Cel ce lovesce sau atacă mai întâi.

Agreste, Câmpenesc, țărănesc, grosolan.

Agricol, Ceea ce ține de agricultură.

Agricultură, Lucrarea câmpului, plugărie.

Agrimensor, Măsurător al câmpului.

Agrimentatie, Măsurarea câmpului său pământului.

- Agroman**, Acela căruia i place să stea la țară.
- Agronom**, Cel ce a învățat cum se lucrează pământul, plugar studiat.
- Agronomie**, Știința plugăriei.
- Agru**, Ogor, câmp, țarină.
- Agrypnie**, Lipsă de somn.
- Ajurnare**, Amânare.
- Ajustare**, Potrivire, îndreptare, aședare.
- Alalia**, Neputința de a vorbi.
- Alarmă**, Sgomot; chemare la arme, strigare în ajutor.
- Albifacere**, a face alb, albire.
- Albigine**, Albătă în ochi.
- Alabastru**, Piatră môle de natura marmorei, dar transparentă.
- à la**, După : *à la mode*, după modă.
- Alah**, Nume ce Mahomedanii 'l dau lui Dumnezeu.
- Alambic**, Aparat care servă la destilare.
- Alambicat**, Prea subțire, prea rafinat.
- à la minute**, La minut.
- Albinism**, Lipsă de colorație a pielii.
- Albion**, Nume vechiu al Mării Britanii.
- Album**, Caet cu scôrțe pentru păstrarea portretelor sau pentru a face colecții de desemnuri ori de musică
- Albumen**, Substanță care acoperă embrionul în unele grâne.
- Albumină**, Substanță de natura albușului de ou.
- Alcade**, Magistrat în Spania.

Alcaie, Vers grec inventat de Alceü și adoptat de Latină.

Alcali, Orice corp compus ce poate înverzi culorele albastre vegetale și să albăstrească la loc aceste culori înroșite prin acide. — **Alcali volatil**, Amoniac.

Alchimie, Chimia din evul mediu care căuta panaceul universal și prefacerea metalelor proște în aur.

Alcool, Spirt de vin.

Alcoometru, Grad de măsurat alcoolul.

Alcoran, Coranul.

Alcov, Locul unde este așezat patul într'o odaie.

Alderman, Oficer municipal în Englitera.

alea jacta est, Sortiți s'au aruncat, — adică : cum sorta s'a hotărât, nu se mai poate schimba.

Aleator, Ce va care afarnă de un eveniment nesigur ; care este supus întâmplărei.

Alegațiune, Citarea unui pasagiü, a unui fapt ; asertiune.

Alegorie, Inchipuire care constă într'u a reprezenta spiritului un subiect ast-fel ca să i se arate un alt subiect ; compoziții de sculptură sau pictură.

Alegretă, Veselie.

Aleluia, Lăudat fie Domnul (în limba ebraică)

Alert, Viü, sprinten, deștept.

Algebra, Știința de a calcula mărimile pri-

vile într'un mod abstract și reprezentate prin litere.

Algid, Rece, înghețat.

Alianță, Unire, tovărășie, înrudire. — *Alianță israelită universală* : Societate internațională pentru susținerea intereselor israelite, fondată la Paris în 1860.

alias, Odinióră, alt' dată, afară de asta.

alibi (Latinesce : în altă parte), Prezența unei persoane într'un alt loc de cât acela unde s'a săvârșit crima de care este acuzată.

Alienare, Instreinare, strămutare. — **Alienație mintală**, Smintélă, nebunie.

Aligator, Nume științific al reptilelor numite în mod vulgar caiman și crocodilii.

Aliment, Hrană.

Alimentar, Ceva de hrănit. *Pensie alimentară* : Pensie pentru a se susține.

Alimentare, Hrănire, susținere, nutrire.

allegro, Viu; bucată de muzică viuă și veselă.

allogria, Sburdălnicii, nebunii.

All right! (citesce : olrait) Prea bine!

alma mater, Mama nutritóre (nume ce se dă Universitățel).

Almanach, Calendar cu bucăți literare.

Alocare, A da, a hotărâ o sumă de bani pentru ceva.

Alocuțiune, Cuvântare.

Alodialitate, Bun liber de orî-ce impozit.

Alodiū, Posesiunea unei proprietăți libere de orî-ce impozit.

Alopatie, Sistem medical ce constă intru a trata pe bolnavi cu remedii cari aū o acțiune contrariă cauzei rēului.

Alusie, Figură de retorică ce constă intru a se spune un lucru pentru a se înțelege alt lucru. A face alusie este «a se bate șeua ca să pricēpă iēpa.»

Altercație, Cērtă, gălcēvă.

Alterare, Schimbare.

Alternare, a trece de la unul la altul.

Alternativ, de la unul la altul ; o dată da și o dată nu.

Altetă, Înălțime, Mărire.

Altier, Măreț, mândru.

Altilocinte, Cuvēntare înaltă.

Altitudine, Înălțime, adâncime.

Altramente, Altmintrelea.

Alunun, **Alumnă**, Școlar, școlăriță.

Alveolă, Albióră, celula în care albina își depune mierea ; cavitatea în care cresc dinții.

a. m., Antemeridian.

Amabil, Plăcut, vrednic de iubit.

Amalgam, Amestecarea unui metal cu mercuriū ; amestecătură.

Amant, Amorez, ibovnic.

Amator, iubitor, doritor.

Amazonă, Femeia răsboinică, curagiosă ; călăreță.

Ambasadă, Solie împărătească.

Ambasador, Sol împărătesc.

Ambi, Amânduoi.

Ambiguu, Indoios, cu două înțelesuri.

Ambiopie, Vedere scurtă.

Ambițiune, Mândrie, dorință d'a ajunge mare.

Ambulant, Umblător.

Ambulanță, Spital militar care însoțesc o armată.

Ameliorare, Imbunătățire, îndreptare

Amenajament, Potrivelă.

Amendă, Pedepsă (in bani), ștraf. — **Amendă onorabilă**, Mărturisire în public a unei crime; a cere ertare.

Amendament, Schimbare în mai bine; modificarea unei legi.

Amenitate, Blandețe.

Amfibiū, Animal care trăesc în apă și pe uscat.

Amfibol, cu două înțelesuri.

Amfitétru, Clădire mare pentru spectacole, prelegeri, etc.

Amforă, Un fel de vas antic.

Amigdalită, Umflarea amigdalelor din gât.

Amnesia, Pierderea memoriei.

Amnestie, Ertare și uitare deplină a unei crime.

Amor, iubire înfocată, dragoste ; zeul Iubirei, numit și Cupidon.

Amóre, iubire.

Amortisment, Amorțire, stingerea unei datorii încetul cu încetul.

Amplu, Spațios, întins, mare.

Amputațiune, Tăerea unui membru al corpului.

Amusare, Petrecere, desfătare.

Anabaptist, (Rebotezător.) Cel ce aparține sectei Anabaptilștilor. Acéstă sectă creștină susține că nu trebuie să se boteze copiii de cât în vârsta rațiunei său că la acesiă vîrstă ei trebuie botezați din nou.

Anachoret, Pustnic, chenovit.

Anagnost, Cetitor bisericesc; copilul care însoțește pe archireu.

Anagram, Mutarea literelor unui cuvînt, așa în cât să ne dea un alt cuvînt; precum: *car—rac*.

Anale, Istorie; carte în care se povestesc înțimplările din fie-care an.

Analeptic, Care pôte să întărească corpul.

Analisă, Desfacerea unui lucru spre a se vedea din ce e compus.

Analogie, Asemănare.

Anarchie, Lipsă de guvern într'un Stat.

Anatemă, Afurisenie.

Anatomie, Partea sciinței medicale care se ocupă cu tăerea corpului spre a'l studia.

andante, Încet, binișor.

Anecdotă, Poveste scurtă, mai cu sémă glumetă.

Anemie, Lipsă de sânge.

- Anemic**, Fără sânge, slab.
- Anestisare**, Luarea simțirei, amorțire.
- Anevrism**, Umflătură cauzată prin ruperea unei artere.
- Anexare**, Alăturare, alipire; supunerea și incorporarea unei țări străine.
- Anfractuositate**, Scorbură, scofălcire.
- Angajament**, Legare, îndatorire.
- Anger**, Ânger.
- Anihilare**, Nimicire.
- Animare**, **Animatie**, Insufletire, mișcare mare.
- Animositate**, Pică, cindă.
- Aniversare**, Întorcere anuală a unui fapt vrednic de pomenit.
- Anonim**, Fără nume, fără iscălitură.
- Anotare**, a face însemnări asupra unui text.
- Anorganic**, Fără organ, fără suflet.
- Anormal**, Neobicinuit.
- Anotimp**, Timp al anului (primăvară, vară, etc.).
- Autagonism**, Impotrivire, luptă în idei.
- ante...** Înainte de...
- ante bellum**, Înainte de război.
- Antecedent**, Care este înainte de. Se dice de un întâi fapt care poate fi invocat apoi ca exemplu de a se face iar așa.
- Antemeridian**, Înainte de amiazi.
- Anterior**, Dinainte, mai înainte.
- Anti...**, Contra...
- Antic**, Vechi, străvechi.
- Anticameră**, Tindă, odaie de așteptat.

Antichrist, Diavolul, Satana.

anticipando, A se face plata înainte.

Anticipare, A apuca înainte; a spune înainte de vreme.

Anticitate, Vechime.

Antidot, Remediū contra otrăvirei.

Antilogic, Contraḍicere intr'un discurs.

Antipatie, Neputința de a putea suferi pe cineva.

Antipod, Cel ce se află pe un punct al pământului diametral opus celui-l'alt. Se ḍice despre țerile opuse diametral unele altora.

Anticonstituțional, Neconstituțional.

Antievar, Comerciant de cărți vechi sau de lucruri de artă vechi.

Antisemit, Dușman al Semiților, al Evreilor.

Antiseptic, Contra putredirei.

Antitesă, Opoziție de cugetări sau de cuvinte.
(Exemplu : *România este o țară mică prin întinderea ei, dar mare prin trecutul ei, prin viitorul ei*).

Antreprenor, Intreprinzător, contracciu.

Antreu (Entrée), Intrare, odaie prin care se intră.

Antropofag, Care mănâncă carne de om.

Antropologie, Știința care se ocupă cu studiul și cu istoria naturii omenesci.

Anual, Pe fie-care an.

- Anuar**, Carte în care se reproduce anual un șir de fapte sau de întâmplări anumite.
- Anuiare**, Plictisire, a aduce urât.
- Anulare**, Nimicire, desființare.
- Anunțiu**, Inștiințare.
- Apanagiū**, Moșii ce se dau regilor și prinților ca dăstare.
- Aparaf**, Pompă, gâtélă mare.
- Aparat**, Instrument, sculă.
- Aparent**, Care pare.
- Aparentă**, Arătare (după fața exterioară).
- Apartament**, Mai multe odăi dintr'o casă cari formeză o locuință deosebită.
- Apartine**, Ține de ceva, este al cuiva.
- Apatie**, Amorțelă, nepăsare.
- Apel**, Chemare, strigare. *A face apel* : a cere justiție la o instanță mai mare de cât aceea care ne a condamnat.
- Apelipsit**, Disperat, demădejdut.
- Apendice**, Adaus.
- Apepsie**, Greutate în stomach.
- Aperitiv**, Care deschide.
- Afasie**, Amuțire.
- Afonie**, Neputința de a vorbi.
- Aplanare**, Neteșire, potrivire.
- Aplaudare**, A lăuda, a bate din mâini în semn de aprobare.
- Aplaus**, Laudă; bătae în palme spre semn de laudă.
- Aplicare**, a pune lângă; a pune în lucrare.

Apocalips, Revelațiune, descoperire ; una din scrierile noului testament ce se atribuie lui Ioan Evangelistul și care e plină de alegorii greu de înțeles.— **Apocaliptic**, Misterios, obscur.

Apocrif, Necunoscut, îndoișor ; *scriere apocrifă* : ai cărei autori nu sunt bine cunoscuți.

Apodictic, Ceva basat pe argumente sigure.
Apoline, **Apollo**, Țeul muzicii, al poeziei, al Sôrelui, etc.

Apologie, Apărare, laudă.

Apoplexie, Damba.

Apostasie, Lepădare de lege, schimbarea unei credințe pentru alta.

Apreciare, Prețuire drăptă a unui lucru.

Aprobare, Primire ca bună a unei propunerii sau idei ; incuviințare.

Apetit, Poftă de mâncare.

a **prima vista**, La întâia vedere.

a **priori**, Înainte de ori-ce examinare, înainte de ori-ce discuție.

Aprofundare, Adâncire, pătrundere.

Aproposito, Când vorbim de un lucru și ne aducem aminte de alt ceva care are legătură cu subiectul de care este tocmai vorba, Țicem : «*à propos*, (sau) *aproposito de acesta....*»

Apropriare, Insușise, a face al său.

Aprovisionare, Pregătire de mâin înainte cu
ceva ca să fie la cas de trebuință.

Aproximativ, Cam așa. cam atâta, etc.

Apt, Destoinie, vrednic la cutare lucru.

Aptitudine, Destoinicie, vrednicie.

aqua toffana, Otravă (bătură).

Arabescuri, Impodobiri în stil arăbesc, (în
formă de foi împletite, etc).

Arabil, Bun de arat, ce se poate ara.

Arangement, **Aranjare**, Aședare, învoială.

Arbitragiū, Calcularea cursurilor efectelor
publice din diferite orașe pentru a se afla
cel mai avantajos; judecată prin arbitri.

Arbitral, Ce ține de arbitru, prin arbitru.

Arbitrar, Lucrare sau guvernare după bunul
plac, iar nu după lege.

Arbitru, Judecată; judecător ales de părțile
împrecinate spre a hotări el în locul ju-
decătorilor ordinari.

Arcadă, Pörtă zidită în formă de arc.

Archaic, Vechiū.

Archaism, Vorbă sau expresie vechiă și care
nu se mai întrebunțază.

Archeografie, Descrierea lucrurilor din ve-
chime.

Archeologie, Știința lucrurilor din vechime.

-- **Archeolog**, Cel ce posedă și se ocupă cu
Archeologie.

Archidiacon, Prim diacon.

Archiduce, Prim duce, adică mare principe.

Acest titlu se dă membrilor celor mai de aproape din familia imperială austriacă.

Archiepiscop, Prim episcop.

Archimandrit, Superior al unei mănăstiri.

Arhitect, Maestru care posedă arta de a face planuri pentru clădire de binale.

Arhitectonie, Privitor la arhitectură.

Arhitectură, Știință care se ocupă cu clădirea de binale; binaua însăși, sau chipul, felul zidirei.

Arhivă, Loc în care se păstrează hârtiile și condiile unei autorități.

Arhivar, Cel ce ține archiva.

Archontar, Călugăr însărcinat cu primirea vizitatorilor unei mănăstiri.

Archonte, Magistrat grec, principe; la noi se numiau în vechime *archontii* boierii țerei.

Archontologie, Condica în care erau trecuți boierii.

Arenă, Loc de luptă.

Areopag, Judecătoria cea mai mare.

à revoir, La revedere.

argent comptant, (arjan contan), Pe bani gata.

Argil, Pământ gros și gras.

Argonautii, Nume dat heroilor greci cari se imbarcară pe vasul *Argo* (1263 în. Chr.) pentru a cuceri în Colchida Mielul de aur.

Argo, **Argot**, Limbă specială ce se obicinu-

esce în unele clase profesionale, mai cu sémă între hoți.

Argument, Probă, dovadă ; expunere, sumariu.

Argus, Numele unei persoane mitologice care avea o sută de ochi. Supraveghiător, spion.

Arid, Uscat, sec, aspru. — **Ariditate**, Asprime uscăciune.

Arie, Cântec.

Aristarch, Critic sever.

Aristocrat, Boer. — **Aristocrație**, Boerime.

Arlechin, **Arlecchino**, Paiată, Caraghios.

Arlechinadă, Caraghioslic.

Armament, Inarmare.

Armistițiu, Incetare de luptă pentru cât-va timp.

Armonie, Bună înțelegere ; combinare de sunete plăcute.

Armorial, Condică în care sunt trecuți titlurile de nobleță ale membrilor din aristocrație.

Armură, Arme sau haine cari apără corpul.

Arogant, Ingâmfat. — **Aroganță**, Ingâmfare, obraznicie.

Aromă, Mirosul plantelor. — **Aromatic**, Mirositor.

Arogare, Insușire pe nedrept.

Arpagon, Nume al unui sgârcit.

Arsenal, Magasie sau fabrică de arme.

Arsenic, Șórecică (otravă).

Artă, Meșteșug. — **Artist, Meșteșugar** fin ; actor.

Artă, Vină.

Articol, Articul, Articul, Incheiătură ; tratat scurt ; sub-impărțirea unei legi, a unei cărți, a unei socoteli ; obiect de comerț ; în gramatică se numesce *articol* partea de cuvânt care determină substantivele : omul, femeile.

Articulație, Pronunțare ; incheiătură.

Artificial, Ceva făcut, iar nu natural.

Artificiu, Meșteșugire ; înșelătorie.

Artilerie, Soldați cari se luptă cu tunuri ; știința de a fabrica tunuri și de a se lupta cu tunuri. — **Artilerist, Soldat** care umblă cu tunuri.

Asalt, Forțare ; luare cu sila, cu puterea.

Asasin, Ucigaș. — *Asasinat, Omor* ; omorit.

Ascendent, Care se suie, se înalță ; autoritate ; influență ; persoană de la care ne coborim. — **Ascensiune, Urcare, înălțare.**

Ascet, Călugăr (în sens impropriu). — **Asectic, Călugăresc, evlavios.**

Asecurare, Asigurare.

Aserțiune, Afirmare.

Asiduū, Stăruitor, silitor. — **Asiduitate, Sîrguință.**

Asfixie, Înăbușire, inecăciune.

Asignare, a hotărî saū depune un fond pen-

tru un scop 6re-care ; a chema in judecată. — **Asignat**, Hărtie monedă.

Asil, Adăpost ; loc de scăpare.

Asimilare, Asemănare în toate.

Asistare, A fi de față ; a da ajutor.

Asistență, Public care se găsește de față ; ajutor.

Asmodeu, Geniu rău care turbură pacea casnică.

Asociare, Insoțire. — **Asociație**, Tovărășie.

Asortare, a face țiguit ; a așeza fie-care lucru după felul său. — **Asortiment**, Țiguit, adunare de măi multe lucruri de acelaș fel. *A fi asortat* va să ȃică : a avea tot felul de lucruri ce trebuie să aibă cine-va.

Aspect, Vedere, privire, față.

Asperitate, Asprime ; ridicătură.

Aspersiune, Stropire.

Aspirare, Răsuflare ; a dori ceva. — **Aspirație**, Dorință, așteptare de a dobândi ceva mare sau plăcut.

Asthm, B6lă ce consistă in a avea resuflare grea.

Atsrolog, Ghicitor după arătarea stelelor.

Astronomie, Știința stelelor, a numărului, naturii și mișcărilor lor. — **Astru**, stea.

Atac, Lovitură. — **Atacare**, Lovire.

Atașare, Alipire. — **Atașat**, Om pus ca ajutor ; alipit, devotat.

Atasic, Neregulat. — **Ataxie**, Desordine.

Ateism, Necredința în Dumnezeu. — **Ateist**, Care nu crede în Dumnezeu.

Atelier, Încăpere în care lucrează mai mulți meseriași.

Atena, **Athens**, Capitala Greciei. — (**Pallas**)

Athens, Minerva, deita înțelepciunii și științei, care, după mitologie, a venit pe lume înarmată gata, eșind din creeri lui Joe.

Atheneu, Templu al Athenei, devenit apoi institut de instrucție și de cultură pentru popor. De aci **Atheneul Român**, Societate de învățați cari au de scop luminarea poporului prin ținere de conferințe, publicare de scrieri, etc. — *Atheneu* se numește și locul unde se țin conferințe, se dau spectacole, etc.

Atent, Cu băgare de seamă, luare aminte.

Atenție, Luare aminte, băgare de seamă.

Atențat, Încercare de omor.

Atenuant, Ușurător.

Atestare, Mărturie. — **Atestat**, Dovadă (scrisă).

Ateu, Ateist (care nu crede în Dumnezeu).

Atitudine, Modul cum se ține cineva.

Atleț, Luptător, om tare, voinic.

Atmosferă, Aer.

Atom, **Atomă**, Prășorul cel mai mic în care se poate lăra, împărți ceva.

Aton, Fără ton. — **Atonie**, Lipsă de ton.

à tout prix, Cu ori-ce preț.

Atracție, Atragere, tragere la sine.

Atribuire, A da cuiva.

Atroce, Crud. — **Atrocitate**, Crușdime.

Atrofiare, Slăbire, oflicare.

Atrapament, Atrupare, Strângere în trupe.

au **contraire**, Din potrivă.

Aucțiune, Licitație, mezat.

Audacie, Indrăznelă. — **Audacios**, Indrăzneț, sumeț.

audiatur et altera pars, Să se audă și cealaltă parte interesată.

Audiență, Ascultare, primire ce o face cuiva un ministru, un prinț spre a vorbi cu el.

Auditor, Student neinscris dar care urmăze cursul într'o școlă. — **Auditoriū**, Publicul care aude un discurs, care asistă la o reprezentație, conferință, etc.

Augment, Adaos.

Augur, Preșdicere ; ghicitor.

Aula, Curte, mai cu sémă curte împărătescă sau regescă. — **Aulic**, Care ține de curte.

Aureolă, Cerc luminos care inconjoră capul sfinților.

Auricular, Ce ține de ureche. — *Martor auricular*, care a audit cu urechile lui.

Aurifer, Care produce aur.

Aurora, Đorile, răsaritul de điuă. *Auroră boreală*: lumină electrică ce se arată uneori la Nord. In mitologie fiica lui Titan și a pământului ; avu de soț pe Perseū

și copiii ei au fost vânturile, stelele și Lucifer.

Auspiciu, Ocrotire, sprijin.

Auster, Aspru, strașnic.

Austru, Vântul de Sud,

aut, aut (aut Căesar, aut nihil), Orî așa, orî așa (orî Cesar, orî nimic. Românul țice: Orî Stan, orî căpitan).

Autentic, Adevărat, care vine de la loc sigur.

Autenticare, Adevărire.

Autobiografie, Descriere ce o face cine-va despre viața sa proprie.

Autocefal, De sine stătător.

Autohton, Om care s'a născut din moși strămoși în țara în care șade.

Autocrat, Singur-stăpânitor, împărat care nu e ținut de legi ca să asculte de voința poporului său a miniștrilor.

Auto-da-fé, Rug pe care se ardeau în Spania cei bănuți de nereligiositate.

Autodidact, Care a învățat singur, fără profesor.

Autograf, Scrisoare scrisă de chiar mâna celui care o trimite.

Automat, Mașină care se mișcă; om prost, nătâng.

Autonomie, Stare de sine; dreptul unui Stat de a se guverna singur.

Autopsie, Tăierea cadavrelor de către medici pentru a vedea cauza morții.

Autor, Cel ce face ceva, mai cu sémă cel ce compune o carte, sau altă lucrare artistică.

Autorisare, Autorisație, a da voce, imputernicire.

Autoritate, Putere, stăpânire.

Auxiliar, Ajutător.

Avans, Banî primiți înainte. — **Avansare**, Înaintare.

Avantagiū, Câștig, folos.

Avantgardă, Soldații cari merg ca cercetași înaintea corpului întreg de armată.

avant la lettre, întâile exemplare tipărite ale unui tablou și cari sunt cele mai bune.

Avantpropos, Precavîntare.

Avar, Sgârcit. **Avariție**, Sgârcenie.

Aventură, Întîmplare curioasă, pățanie.

Aventurier, Om fără căpătăiū care'și caută norocul prin țeri streine.

Aversivne, Ūră, scârbă.

Avertisare, Avertisment, Insciințare de mai înainte.

Avicultor, Care se ocupă cu crescerea pasărilor.

Avid, Lacom. — **Aviditate** Lăcomie.

Avilire, Tărîre, murdărire, înjosire.

Avis, Insciințare. — **Aviso**, Vapor care face serviciul de însciințător.

a vista, La vedere. O poliță *a vista* trebuie plătită la vedere, la prezentare.

- Avort**, Nascere înainte de timp, lepădare.
 à vue (veđi *a vista*).
Axiomă, Un adevăr cu neputință de tăgăduit;
 o teorie care n'are nevoie de demonstrare.
Azur, Albastrul cerului.

B.

- Babel**, **Babilon**, Zăpăcělă, talmeș-balmeș.
Bacalaureat, Diplomă ce capătă cei ce au
 isprăvit cu succes cele șapte clase lice-
 ale; cel ce are asemenea diplomă.
Bachanale, Carnaval; serbări dedicate in ve-
 chime ȃului Bachus.
Bachantă, Femeiă sburdalnică; femeiă cu
 moravuri forte stricate.
Bachus, **Bacus**, ȃul vinului.
ȃagaj, Calabalic.
ȃagatelă, O nimica tótă.
ȃaghetă, Bastonaș, vargă.
Bagno, **Bagnu**, Inchisórea galerianilor.
Bajaderă, **Baiaderă**, Jucătóre și cântăreță
 indiană.
Bairam, Sėrbătóre mahomedană.
baisse, Scăderea hărtiilor de valóre.
Baladă, Poesie care povesteste o întimplare
 vitejescă.
Baldachin, Pervazuri cu perdele; tapițerie
 d'asupra unui tron, altar, etc.

- Balenă**, Chit (pesce mare).
- Balet**, Joc teatral. **Baletistă**, Jucătoare.
- Balnear**, De baie.
- Balotagiū**, Alegere ce se face din nou pentru că cea d'întâi n'a dat un rezultat definitiv.
- bal paré**, Bal pompos.
- Balustradă**, Parmaclie, gard mic ce înconjură o scară, etc.
- Bambu**, Trestie indiană foarte înaltă.
- Ban**, Fost mare demnitar în România; actualmente locuitor al împăratului austro-ungar în Croația.
- Banal**, Ceva care se obișnuiesce în toate Țările. — **Banalitate**, Vorbă obișnuită prea des, așa că este lipsită de farmec.
- Banchet**, Sindrofie, masă mare.
- Bancrută**, Moflus, încetare de plată din partea unui negustor necinstit.
- Bancnotă**, Răvaș tipărit care se primesce drept bani.
- Bandagist**, Cel ce face bande, legături pentru a servi bolnavilor.
- Bandaj**, Legătură ce o face medicul unui bolnav.
- Bandieră**, Stég, drapel.
- Bandit**, Tâlhar, hoț.
- Baptisare**, Botezare.
- Barbar**, Crud, sêlbatec. — **Barbarie**, Sêlbătăcie.

Barbarism, Dicare saũ frasã necorectã.

Barcarolã, Cãntecul luntrașilor in Venetia.

Bard, Cãntãreț; poet popular.

Baricadã, Intãriturã spre a impedita trecerea vrãjmașului.

Bariton, Voce inaltã de bas.

Barometru, Instrument pentru mãsuraarea presiunii atmosferice, adicã de allat schimbãrile aerului.

Baron, Titlu de noblețã.

Baronet, Nobil englez.

Baroñ, Corpul advocașilor.

Basã, Temeiũ, temelie.

Basalt, Pãtrã de colórea fierului și din care se fac colonne, caldarimuri frumoșe, etc.

Basculã, Balanțã, lãgãn.

Basetã, Injosire.

Basin, **Basen**, Hãbus de scãldat, albia unei ape; loc unde trag corãbiile.

Basrelief, Figurĩ sculptate saũ turnate cari sunt eșite din suprafatã. Se pot vedea la statua lui Lazãr de pe bulevardul Academiei din București.

basta! Destul!

Bastard, Copil din flori.

Bastilia, Fostã inchisóre a condamnașilor politici din Paris.

Bastiment, Corabie, vapor.

Bustion, **Bustiune**, Intãriturã la cetãșĩ.

Batalion, O parte din regiment comandată de un căpitan.

Batel, Vaporas, corăbióră.

Baterie, Un număr ore-care de tunuri cari lucréză împreună.

Bazar, Târg ; expoziție de mărfuri.

Beatificare, Beatificațiune, a face fericit. Când sinodul proclamă de sfint pe un mort care a meritat recunoscința bisericeii, se ȳice că'l *beatifică*, că'i dă *beatificațiã*.

Beatitudine, Fericire perfectă, cerescă.

bébé, Copil drăgălaș ; păpușă.

Bedlam, Balamucul din Londra

Beiu, Bey, Beg, Principe sau guvernator turcesc.

Beligerant, Cel ce face răsboi.

Benedicțiune, Binecuvintare.

Beneficiu, Bine-facere, folos.

bene merenti, Bine meritat : o medalie română care se dă scriitorilor și artiștilor de merit.

Benigna, Bun ; se ȳice despre o bólă care nu este grea.

Bestie, Dobitoș, fieră.

Bibliã, Sfinta Scripturã.

Bibliofil, Iubitor de cărți.

Bibliografie, Scriere despre cărți.

Biblioman, Iubitor prea mare (până la nebunie) de cărți.

Biblioteca, Dulap în care se țin cărți. Casă publică în care se află cărți de citit fără plată; odaia în care se țin cărțile.

Bifurcare, Împărțire în două ramuri.

Bigam, Bărbat cu două neveste

Bigamie, Crima aceluia ce are două neveste.

Bigot, Evlavios prost sau prefăcut.

bijou, Sculă de aur sau de argint.

Bijutier, Aurar, argintar.

Bilant, Socotelă deslușită.

Bilateral, Cu două laturi.

Binoclu, Ochén cu două sticle.

Biografie, Descrierea vieții cuiva.

Biped, Cu două picióre.

bis! Pentru a doua óră! încă odată!

Bisect, An care are mai mult o ți.

Bizar, Ciudat. — **Bizarerie**, Fapt ciudat.

Blam, Dojană. — **Blamaj**, Rușine.

Blasat, Desgustat, tocil.

Blasfem, Blestem; nelegiuire.

Blesat, Rănit; ofensat.

Blocare, Inconjurarea unui oraș de către o armată.

boa constrictor, Un fel de șarpe periculos.

Bolero, Joc popular spaniol.

Bombă, Ghinlea mare.

Bombastic, Greoiu, încărcat peste măsură.

Bombardare, A trage cu bombe într'o cetate.

Bună, Fată care îngrijesce de copii

bon gré, mal gré, Vrënd, nevrënd.

- bon jour**, Bună ziua.
Bonificație, Despăgublire.
bon ton, Purtare frumoasă, bună cuviință.
Bonz, Popă chinez.
Bord, Marginea unei corăbii.
Bordel, Casă de prostituție.
Borderouă, Socotelă, compt.
Boreas, Vint de Nord.
Borussia, Prusia.
Boschet, Frunțar, umbrar.
Botanică, Știința ce se ocupă cu studiarea plantelor.
Box, Măciucă mică de fier ce se pune pe degete și cu care se dă ghiontură adversarului.
Brancardă, Targă. **Brandy**, Rachiu.
Bravare, Sfidare.
bravo! Bine! — **bravissimo!** Prea bine!
Bravură, Vitejie; faptă curajoasă.
brevi manu, Scurt, îndată, fără ceremonii.
Bric, Luntre de mare.
Brigand, Tălhar. **Brigandaj**, Tălhărie.
Bronchită, Inflamația canalelor respiratorii.
Brusc, Grosolan; fără veste; aspru.
Brut, Necioplit, grosolan.
Brutal, Crunt; mojicesc.
Bucefal, Numele calului lui Alexandru cel Mare.
Bucentaur, Centaur care avea corpul unui bou; vas în care mergea dogele Veneției

la ceremonia căsătoriei sale cu marea.

Bucolică, Poesie despre viața păstorască.

Budoar, Buduar, Iatac.

Bufon, Caraghios.

Buget, Socolă de venituri și cheltuieli făcută de mai înainte și după care trebuie să se știe cine-va.

Bulă, Hrisov al Papei pe pergament și cu o pecetă numită *bulă*.

Buldog, Câine mops.

Buletin, Hârtiuță pe care se scrie un vot; scriere prin care se dă sémă în mod periodic despre nisce fapte interesante.

Burgez, Târgovăț; burtă-verde. — **Burgezia, Burghezia**, Clasa burgezilor.

Burgrav, Nobil german cu drepturi autonome.

Burlesc, Caraghios, rușinos.

Bursă, Local public în care se adună comerțianții pentru a-și face transacțiile. — Ajutor ce se dă unui student, artist. etc.

B. sier, Școlar care se ține cu cheltuiala Statului, a comunei sau a altcuiva.

ashel, Baniță americană.

usolă, Instrument care, arătând tot-d'auna spre Nord, servă marinarilor de a cunoște direcția.

Bust, Partea corpului de la pantece în sus

Byzantin, Din Byzanțiu; viclen.

Byzantinism, Apucături byzantine; viclenie.

Byzanțiū, Odinioră oraș al Traciei pe Bosfor, aji Constantinopole.

C.

- C,** 100 în numerația latină.
- Cabală,** Învătătură tradițională la Evrei în evul mediū, consistând în tălmăcirea arbitrară a literelor și a Scripturerei; intrigă, cértă. — **Cabalistic,** Tainic, Neînțeles. — **Cabană,** Bordeiu. — **Cabotagiū,** Țarmurire, navigare din port în port. — **Cabrioletă,** Trăsură mică cu două rôte.
- Cacofonie,** Sunet urit.
- Cadaver,** Cadavru, Siărv, mortăciune. — **Cadoū,** Dar. — **Cadru,** Ramă, pervaz. — **Cadentă,** Cădere; măsură care regulază mișcările unui dênțuitor; armonia versurilor. — **Cadentare,** Mișcare regulată; a da armonie frăselor, vorbelor. — **Cadet,** Ténér voluntar care învață la școla militară. — **Cadiū,** Judecător în Turcia. — **Cadran,** Césornic de Sóre. — **Caduc,** Ceva putred, care stă să cađă.
- Calamitate,** Mare nenorocire obștescă. — **Calce,** Var. — **Calibru,** Mărimea gurei la puscă, la tunuri, etc. — **Calice,** Caliciū, Potir. — **Calificare,** Qualiřcare, a arăta calitatea, felul unui lucru, unui om. — **Calitate,** Soiū. — **Calm,** Liniște, liniștit.

— **Calmant**, Liniștitor (se ȳice despre medicamente liniștitoare). — **Calóre**, Căldură. — **Caloric**, Foc. — **Calorifer**, Care aduce căldură; sobă.

Cambio, Poliță. — **Camleon**, Gușter care 'și schimbă culórea pielei; om schimbător. —

Camera, Odaie. — **Camera Deputaților**, Adunarea deputaților. **Camera de Comerț**, Adunare alcătuită din negustorii fruntași aleși de obștea negustorilor. — **Camisolă**, Cămășuță.

Campanie, Bătălie: timpul cât ține lucrarea unei oștiri sub arme.

Canalie, Om de nimic; drojdia poporului. —

Canard, Rățoiu. o veste falșă. — **Can-**

can, Joc imoral. — **Cancer**, Rac (bolă).

Cancelar, Ministru. — **Candid**, Curat,

nepătat. — **Candidat**, Cel ce doarece să

ocupe o funcție. — **Candóre**, Curătenia

inimci. nevinovăție. — **Canibal**, Antro-

polag din America: om crud. **Canonadă**,

Bubuit de tunuri. — **Cantaride**, Gândăcei

de frasin. — **Cantic**, Cântec religios. —

Cantitate, Cătățime. — **Canton**, Ținut,

district. **Cantonier**, Cel ce păzește șo-

séua, linia drumului de fier, ședând într'o

căsuță pe drumul mare, numită **Canton**.

— **Cantatrice**, Cântăreță. — **Cantor**,

Cântăreț bisericesc.

Capabil, Harnic, destoinic. — **Capacitate**, Har-

nicie ; întinderea înăuntrică a unui lucru, mai cu sémă a vaselor. — **Capelă**, Biserică mică ; bandă de musicanți. — **Capelmaistru**, Șeful unei bande de musicanți. — **Capelură**, Pêrul capului. — **Capilar**, Privitor la pêr. — **Capital**, Avere, capete. — **Capitală**, Orașul în care șade mai marele ținutului, sau domnitorul țerei. — **Capitalist**, Om cu avere. — **Capitație**, Bir. — **Capitulare**, Predare, supunere la vrăjmaș. — **Caprițios**, Încăpăținat ; om cu tône ; neregulat. — **Captare**, Prindere în cursă ; căpătare pe nedrept. — **Captiv**, Inchis ; prizonier. — **Captivitate**, Inchisóre, prinsóre. — **Capucin**, Călugăr catolic. — **Capuținer**, Cafea cu lapte.

Carabină, Pușcă scurtă ghintuită, cu care se servă mai cu sémă cavaleriștii. — **Carabinier**, Cavalerist înarmat cu o carabină. — **Caracter**, **Character**, Slóvă ; firea sufletului ; putere sufletéscă, tărie ; demnitate, titlu ; felul unui lucru ; semn spiritual și neperitor. — **Characterisare**, a descri caracterul ; a arêta firea unui om sau lucru. — **Characteristica**, Ceea ce caracteriséază, care arată natura cutărui om sau lucru. — **Carafă**, Garafă, sticlă. — **Caraiib**, Numele unui popor din America ce locuesce Antilele. — **Ca-**

rait, Membru al unei secte de Evrei care se ține de litera Sântei Scripturi și respinge tradiția. — **Carambolaj**, Ciocnire; a atinge două bile de odată cu bila proprieă. — **Caramel**, Acadelă. — **Carat**, Proba saū gradul aurului curat conținut într'un metal amestecat cu altul; greutate cu care se cântăresc diamantele și care reprezintă în Prusia : 20_{,554} centigrame, în Holanda : 20_{,559} centigrame, în Englitera : 20_{,530} centigr. —

Caravană, Cătă de călători.

Carbon, Cărbune. — **Carbonari**, Numele unei societăți secrete formată în Italia pe la începutul secolului al 19-lea și care voia să institueze, prin mijloce revoluționare, un Stat liber. — **Carbonisare**, Ardere, prefacere în cărbuni.

Carcasă, Oseminte fără carne și încă împreunate. — **Carceră**, Inchisóre.

Cardiă, Partea de sus a stomacului. — **Cardialgie**, Durere de stomac. — **Cardinal**, Cel mai de căpetenie; la catolici titlul unui demnitar bisericesc care este cel mai mare după acela de papă. **Careu**, Pătrat; trupe aședate în formă de pătrat.

Cariatidă, Figură ornamentală care susține un balcon saū altceva la o clădire. — **Caricatură**, Schimonosélă zugrăvită; se dice și despre un om tórte urit. — **Ca-**

rieră, Cărare. cale, drum ; meseria din care trăesece cine-va ; loc din care se scóte piétră. marmoră, etc.

Caritabil, Milostiv. — **Caritas**, **Caritate**, Milostenie, bine-facere.

Carmen, Poesie, grație, farmec.

Carmen Sylva, (Poesie Pădure) Pseudonimul M. S. Reginei Elisabeta a României.

Carmin, Culóre tare roșie.

Carnagiū, Măcel. — **Carnațiune**, Culórea cărnei, a feței omenesci. — **Carnaval**, timp de petrecere care precede postul paștelor. — **Carnet**, Cărticică, condicută. — **Carnivor**, Care se hrănesce cu carne.

Cartă de vizită, Bilet de mucava pe care stă tipărit numele cuiva. — **Cartel**, Desfidere prin scrisóre.

Cartilagiū, Sgărciū. — **Carton**, Mucava.

Cas, **Caz**, Întimplare ; fapt ; prilej.

Casare, **Casație**, **Casațiune**, Dărâmare, nimicire ; se dice despre o hotărîre ce a fost anulată de către înalta Curte de Casație că a fost *casată*. — **Cască**, Coif. — **Cascadă**, Căderea unei ape de pe un loc înalt. — **Casemată**, Boltă făcută sub pământ ; chilie într'o ocnă. — **Casetă**, Cutie de banî ; cutióră. — **Castitate**, Nevinovăție, curătenie de moravuri. — **Castelan**, Proprietarul său îngrijitorul unui castel (palat). — **Castrat**, Scopit. —

- Casual**, Întimplător. — **Cataclism**, Inundație mare. — **Catacombă**, Boltă făcută sub pământ pentru îngroparea morților. — **Catafale**, Pat înalt îmbrăcat pe care se aședă mortul. — **Catalepsie**, Amortelă, nesimțire. — **Catalog**, Listă pe care se înscrie numele școlarilor, cărților, etc. — **Cataractă**, Căderea unui riū; bolă de ochi. — **Catastrofă**, Intimplare jalnică.
- Catechism**, Invățatură despre principiile și misterele religiei; carte care conține această invățatură. — **Catechumen**, Cel ce învață catechismul. — **Categorie**, Tréptă, rind. — **Categoric**, Curat, scurt, pe față. — **Catedrală**, Biserică de căpetenie; mitropolie. **Catenă**, Lanț.
- Catolic**, Universal. — **Catholicism**, Religia catolică, adică cea de Apus, care are de cap măi mare pe papa din Roma. — **Catilina**, Senator roman, șef al conspirației contra Romei, descoperită de Cicerone (63 în. de Christ.) Se țice despre un om care trăeste de ađi până măine, fără mijloce cunoscute, că duce *o existență catilinară*.
- Caustic**, Arđetor; mușcător. pișcător.
- Cauterizare**, Ardere cu fier roș.
- Cauțiune**, Chezășie, garanție.
- Cavalcadă**, Trupă de călăreți; mers pompos al unor călăreți. **Cavatînă**, Cântec.

- Cavernă**, Pesceră, grotă.
caveant consules! Să veghieze consuli! a-
 dică : Guvernul să bage de sémă.
- Caviar**, Icre negre.
- Cavitate**, Scobitură. gol.
- Cecitate**, Orbire. **Cecum**, Mașul gros.
- Cedare**, A lăsa ceva cui-va; a se pleca, a
 se supune; a face pe voia cui-va.
- Cedru**, Brad din Libanon.
- Cefalgie**, **Cefalgie**, Durere de cap.
- Celebrare**, Serbare. — **Celebritate**, Renum; om forte renumit. — **Celest**, Ceresc. — **Celestul Imperiū**, Cerescul Imperiū, adică China. — **Celibat**, Starea în care se găsește un **Celibatar**, Om neînsurat. — **Celulă**, Chilie; căsuță, odăiță.
- Cens**, Cantitatea de impozit ce trebuie să plătească cine-va. — **Censor**, Supraveghetor; om însărcinat cu examinarea cărșilor, pieselor de teatru, etc. — **Censură**, Cercetare, îndreptare; oprire; comitet de censori, instituțiune ce există în unele țări cu misiunea de a revisui înainte de tipărire și a opri după plac ceea ce este destinat a se publica, precum articole de țiar, cărți, etc. În România censura e oprită de constituție.
- Cent**, A o suta parte dintr'un dolar.
- Centaur**, Ființă fabulosă, jumătate om și jumătate cal.

- Centenariu**, De o sută de ani.
- Centigrad**, Despărțit în o sută de grade.
- Centigram**, A sută parte dintr'un gram.
- Centilitru**, A sută parte dintr'un litru.
- Centimă**, Sutime; ban, a o sută parte dintr'un leu, dintr'un franc, etc.
- Central**, Din mijloc; de căpetenie.—**Centralizare**, a aduna la centru; a se da puterea în mâinile guvernului central.
- Centrifug**, Care tinde să se depărteze de la centru. — **Centru**, Punctul din mijlocul unui cerc, al unei sfere, al unui spațiu oare-care; loc de împreunare. — **Centuplu**, De o sută de ori pe atât.— **Centurie**, Companie de o sută de ostași.— **Centurion**, Comandantul unei centurii.
- Ceramică**, Olărie; arta de fabrică vase de pământ, de porțelan, etc.
- Cerber**, Câine mitologic cu trei capete care păzia infernul; păzitor strașnic. — **Cerebral**, Ce ține de creier. — **Cerebru**, Creier. — **Cert**, Sigur. — **Certificat**, Dovadă scrisă, **Certitudine**, Siguranță.
- Cesiune**, Cedarea unui lucru, lăsarea unui drept al său în folosul altcuiva. — **Cestiune**, Intrebare; afacere. — **Cesură**, Repaus într'un vers.
- Cetaceu**, Nume ce se dă mamiferelor cari trăiesc în apă, precum balena, etc. [cit.
- Chaos**, Abis, zăpăcelă. **Chaotic**, Amestecat, zăpă-

- Chimeră**, Monstru fabulos care avea capul unui leu, corpul unei capre și coda unui zmeu; închipuire, ideea nerealisabilă.
- Chimeric**, Neîntemeiat. — **Chimie**, Știință care are de obiect a descompune, a analiza, a purifica corpurile.
- Chimist**, Cel ce se ocupă cu chimia.
- Chirologie**, Vorbire prin semne cu degetele mâinilor. — **Chiromancia**, Pretinsa artă de a ghici viitorul prin inspecția mâinei.
- Chirurgia**, Partea medicinei care are de obiect a face cu mâna operațiuni asupra corpului uman.
- Chlamidă**, Manta ce o purtau Grecii și Romanii. — **Chloroform**, Lichid îndesrat cu proprietatea de a suspenda simțirea.
- Chlorosă**, Bôla celor ce au fața palidă.
- Chor**, Cântarea mai multor persoane împreună. — **Choral**, care aparține cântului, precum : *societate chorală* ; cânt religios. — **Choregrafie**, Artă de a nota pașii și figurile de danț. — **Chrestomatie**, Alegere de bucăți trase din uvra-giele a diferiți autori. — **Christianismul**, Creștinismul, religia, învățătura lui Isus Christos.
- Chromo-litografie**, Imprimat litografic în culori. — **Chronic**, Care durează mult timp.
- Chronică**, Istorie scrisă după epoce. — **Chronicar**, Autor al unor cronici. —

- Chronogram**, Inscricție ale cărei litere nume-
rale forméză o dată óre-care ; așa în iu-
scripțiunea *pVLtaVa MIRA CLaDe In-*
sIgnIs, cu care Petru cel Mare al Rusiei
vru să consacre memoria victoriei re-
purtate la Pullava asupra Regelui Car-
rol XII al Suediei, literele cu valórea
numerică, cari formédă prin urmare un
chronogram, sunt : V, L, V, M, C, L, D, I, I, I,
cari adunate dau suma de 1714, anul
menționatei victorii. (*Dict. Acad. Rm.*)
- Chronologie**, Sciința epocelor istorice; ea are
de scop a pune în întregul evenimen-
telor o ordine fără de care Istoria n'ar
fi de cât un chaos.—**Chronometru**, Cé-
sornic construit cu o mare precisiune.
- Chrisalidă**, Starea omidei în gogóșă înainte
de a se preface în fluture.
- Cicatrice**, Semnul, urma unei rani.
- Cicatrizare**, Când rana începe a se închide,
se zice că *se cicatrizează*.
- Cilindru**, Rotegol **Cimentare**, Intărire.
- Cineratie**, Prefacere în cenușe.
- Cinic**, Căinos ; obraznic. — **Cinism**, Obrăz-
nicie. **Cinocefal**, cu cap ca de căine.
- Circ**, Locul unde se produce înaintea publicului
artiști și artiste pe cal. — **Circoncis**, **Circ-**
cumeis, Tăiat împrejur. **Circonferință**,
Linie rotundă ca un cerc. — **Circonfo-**

- cuțune**, Spunere în mai multe cuvinte a unui lucru scurt. — **Circonscriere**, a scri o figură în jurul alteia; a mărgini. — **Circonscripție**, Margine, despărțire administrativă. — **Circonspect**, Care ține în el, care vorbește și face cu băgare de seamă. — **Circonstanță**, **Circumstanță**, Imprejurare. — **Circonstanțial**, Amănușit.
- Circonvoluție**, Ocol în jurul unui centru comun. — **Circular** În formă de cerc. — **Circulară**, Aceeași instrucție, aceeași scrisoare adresată la mai mulți.
- Cisalpin**, Dincóce de munții Alpi. — **Ciselare**, a lucra sau grava cu fineță un metal.
- Citadelă**, Cetățue întărită. — **Citare**, **Citație**, Chemare. — **Citernă**, Habus, puț.
- Civic**, Cetățenesc. — **Civil**, Curtenitor, onest, blajin; om care nu e militar. — **Civilisator**, Care civilisază, care aduce civilizație. — **Civilizare**, **Civilizație**, Luminare și perfecționare (a ómenilor, societăților, popórelor, etc.).
- Civism**, Devotament sau curagiú cetățenesc.
- Clac**, Pălărie naltă de mătase care se strânge la suptióră. — **Clamóre**, Strigăt, vuet. — **Clar**, Limpede lămurit. — **Clarificare**, Limpedire, lămurire. — **Claritate**, Limpediciune; lumină.
- Clementă**, Milostenie, ertare, îngăduire.

- Cler**, Popime. **Cleric**, Popă. — **Clerical**, Care ține de popă.— **Clericalism**, Se numește în politică simpatia cu popii, dorința acloa cari voesc ca popii să aibă puterea mai mare în societate, ca legile să se facă dupe placul și în interesul popilor, etc. În România se pôte dice că n'a existat și nu există un *Clericalism* de asemenea natură.
- Client**, Mușteriu ; cel ce'și incredinteză interesele sale unui avocat. **Clientelă**, Toți clienții unui comerciant, etc.
- Climateric**, Care este privitor la climă ; *an climateric*, fiecare al șaptelea an al vieții umane. **Climatologie**, Știința sau studiul diferitelor clime.
- Clinică**, Învățătura medicului lângă patul bolnavului ; arta de a trata pe bolnav ; sala în care sunt primiți bolnavii cari vin să se arate numai la medic într'un spital, fără a rămânea în căutarea spitalului.
- Clică**, Cătă, haită, gașcă.
- Clio**, Musa Istoriei.
- Clizeu**, Tipar făcut gata ; calapod.
- Cloac**, **Cloacă**, Hasna ; mlaștină.
- Clown** (Citesce : *Clun*) Paiată.
- Club**, Loc de întrunire amicală ; societate politică, comercială, etc.
- Coacțiune**, Siluire. **Coagulare**, Inchezare.
- Coaks**, Cărbuni de pământ deja arși o dată.

- Coalizare, Coaliție**, Unire a mai multor puteri său partide.
- Coasociat**, Tovarăș, soț.
- Cocardă**, Fundă de panglică cu colorile naționale. **Cochet**, Frumușel. **Cochetă**, Femeiă care vrea să placă cu orî-ce preț.
- Cochetărie**, Tertipurî femeesci spre a plăcea. — **Cocotă**, Femeiă cu totul necinstită : fată publică. — **Coes, Coks, Veți Coaks.** — **Coctiune**, Fiertură.
- Cod**, **Codece**, Carte de legi. — **Codebitor**, Datornic împreună cu altul. — **Codeină**, Substanță extrasă din opiu. — **Codex**, Codece, carte de formule pentru prepararea medicamentelor. — **Codicil**, Adaos la un testament. — **Codificare**, Intrunirea legilor într'un singur cod. — **Codonatar**, Care dăruiesce, care hărădește ceva în tovarășie cu altcineva.
- Cæcum, Cæcum, Cecum**, Intâiul din mațele celei gróse.
- Coemptiune**, Cumpărare reciprocă.
- Coercibil**, Care póte fi comprimat, îndesat. — **Coercitiv**, Care are dreptul de a constrânge, de a sili. — **Coercitiune**, Siluire.
- Cœur**, Inimă ; *par cœur*, pe din afară.
- Cognac**, Un fel de rachiú tare din *Cognac*, oraș în Franția.
- Cohabitare, Cohabițiune**, Locuire impruenă a două persoane, mai cu sémă a bărba-

tului cu femeia. — **Coherent**, Legat împreună, unit, potrivit. **Coherentă**, Legătură. — **Cohesiune**, Puterea care uneste moleculele unui corp. **Cohortă**, Trupă, ceta, bandă, haită.

Colaborare, Conlucrare. — **Colaborator**, Care conlucreză, care lucrăză împreună cu alții la aceeași operă. — **Colateral**, Care nu ține de linia directă, s. e. *rudă colaterală*, rudă de linie indirectă.

Colacțiune, Comparație între două serii; mâncare, gustare.

Colectă, Strângere de bani în scop de binefacere. **Colecție**, **Colecțiune**, Culegere de mai multe lucruri de acelaș fel la un loc, precum *colecție de diare*, etc. **Colectiv**, Care face colecții. **Colectiv**, La o-altă, împreună. **Colectivitate**, Adunătură. **Colector**, Adunător, strângător; vîndător de bilete de loterie. **Coleg**, Tovarăș de funcție (iar nu de negoț). **Colegatar**, Care moștenesce împreună. **Colegial**, Frătesce. **Colegialitate**, Frăție (dar numai cu înțeles de bun traiu împreună). **Colegiu**, Adunare de persoane însemnate, mai cu sêmă de profesori; scôlă publică secundară (gimnasiu, liceu).

Coleopter, Numele insectelor cu patru aripî.

Colet, **Coletă**, Ladă de marfă.

Colibri, Pitulice; numele celei mai micî din-

tre păsărici și care trăește în America.

Colică, Durere de inimă (de burtă).

Colicitare, a licita împreună. **Colisiune**, Ciocnire.

Colombier, Porumbar; hârtie de format mare.

Colon, Cultivator; locuitorul unei colonii.

Colónă, **Columnă**, Stâlp rotund destinat a susține sau a împodobi o clădire; șirag: *colónă* de soldați, *colónă* din pagina unei cărți. *Columna lui Traian*. Colónă ridicată la Roma în amintirea victoriilor lui Traian asupra Dacilor; titlul unei publicațiuni periodice române pentru istorie și literatură, redactată de d. B. P. Hajdeu.

Colonia, Privitor la colonii; care vine dintr'o colonie. — **Colonie**, Tovărășie de oameni cari merg să se așeze într'o țară

spre a o popula și cultiva; aședământ întemeiat de un Stat într'o țară străină; loc pe care s'a aședat o colonie. — **Colonizare**, a aședa, a întemeia o colonie.

Colorant, Care colorază, care vâpsește.

Colorare, a vâpsi, a da fețe. **Colorat**, Vâpsit;

ceva care are fețe vii. *Stil colorat*, stil viu și plăcut. **Colorist**, Pictor care excellează în arta de a întrebuița culorile; cel care colorază. **Colorit**, Strălucirea culorii; frumusețea stilului.

Colos, Statuă sau om de o mărime extraor-

dinară. Se ȋice în stil figurat despre o împărăție sau un împărat foarte mare : *Colosul moscovit*, Impărăția muscălăscă, țara rusăscă. **Colosal**, Neobișnuit de mare.

Colportaj, Colportare, a duce marfă spre vânzare de la un loc la altul; *a colporta* o scire, a o respândi pretutindeni

Colporteur, Bocciagiũ ; vânzător pe uliță.

Columbă, Porumbiță.

Columnă, veđi **Colónă**.

Coma, Leșin ; virgulă.

Comandită, Societate comercială în care acela care dă fondurile nu ia parte la conducerea afacerilor și n'are nici o răspundere; fond vărsat de un comanditar. **Comanditar**, Cel ce dă fondurile într'o societate comercială. **Comanditare**, a comandita, adică a da bani pentru o întreprindere în schimbul unei părți la câștig, dar fără a lua asupra'și nici o răspundere comercială.

Combinare, a aduna, a așeza, a contopi la un loc ; a uni; a socoti, a potrivi. **Combinăție**, Adunare a mai multor lucruri la un loc; împreunare intimă a mai multor substanțe spre a forma o singură substanță : *apa este combinația oxigenului și a hidrogenului*.

comble, Culme. vîrf.

Combustibil, Materie ce are proprietatea de a arde. **Combustiune**, Ardere; fierbere.

- Comedie**, Piesă de teatru care represintă obiceiurile bune sau rele ale unei societăți. *Comedie* se dice asemenea la o întâmplare *comică*, la un caraghioslic, la o prefăcătorie. **Comemorație**, Pomenire.
- Comensal**, Commesén, cel ce ia parte la masă.
- Comentare**, A tâlmăci sau lămuri în mod critic o scriere óre-care pentru a o face mai lesne de înțeles. **Comentariu**, Lămurire, tâlmăcire, explicare.
- Comerciu**, **Comert**, **Negoț**: se dice și de legăturile unui om cu altul.
- Comestibil**, De mâncat.
- Comet**, Stea cu codă luminosă.
- Comic**, Glumeț, hazliu.
- Cominatoriu**, Amenintător cu osândă.
- Comitat**, District, ținut. **Comite**, Conte, titlu de nobleță înaltă. **Comitent**, Om cu care stăm în legături comerciale. **Comițiu**, Adunare populară, întrunire.
- Comiseratie**, Compătimire.
- comme il faut**, Cum trebuie, de trebă.
- Commodore**, Comandant. **Comoziune**, Clătinătură, sguduitoră puternică.
- Compact**, Gros, strâns, des.
- Comparatie**, Potrivire; încercarea unui lucru prin potrivirea lui cu altul. **Compars**, Personagiu mut care figurează într'o piesă teatrală. **Compartiment**, Despărțitură, cază.
- Compasiune**, Milă, compătimire. [bină.]

- Compatibil**, Ingăduit, permis.
- Compatibilitate**, Ingăduință, voie.
- Compendiū**, Prescurtare; resumat.
- Compensare**, Răsplătire; despăgubire.
- Competent**, Harnic, vrednic de a se amesteca, de a 'și da părerea. — **Competență**, Competință, Indrituire, hărnicie de a judeca. — **Competitor**, Cel ce cere o slujbă o dată cu altcineva.
- Compilare**, a aduna extrase din diferite cărți.
- Compilație**, Carte alcătuită din bucăți culese din alte cărți. Dicționarele în genere sunt nise compilațiuni.
- Complace**, a face pe voia cuiva spre a'î plăcea. — **Complect**, Deplin; bal public.
- Complement**, Adaos la altceva.
- Complementariū**, Care servă de a fi adăogat.
- Complex**, Compus, amestecat. — **Complexiune**, Constituția corpului.
- Complicat**, Incurcat. — **Complice**, Părtaș la o faptă rea. — **Complicitate**, Impărtășire la o faptă rea săvârșită de altul.
- Compliment**, Vorbe frumoșe, îndatoritoare sau plăcute cu care căutăm a ne arăta stima către cineva; mic discurs în versuri sau în prosă; salutare.
- Complot**, Urzire tainică a mai multor ómenī spre a face ceva (mai cu sémă spre a răsturna un guvern, a omorī pe un împărat, etc.).

- Compoziție**, Compunere, alcătuire; lucrare literară, musicală etc. — **Compositor**, Compuitor; cel ce face piese musicale.
- Compot**, Mâncare de fructe fierte cu zahăr.
- Compresă**, Fâșie de pânză udată în apă rece și apoi storsă cu care se lăgă un bolnav la o parte a corpului. — **Compresiune**, Apăsare, indesare. — **Comprimat**, Indesat; strâns tare; tescuit.
- Compromis**, Invoială; a fi **compromis**, a fi amestecat într'o afacere neplăcută.
- Compt**, **Cont**, socotelă; *compt eclesiastic*, socotelă bisericăscă. — **Comptabil**, **Contabil**, Gramătic, țiitor de condică, scriitor care ține socotelile. — **Comptabilitate**, Tóte condicile și socotelile unui stabiliment financiar, comercial, administrativ, etc.; ținere de registre. — **Comptoir**, Contoar, cancelarie.
- Comuabil**, Care póte fi schimbat.
- Comun**, Pentru toți; de rând. — **Comună**, Obștea locuitorilor unui oraș, sat, cătun. Orașul, satul, cătunul însuși; *comună rurală*, sat; *comună urbană*, oraș. — **Comuna din Paris**, Comitet revoluționar constituit în 1791 și cădut în 1794; — mișcare insurecțională care, în 1871, dete orașul Paris în mâinile anarhiștilor pentru vre-o trei luni. — **Comunicare**, Impărțire; încunosciințare. — **Comunicat**, In-

sciințare publicată de guvern în *Monitorul oficial* și adresată unui diar pentru a rectifica o scire falsă. — **Comunism**, Sistem politic consistând în desființarea proprietății individuale și predarea averii sociale Statului. — **Comunist**, Cel ce vrea *comunismul*.

Comutare, Schimbarea unei pedepse în alta mai ușoră.

Concatenațiune, Înlanțuire. [înșuntru.

Concav, Scobit, găvănat, adâncit și rotund

Concentrare, Adunare la un loc. — **Concentric**, Cu același centru.

Concepere, **Concepție**, Zămislire; pricepere.

Concept, Ciornă; planul unei lucrări.

Concert, Adunare de musicanți cari cântă împreună; unire, bună înțelegere. — **Concertant**, Cel ce cântă la concert. — **Concertare**, Chibzuire. — **Concertist**, Concertant, musicant.

Concesie, Lucru lăsat altuia.

Concesionar, Cel ce a căpătat o concesie.

Concherant, Cuceritor. — **Conchistă**, Cucerire. **Concierge**, Portar. — **Conciergerie**, Numele unei închisorii din Paris.

Conciliabul, Adunare de preoți convocată în mod neregulat; întrunire tainică. **Conciliant**.

Conciliator, Impăciuator. **Conciliu**, Sinod, sobor, adunare de episcopi.

Concis, Scurt și coprinďător.

Conclav, Adunare de cardinali pentru a alege un papă.

Concluant, Conchiďător, care dovedesce în mod vădit, sigur.

Concluzie, Incheierea unei afaceri sau a unui discurs.

Concordanță, Potrivelă. *Concordanța Bibliei*, Carte ce cuprinde toate cuvintele din Biblie și arată locurile unde ele se află. — **Concordat**, Invoială. — **Concordie**, Bună înțelegere, uniie.

Concret, Ceva care se pöte vedea și pipăi.

Concubină, Țiitoare, femeie care locuesce cu un bărbat fără a fi cununată cu el.

Concurență, Intrecere între mai mulți spre a face mai bine, a vinde mai estin și mai mult. etc. — **Concurs**, Incercare la care se supun școlarii, ștudenții, meseriași, pentru a se vedea cine scie mai bine ; sprijin, ajutor.

Concupiscentă, Lăcomie trupescă, preacurvie.

Condamnabil, Vrednic de osândit, rău.

Condamnare, **Condemnație**, Osândă.

Condensare, Indesare ; tesuire.

Condescendență, Bună-voința unui superior la inferior.

Condiscipul, Conșcolar.

conditio sine qua non, Condiție fără de care nu se pöte face nimic.

Condoleanță, Plângere împreună cu cel ce suferă de o nenorocire.

Condor, Un fel de vultur american.

Condottiere, Soldat italian care 'și vindea serviciile la cine da mai mult.

Conduită, Purtare.

Confect, Cofeturi, zaharicale. — **Confecționare**, a face, a găti. — **Confecțiune**, Lucruri gata, precum haine, etc.

Confederație, Unire a mai multor state sub acelaș guvern politic, însă cu guverne interioare deosebite; legătură între mai multe puteri prin tractat pentru un interes comun al lor.

Conferință, Convorbire despre ceva însemnat; adunare în care se discută despre lucruri însemnate. — **Conferire**, a da cuiva (o funcție, decorație, etc.).

Confesare, a mărturisi, spovedi. **Confesional**, Chilia în care șade duhovnicul când îi se spovedesce cineva. Ceva care aparține de *confesie*. — **Confesie**, **Confesiune**, Mărturisire, Spovedanie; credința, religia. — **Confesor**, Duhovnic, spoveditor.

Confia, **Confidare**, a încredința.

Confident, Om de încredere. — **Confient**, Încredător. — **Confiență**, Încredere.

Configurație, Forma exterioară a unui corp.

Confine, Margini. — **Confirmare**, Întărire.

Confiscare, Pedepsirea cuiva prin luarea u-

nuî lucru al său de către Stat.

Confiserie, Cofetărie.

Conflagrație, Frământare, fierbere, incurcătura foarte mare.

Conflict, Ciocnire; neînțelegere, certă.

Confluent, Loc unde se împreună două riuri.

Conform, După, tocmai.— Conformare, a face întocmai, după cum s'a cerui. *In conformitate*, potrivit cu.

Confort, Bună stare, îndestulare. — Confortabil, inlesnitor și plăcut; locuință confortabilă, care are toate încăperile și mobilele ce se poate dori peste cele absolut trebuincioase.

Confraternitate, Infrățire.— Confrerie, Fră-tenie, unire cu scop de bine-facere.

Confruntare, a pune față în față.

Confusie, Incurcătura, zăpăcălă.

Congediare, a da drumul cuiva. — Congediul, Voe ce se dă cuiva de a lipsi.

Congener, De acelaș fel.

Congestie, Aprindere, grămădirea sângelui.

Conglomerare, Conglomerat, Ingrămădire.

Congratulare, Felicitare, urare.

Congregație, Societate religioasă.

Congres, Adunare de ambasadori sau de plenipotențiarî speciali: adunare de omeni însemnați pentru a hotărî ceva.

Conhe, Cójă. — Conhil, Scoică.

Conivență, Invoire între mai mulți cu scop rău.

- Conjectură**, Păreră, chibzuire.
Conjugal, De căsătorie.
Conjuncție, Unire, împreunare.
Conjurare, **Conjurație**, Urzire rea; a face complot; a goni diavolii; a ruga cu stăruință pe cine-va.
Consacrare, Consfințire, închinare.
Consanguin, Consângén, rudă de aprópe.
Conscriptie, Insciere pentru armată, recrutare.
Conscris, Recrutat; chemat.
Consecint, **Consecinte**, Următor tot-deuna ast-fel; neschimbător. — **Consecință**, Urmare; conformitate. — **Consecuent**, **Consecvent**, Consecint. — **Consecutiv**, Pe rând; una după alta; mereu.
Consemnare, **Consemnație**, Veđi **Consignare**.
Conservare, Păstrare. — **Conservator**, Păstrător; în politică om care nu voese reforme; scólă publică de musică.
Considerabil, Insemnat, care merită să fie luat în sémă; mare.
Considerare, Privire, băgare de sémă. a avea în vedere. — **Considerație**, Luare în sémă, stimă.
Consign, Ordin dat unei santinele. — **Consignare**, a depune ceva în mâinile cuiva spre a se da apoi cui se va hotără; a strânge pe soldați la casarmă; oprélă.
Cinsignatar, Cel ce face o consignație, adică depune ceva.

Consiliar, Consilier, Sfetnic, povătuitor; membru la curte.—**Consiliu**, Povață; adunare.

Consistă, Constă, adică este alcătuit, format.

Consistență, Compunere, alcătuire; virtușie, îngroșare: întărire.

Consistoriu, Sfat preoțesc, adunare religioasă.

Consolare, Consolație, Mângăere.

Consolidare, Intărire, temeinică aședare.

Consonanță, Unire a două sunete plăcute.

Consortiu, Tovărășie. **Conspect**, Privire, ochire.

Conspirator, Cel ce se unesc cu alții pentru a lucra în secret la răsturnarea guvernului, la detronarea suveranului, etc.

Constanță, Statornicie.

Constatare, Incredințare despre adevăr.

Consternare, Încremenire, turburare.

Constipație, Astupare, neieșire afară.

Constituanta, (Adunare) care a făcut constituția. — **Constituire**, Alcătuire, facere, compunere. — **Constituție**, Alcătuirea unui corp: legea fundamentală pe care sunt întemeiate toate legile Statului și care hotărăsește forma guvernului cum și drepturile politice ale cetățenilor.

Constrângere, Silire, forțare.

Construcție, Clădire, zidire.

Consubstanțial, Care este dintr'o singură și aceeaș substanță.

Consul, Presidentul republicei în vechime; ađi

agent diplomatic trimis a protege în streinătate pe supușii țerei sale. — **Consulat**, Cancelaria consulului.

Consult, Sfat între mai mulți medici într'un cas grav. — **Consultație**, Sfătuire, povățuire. — **Consultativ**, Fără drept de a lua parte la lucrări într'o adunare, ci numai a da deslușiri la cas de trebuință.

Consumare, Isprăvire : înghițire : nimicire. — **Consumație**, Lucru consumat ; fie-care fel de mâncare sau băutură ce se ia într'un birt, cafenea. etc. se numesce *consumație*. — **Consumator**, Care consumă ; mușteriu. — **Consumpție**, Slăbire încetul cu încetul până la nimicire totală.

Contact, Atingere : relațiune, legătură.

Contagios, Molipsitor, lipicios. — **Contagiune**, Molime, bolă molipsitoare.

Conte, (*Comite*) Titlu de nobleță.

Contemplare, **Contemplație**, a privi cu iubire și admirare.

Contestare, **Contestație**, Tăgăduire, a nu recunoște.

Context, Sensul ce reiese dintr'un text.

Contextură, Legătură, unitate.

Contiguitate, Atingere a două lucruri între ele.

Contimporan, Din acelaș timp.

Continent, Pământ care nu e inconjurat de mare din toate părțile; țară *continentală*, care nu este insulă.

- Continentă**, Reținere, înfrânare ; cuprindere.
- Contingent**, Parte sau număr ce trebuie să se dea în mod periodic.
- Continuare**, **Continuație**, Urmare înainte.
- Continuitate**, — Urmare sau legătură neîntreruptă. — **Continuu**, Neîntrerupt.
- Contondent**, Care lovesce fără a tăia.
- Contorsiune**, Intorsătură, strâmbătură.
- Contra**, În potrivă, — **Din contra**, Din potrivă.
- Contrabas**, Vióră mare care scóte sunete gróse; cântăreț cu voce grósă
- Contractant**, Cel ce face un *contract*, o învoială cu altcineva.
- Contradant**, Dans, joc în care persoanele se aședă unele în fața altora.
- Contradicție**, Contrađicere ; a spune într'un fel și apoi în alt-fel. **Contradictoriu (în mod)**, După ce ș'a ascultat și pe unul și pe altul.
- Contrafacție**, Contrafacere, a face fără drept ceva făcut înainte de altul; a imita.
- Contralta**, Cântăreță cu voce grósă.
- Contrariare**, a face din potrivă ; tachinare, șicanare. **Contrarietate**, Impotrivire, piedică; greutate ; suferință, restriște.
- Contrapunct**, Arta de a compune musica.
- Contrast**, Deosebire mare ca aceea între alb și negru, lumină și întunec, bun și rău, frumos și urât, trist și vesel, etc.
- Contravenient**, Cel ce calcă un ordin, o lege, etc.

Contravenție, Călcarea unui ordin, contract, tratat, a unei legi, etc.

Contribuabil, Care plătesce bir.

Controversă, Neînțelegere asupra unei idei.

Contumace, (Condamnat) în lipsă.

Contur, Linia mărginașă.

Contusie. Sdrelitură, lovitură ușoră.

Convalescență, Starea în care se află un bolnav când începe a se însănătoși.

Conveniență, Cuviință. — **Convențional**, Care rezultă dintr'o *convenție* (învoială) sau dintr'un obicei, iar nu este ceva statornicit de natură saă de legi.

Convergent, Liniî îndreptate spre acelaș punct.

Conversație, Convorbire. — **Conversie**, **Convertire**, Prefacere, schimbare, trecere în altă parte, botezare în altă credință.

Convex, Rotund și umflat.

Convicție, **Convingere**, Incredințare adâncă, pătrundere despre adevăr.

Convins, Incredințat, pătruns forțe adânc că așa este.

Conviv, Mosafir la masă, conmesén.

Convocare, Chemare la adunare.

Convoi, Alai, toți câți însoțesc pe un mort, etc.; trăsuri multe mergând împreună, omeni mulți duși împreună undeva.

Convulsie, Cutremurare, tremurătură puternică

Cooperare, **Cooperațiune**, Lucrare împreună.

- Cooperator**, Care lucrează împreună cu alții la același lucru.
- Coordinație, Coordonare**, Potrivire. așezare; regulare.
- Copios**, Imbelșugat, bogat.
- Copulare, Copulație**, Împreunare între bărbat și femeie.
- Coralin**, Ca mărgénul, **Coralii**, Mărgén.
- coram populo**, În fața poporului, în fața publicului.
- Cord**, Inimă. **Córdă**, Strună.
- Cordial**, Din inimă, călduros, cu dragoste; medicament care întărește.—**Cordialitate**, Dragoste, căldură sufletescă.
- Cordon**, Sforă, șnur; panglică; *cordon militar*. soldații cari înconjură un loc pentru a-l păzi.
- Cordonier**, Cismar. pantofar.
- Corect**, Fără greșeli. **Corectare**, Îndreptare; *Tribunal corecțional*, care judecă și pedepsește delictele.
- Corectură**, Îndreptarea greșelilor; în tipografie se numește așa proba materiei culese, dată spre a se îndrepta greșelile de către *corrector* său autor înainte de a se tipări.
- Corelație**, Legătură între două lucruri.
- Coreligionar**, Care este de aceeași lege.
- Coriac**, Tare ca pielea.
- Corifeu**, Om foarte însemnat (prin talent, știință, etc.).

Corrigibil, Care se p \acute{o} te indrepta.

Coroborare, Int \acute{a} rire prin inc \acute{a} ceva.

Corol \acute{a} , Partea fl \acute{o} rei care invelesce organele genera \acute{t} iei.

Corolari \acute{u} , Consecin \acute{t} a ce decurge dintr \prime o propozi \acute{t} ie demonstrat \acute{a} ; ceva care int \acute{a} resce \acute{s} i mai mult un ra \acute{t} ionament.

Coroner, Judec \acute{a} tor de instruc \acute{t} ie engles.

Corosiv, Care r \acute{o} de, m \acute{a} n \acute{a} nc \acute{a} ; mu \acute{s} c \acute{a} tor.

Corp, Trup; ori-ce lucru s \acute{a} u fiin \acute{t} \acute{a} material \acute{a} care exist \acute{a} pentru sine form \acute{a} nd un tot deosebit \acute{s} i individual, precum un om, o pi \acute{e} tr \acute{a} , un munte, o bucat \acute{a} de fier, etc.; adunare de mai mul \acute{t} i in \acute{s} i de aceea \acute{s} clas \acute{a} , precum : *corp militar*, mai multe regimente s \acute{a} u divisiuni la un loc, *corp diplomatic*, to \acute{t} i diploma \acute{t} ii cari se afl \acute{a} in-
tr \prime un ora \acute{s} , etc. *Corp legiuitor*, Camera, Senatul. **Corporal**, Trupesc. **Corpora \acute{t} ie**, Intrunire in societate, in st \acute{a} rostie a tutu-
lor pers \acute{o} nelor cari a \acute{u} aceea \acute{s} meserie, precum *corpora \acute{t} ia cismarilor*, *t \acute{a} mplari-
lor*, etc. **Corpulent \acute{a}** , **Corpulent \acute{a}** , Gro-
sime; *om corpulent*, gras. **Corpusul**, Corp for \acute{t} e mic trupu \acute{s} or.

corpus delicti, Corpul delictului, adic \acute{a} instru-
mentul cu care s \prime a s \acute{a} v \acute{a} r \acute{s} it crima, lucrul
ce prob \acute{e} z \acute{a} comiterea crimei, etc.

corpus juris, Colectia legilor romane f \acute{a} cut \acute{a} de
imp \acute{e} ratul Justinian (529-533 dup. Chr.).

- Correggio**, Renumit pictor italian.
- Corsagiū**, Talia sau bustul de la umeri până la șolduri; partea vestmîntului femeesc care acoperă pieptul.
- Corsar**, Hoț sau tâlhar de mare.
- Corset**, Vestmînt de desubt cu care femeile își strîng pieptul și talia spre a arăta mai subțiri. **Cortegiū**, (vezi *Convoiū*).
- Cortesī**, Adunarea națională (Cameră și Senat) în Spania și Portugalia.
- Cortină**, Perdea pe scena unui teatru.
- Corvetă**, Navă, corabie de război.
- Corumpere, Corupere, Corupție**, Stricare a moravurilor, putrediciune morală; *om corrupt*, stricat, prăpădit, mârșav.
- Cosmetic**, Pomadă cu care se unge părul, etc.
- Cosmognonie**, Știința desp. formarea universului.
- Cosmografie**, Descrierea universului.
- Cosmolog**, Care se ocupă cu studiul naturei, al universului. **Cosmopolit**, Cetățen universal, care nu vrea să aibă patrie.
- Coterie**, Gașcă, cătă, bandă.
- Cotilion**, Danț cu figuri variate cu care se termină un bal.
- Cotisare, Cotisație**, Plata unei sume egale de către mai mulți inși pentru acoperirea unor cheltueli făcute pentru toți.
- Cotletă**, Costiță (de vacă, de porc, etc.).
- Crampe**, Cărcei. **Craniū**, Hîrcă.
- Crater**, Gura prin care un vulcan aruncă lava.

- Cravată**, Legătură de gât.
- Creanță**, Inscris de datorie; însăși suma ce dătoresce cine-va. **Creanțier**, Creditor.
- Creatură**, Făptură, ființă.
- Credit**, Incredere de care se bucură cine-va. In contabilitate înseamnă: are să ia. *Credit funciar*, Societate care împrumută bani pe ipotecă. *Credit mobilier*, Societate de bancă ce întrebuințează capitaluri în speculațiuni diverse.
- Creditor**, Cel ce are și ia o datorie.
- Credul**, Lesne-credător.
- Cremă**, Caimac; un fel de smântână din gălbuș de ou și zahăr.
- Crème**, culoare albă-gălbuie.
- Creol**, European de origine născut în Mexico, Antile sau America de Sud.
- Creosot**, Lichid f. iute întreb. la dur. de dinți.
- Crep**, **Crepă**, Stofă subțire neagră pentru marame, etc. **Crepitație**, Scârțăitură.
- Crepnsculă**, Amurgul sereș.
- crescendo**, Să se ridice sunetul vocii sau al instrumentului
- Cretă**, Tibişir. **Cretinism**, Idiotism.
- Criptă**, Grăpă, ascundătoare; mormânt.
- Criptogam**, Plantă cu organe genitale nevedute.
- Criptografie**, Scriere secretă.
- Criteriū**, Semn după care se poate cunoaște adevărul.
- Critic**, Cel ce critică; strămtorat, primejdios.

Critică, Judecată ce se dă, favorabilă ori nu, asupra unei opere literare, artistice, etc. Ori-ce cercetare științifică spre a se stabili adevărul.

Croquis, Crochiu, schiță f. scurtă și repede.

Croșetă, Iglită, cârligel.

Cruciadă, **Cruciată**, Expediție creștină făcută în evul međiū contra necredincioșilor; luptă crudă. **Crucifer**, Care pörtă cruce.

Crucificare, Ręstignire pe cruce.

Crustacee, Clasa animalelor cari au corpul acoperit cu o cójă, precam racii, etc.

Cuadrat, Pătrat. — **Cuadratură**, Pătrătură.

Cuadrilater, Cu patru laturi. — **Cuadruman**, Animal cu patru mǎini, mǎimuță.

Cuadruped, Animal cu patru picioare. — **Cuadruplu**, Impătrit.

Cualitate, Calitate, însușire, soiū.

Cuantitate, Cantitate, cǎtățime. — **Cuart**, Sfert. — **Cuartier**, Locuință; mahala, u-liță. *Cuartier general*, Locul unde se află Marele Stat-Major în timp de rėsboiū.

Cuatern, Patru numere eșite de odată la sorți, la o lotărie, etc.

Cub, Corp solid cu șase fețe pătrate și e-gale; număr format prin ridicarea unui alt număr la a treia putere.

Cuintuplu, Incincit. **Cuirasă**, Chirasă.

Culi, Chines tocmit a lucra la o colonie.

Culinar, Ce ține de bucătărie, de gătitul bucatelor.

Culisă, Laturile scenei unui teatru; loc în afară din parchetul agenților de schimb la bursă; speculanții cari fac operațiuni de bursă fără mijlocirea agenților de schimb și cari se numesc *culisieră*.

Culminant, Cel mai înalt (punct, loc).

Culoar, Sală care dă în mai multe odăi.

Culpă, Vină. — **Culpabilitate**, Vinovăție.

Cult, Religie, închinare la Dumnezeu; *om cult*, deștept și învățat.

Cultivare, a lucra, a îngriji pământul spre a 'l face mai roditor; a desvolta mintea cuiva învățându'l; *a cultiva cunoștința cuiva*, a sta cu el în legătură de prietenie.

Cultivator, Care cultivă; lucrător țăran.

Cultură, Munca pământului care 'l face mai roditor; silință la învățătură; învățătură și deșteptăciune.

Cumul, **Cumulare**, Strângere la un loc; ocupare de mai multe funcții de către un singur și același om.

Cupiditate, Lăcomie, sgarcenie

Cupidon, Amor, zeul amorului.

Cupolă, Boltă cu turn.

Cură, Căutare, îngrijire a unei bóle.

Curativ, Care vindecă; tămăduitor.

Curatelă, Epitropie. — **Curator**, Ingrijitor, efor, epitrop.

- Curbă**, Linie încovoiată. **Curbură**, Încovoitură. **Curent**, Curgător; puhoiū.
- currente calamo**, În fuga condeului.
- curriculum vitæ**, Chipul de a trăi al cuiva, purtarea sa.
- Curtesan**, Curtén; lingușitor.
- Curtesană**, Femeiă necinstită.
- Curul**, (*Scaunul curul*) Fotoliul pe care ședează marii demnitari la Romani; cum s'ar dice acum fotoliul preșidențial.
- Custode**, Păzitor, îngrijitor.
- Cutaneu**, Privitor la piele.
- Cuvetă**, Lighian; șghéb; capac de césornic.
- Cyclu**, Period, serie, rând, șir.
- Cyclop**, Numele unor uriași fabuloși cari aveau numai un ochiū rotund în mijlocul capului; om uriaș, voinic.
- Cystită**, Imflamația bășiceii.
- Cytheră**, Insulă în Grecia antică în care se afla templul renumit ridicat în onórea Venerei; poreclă a deitei Venera (Venus).
- Czar**, Țar, împărat al Rusiei.
- Czarowitz**, Țarovic, fiul împăratului Rusiei, moștenitorul corónei.

D.

- D**, 500 în numerația romană.
- da capo!** Să se repete de la început!
- Dactil**, Vers de trei silabe, din cari cea

d'întâi lungă și cele-l'alte scurte.

Dactiloteca, Colecție de inele antice.

Dactilologie, Vorbirea prin semne cu degete.

Dactilonomie, Socotéla pe degete.

Dagherotipia, **Daguerreotypia**, Fotografia.

Damasc, Stofă înflorită fabricată în orient.

Damnare, **Damnațiune**, Osândă; blestem.

Daună, Pagubă. **Daune-interese**, Despăgubire.

Debandare, Eșire din linie a soldaților.

Debarcader, Locul, podul pe care se dau jos pasagerii unei corăbii. — **Debarcare**, a se da jos dintr'un vas de pe apă pe uscat.

Debarasare, Desbărare; desfacare, scăpare.

Debere, a trebui, a datora. — **Debet**, sau **Debit**, Datoresce; suma vinđărei făcută de un neguțator, alișveris; prăvălie în care se vinde tutun, etc.

Debilitate, Slăbiciune, neputință.

Debitant, Vênđător cu mărunțișul.

Debitor, Datornic, cel ce datoréză cuiva.

Debordare, Revérsare, trecere peste margini.

Deboșare, Desfrânare.

Debursare, a da din pungă bani, a plăti.

Debușeu, Loc sau piață de desfacere într'o țară streină pentru mărfuri indigene. Spre exemplu portul Marsilia este un *debușeu* pentru grânele românesci.

Debut, Inceput ce 'l face omul în cariera sa.

Decadă, Timp de dece zile.

Decadență, Scădere, scăpătare.

Decagon, Figură geometrică având 10 unghiuri și 10 laturi. — **Decagram**, 10 grame.

Decalcare, a scóte isvodul unui desemn după ce a fost scos cu creionul pe hârtie transparentă.

Decaltru, Măsură metrică de 10 litri

Decalog, Cele Zece Porunci.

Decameron, Carte de povești a lui Boccaccio, renumit autor italian.

Decan, Cel mai mare sau mai vechiu.

Decapitare, Tăierea, retezirea capului.

Decastil, Clădire cu 10 colóne înaintea ei.

Decedat, Incetat din viață.

Decenvir, Consiliu de zece inși. In secolul al 5-lea înainte de Christ. cei 10 magistrați cari au făcut legile republicei romane.

Decenal, Care ține 10 ani. — **Deceniu**, 10 ani.

Decent, Cuvincios. **Decență**, Bună cuviință.

Decepție, Desamăgire; deșteptare dintr'o speranță sau închipuire plăcută dar falsă.

Decernare, Dăruire, dare.

Deces, Morte, încetare din viață.

Decide, Hotărăsce. — **Decisiune**, Hotărîre.

Decimare, Decuire, a omori din zece unu; măcelărare.

Decimetru, a zecea parte dintr'un metru.

Decisiv, Hotărător.

Decisteriu, a zecea parte dintr'un steriu.

Declamație, Citire sau vorbire cu voce tare, măsurată și însoțită cu mișcări frumoase.

Declin, Povârniş, Coboriş. — **Declinare**, Coborire, scăpătare, micşorare.

Decocţie, Medicament de plante fierte în apă.

Decoloraţie, Eşirea feţei, spălăcire.

Deconcertare, Turburare, zăpăcire.

Deconfitură, Dărâmare, lovitură, sfărâmare.

Deconsiderare, Neluare în seamă, dispreţuire.

Decorare, Impodobire, înfrumuseţare.

Decoratie, Imbrăcămintă frumoasă cu podobe a unei case, a unui tétu, etc; căvălărie de metal ce se dă cuiva de către un cap încoronat spre a'î servi ca semn de distincţie.

Decreditare, Discreditare.

Decrepitaţie, Sfârşitură, părăitură, scârţăitură.

Decret, Hotărâre domnescă.

Decuplare, Îndecire. — **Decupiu**, Îndecit.

Dedal, Loc foarte încurcat, labirint.

Dedicaţie, Închinare, omagiū.

Dedicerē, Retragerea cuvintelor ce s'a dīs.

Deducere, **Deductie**, Scădere; a socoti, a'şī închipui după un lucru sciut cum trebuie să fie lucrul nesciut.

de facto, În fapt; în adevăr.

Defavorabil, Nefavorabil, nepriincios, care nu e bun sau bine-voitor. **Defavóre**, Lipsă de bună-voinţă.

Defect, **Defectuositate**, Cusur, greşală; lipsă; stingher.

Defendor, Părīt, cel ce apără cauza sa ina-

intea justiției. — **Defensă**, Apărare; oprăală, interdicere, neingăduință.

Defensor, Apărător.

Deferire, a da (jurămint, etc.).

Deferință, Stimă, considerație, respect.

Defiare, Desfidere a nu avea încredere;

Deficit, Neajuns, lipsă.

Defigurare, Desfigurare, schimonosire.

Defilare, Trecere cu soldați înaintea cuiva.

Definire, **Definiție**, Deslușire în puține cuvinte despre natura unui lucru, despre însemnarea unui cuvint, etc.— **Definitiv**, Hotărît, rămas așa odată pentru tot-d'auna.

Deflegmație, Distilare, despărțirea unei băuturi spirtose de apa ce conține într'insa.

Deflorare, Ruperea flôrei, desvirginare, a strica fecioria unei fete mari.

Defoliare, **Defoliație**, Căderea frunzelor.

Deformare, Schimbarea sau stricarea formei.

Defunct, Mort, reposat, incetat din viață.

Degagiare, **Degajare**, Desbărare, desfacere, scăpare de ceva; scótere din zălog; lámurire, limpedere.

Degenerare, **Desgenerescentă**, Descrescere, scăpătare; stricare, proslire, prăpădire.

Deglutițiune Inghițire.

Degradare, Injosire. **Degradant**, **Degradator**, Injositor.

Degrosagiū, Scóterea grăsimiei, a petelor.

Degrevare, Ușurare din sarcini.

Degustare, Degustație, Gustare.

Deificare, Deificație, Asemănare cu Dumnezeu.

Deism, Credința în Dumnezeu, fără însă a crede că existența bisericilor, a popilor, etc., este de trebuință.

Dejectare, Dare afară, scotere.

Dejecție, Materie dată afară (din mațe, etc.).

Dejucare, a face ca să nu isbutescă cineva.

Dejun, Măncare de dimineață.

de jure, De drept; în puterea dreptului și a legii.

Delăsare, Lăsare în stare de părăsire.

Delasament, Hartie prin care se declară că se părăsesce ceva; părăsire cu voia cuiva.

Delatiune, Piră. Delator, Piritor.

Delectare, Desfătare, plăcere mare.

Delegare, a trimite pe cine-va cu împuternicire să facă ceva în numele nostru; a însărcina. Delegat, Om ales a reprezenta pe cine-va. Delegație, Înăsărcinare; mai mulți inși aleși ori trimiși a face ceva în numele cuiva.

Deleter, Vătămător sănătății

Deliberare, Deliberație, Chibzuire.

Delicat, Subțire, gingaș, fraged; plăcut.

Delicatetă, Gingășie, frăgețime, faptă plăcută.

Delicios, Dulce; tare gustos, încântător.

Deliciu, Plăcere mare, desfătare, ceva desmierdător.

Delict, Fapt în contra legii; crimă.

Delicent, Care a făcut un fapt pedepsit de lege.

Delicuescentă, Proprietatea ce au unele corpuri de a absorbe umezela aerului și a se topi.

Delir, Aiurélă, smintétă.

Delimitare, Hotărnicire, însemnarea locului unde se află hotarul, granița.

delirium tremens, Delir însoțit de friguri; nebunie furiósă.

Deleial, Neleial, fără credință, nesincer.

Delegiare, Scótere din loc.

Delta, a patra literă din alfabetul grecesc (d); pământ la gura unui fluviu și care are o formă triunghiulară ca litera grecésă Δ.

Deluviu, Diluviu, Potop.

Demagog, Cel ce voesce *demagogia*.

Demagogie, O democrație prea din cale afară se numesce demagogie, adică : domnia norodului prost și netrebnic peste cei măi mari prin înțelepciune, bunătate și avere.

Demarcare, **Demarcație**, Însemnarea unei despărțituri de loc, de graniță, etc.

Demarș, Demers, pas făcut pentru reușirea unei afaceri.

Demascare, a scóte, a rupe masca.

Dementă, Smintélă, nebunie.

Dementi, Desmintire.

Demeritare, a lipsi de merit.

Demi...., Jumătate....

Demisie, **Demisionare**, Lepădare sau retragere de la o funcție.

Democrat, Cel ce vrea *democrația*.

Democrație, Domnia poporului prin el însuși reprezentat fiind prin deputații aleși de el și cari împreună cu capul Statului numesc orî susțin pe miniștrii, fac legi, controlază faptele guvernului, etc.

Demolire, **Demoliție**, Dărâmare.

Demonetisare, a declara o monetă ca lipsită de valoare.

Demonstrare, **Demonstrație**, Arătare, dovedire; manifestație.

Demontare, Desfacerea unei mașini în bucăți; mutare din loc, etc.

Demoralizare, a strica moravurile; desfrânare.

Denaturare, a schimba natura unui lucru, adevărul unui fapt, etc.

Denaturat, Stricat, nefiresc.

Denegare, Negare, tăgăduire.

Denigrare, Inegrare, ponegrare.

Denominație, Numire. **Denotare**, Insemnare, arătare. **Dens**, Des. **Densitate**, Desime.

Denunțare, Arătare, înștiințare; părare.

Denunțator, Păritor, spion.

Dentist, Doctor de dinți. **Dentiție**, Ivirea dinților. **Dentură**, Toți dinții așa cum sunt așezați în gură.

Departament, Despărțitură, despărțire; district

Dependent, Dependinte, Care atârnă de ceva său de cine-va.

- Deperdiție**, Pierdere, stricare, vătămare.
Depeșă, Scire trimisă grabnic.
Depinde, Atârnă de..., este supus la...
Depinge, Descrie, zugrăvesce.
Deplasare, Mutare din loc.
Deplorare, Deplângere, plângere.
Deplorabil, Vrednic de plâns.
Deportare, Surghiunire, gonire din țară.
Deposant, Depunător, cel ce depune.
Deposit, Lucru depus, sumă depusă spre păstrare; magasiu, prăvălie în care se află *depusă* marfă. **Deposiție**, Depunere; mărturie. **Deposedare**, Luarea averii.
Depravare, Desmătare, destrăbălare.
Depredație, Prădăciune, jaf, tâlhărie.
Depresiune, Apăsare, scufundare, scădere.
Deprețiere, Scăderea, micșorarea prețului.
Deprimare, Veđi *Depresiune*.
Depurativ, Care curăță sângele.
Deputație, Veđi *Delegație*.
Deraliare, Eșire din șine.
Derangiare, Stricarea rânduielei; turburare.
Derisiune, Bătaie de joc. **Derisoriu**, De ris.
Derivare, **Derivație**, Tragere din ceva sau de la cineva.
Dermă, Piele. **Dermatosă**, Bólă a pielii.
Derogație, Schimbare la o lege, la un aci, etc.
Desabusare, a arăta cuiva că se înșelă.
Desacord, Neunire, neînțelegere, neînvoire.
Desagreabil, Displăcut, neplăcut.

- Desagrement**, Neplăcere, supărare.
- Desaprobare**, a nu aproba, neîngăduire.
- Desarmare**, a lua cuiva saŭ a depune armele.
- Desastros**, Nenorocit. **Desastru**, Nenorocire publică foarte mare.
- Desavantajos**, Păgubitor, vătămător.
- Desavuare**, Tăgăduire; a nu recunoște.
- Descendent**, Coboritor, urmaș.
- Descifrare**, a citi cifre, note, etc.; a citi ceva care e rău scris și greu de citit.
- Descindere**, Coborire, mergere la fața locului.
- Descompoziție**, Desfacere, stricare.
- Descriptiv**, Care descrie, care arată deslușit.
- Desdaunare**, Despăgubire.
- Desert**, Pustie; mâncare ce se dă la urmă.
- Desertor**, Soldat fugit din armată.
- Deservire**, Servire, slujire.
- Desesperat**, Disperat, desnădejduit.
- Desfigurare**, Schimonosire, pocire.
- Desgustare**, Scărbire.
- Desheritare**, Desmoștenire.
- Designare**, Desemnare, arătare înștiințare.
- Desilusie**, Desamăgire. — **Desilusionare**, a pierde saŭ a face să se piardă ilusia.
- Desinfectare**, Curățirea aerului saŭ unor lucruri de miasme molipsitoare.
- Desinteresare**, a nu avea interes.
- Desinteresat**, Fără interes.
- Desistare**, Retragerea unei cereri, renunțare.

Desmembrare, a despărți, a scóte membrele unui corp; a desface, a strica.

Desolant, Intristător. — **Desolat**, Desnădăjduit, intristat; pustiit.

Desonorare, A necinși, a face rușine; a viola orî înșela o femeie, o fată mare.

Desordine, Lipsă de ordine; zăpăcălă, incurcătură.

Desorganizare, **Desorganizație**, Stricare stricăciune, descompunere.

Despot, Impărat, rege saŭ prinț care are o putere nemărginită asupra poporului său, precum împăratul Rusiei, al Chinei, șahul Persiei, prințul Muntenegrului, etc.; se dice la orî-ce om care 'și întrebunțeză rău puterea. — **Despotic**, Ca un despot; crunt, nemilos. — **Despotism**, Putere nemărginită și nemilósă; stare de lucruri cauzată de un despot.

Destin, Sórte, menire, ursire. — **Destinare**, Menire, hotărâre. — **Destinatar**, Acela pentru care este hotărât ceva, căruia 'i se trimite ceva. — **Destinator**, Cel ce hotărâsce orî trimite ceva. — **Destinație**, Hotărîre, menire, scop; locul hotărât către care merge cineva saŭ ceva.

Destituire, **Destituțiune**, Dare afară din slujbă. **Destituit**, Dat afară.

Desunire, Neunire. — **Desvoltare**, Desfășurare, propășire, înaintare.

- Detaliare**, Amănunțire **Detaliu**, Amănunt.
Detenție, Reținere, poprelă, arest.
Deteriorare, Stricare.
Determinare, Hotărîre anume.
Detestabil, Uricios, de nesuferit, scârbos.
Deținere, Ținere, păstrare.
Defonatie, detunătură, bubuitură.
Detractare, Vorbire de rău, clevetire.
Detractor, Mincinos, clevetitor.
Detriment, Pagubă.
Detronare, a da jos de pe tron, a goni pe un cap încoronat.
Deturnare, a apuca o cale greșită; a lua ceva pe nedrept, a fura.
Deus ex machina, Dumnezeu ivit fără veste, ca eșit dintr'o mașină.
Deutoronom, A cincea carte a lui Moise.
Devalisare, Despuiere, tâlhărire.
Devansare, Intrecere, a ajunge mai înainte.
Devastare, **Devastație**, Pustiire, prăpădire.
Developare, Desvoltare, desfășurare.
Devenire, a **deveni**, a se face.
Devergondagiū, Desfrânare, desmățare.
Deviare, **Deviație**, Abatere din drumul drept.
Devinare, Ghicire. — **Devinator**, Ghicitor.
Devis, Arătare amănunțită despre felul și costul unei lucrări ce este a se face.
Devisă, Lozincă, regulă ce o are cineva scrisă înaintea sa și după care se ține tot-de-una, s. e. cuvintele *Nihil sine Deo* (Nimic

fără Dumneșeu), cari se vęd acum pe
marca țärei romănesci, sunt *devisa* rege-
lui Carol I; *devisă* se numesce și ori-ce
polită primită ca bună între comercianți.

- Devorare**, Inghițire.—**Devot**, Tare evlavios.
Devotament, Credință plină de dragoste.
Devotat, Credincios și voitor de bine.
Devotiune, Evlavie. **Dexteritate**, Dibăcie.
diablé, Diavol, drac. — **Diabolic**, Drăcesc.
Diademă, Coróna unei Regini.
Diafan, Străvădător, subțire, gingaș.
Diafragmă, Mușchiu lat și subțire care des-
parte pieptul de pantece și a cărui mișcare
produce respirația.
Diagnosă, Felul și numele bólei.
Diagnostică, Știința de a cunoșce bólele,
după semnele ce le deosebesce.
Diagonal, D'acurmezișu.
Dialect, Limbă deosebită ce o au diferitele
provincii ale uneia și aceleiași țeri, precum
dialectul oltén, moldován, etc. **Dialectică**,
Ărta frumoșei vorbirii și a dreptei cugetări.
Dialog, Vorbire între două persóne.
Diametru, Linie dréptă ce trece prin centru.
Diametral opus, Cu totul neasemenea, nepo-
trivit, deosebit, contrariu.
Diana, Țeita vânătoarei și a pădurilor.
Diapason, Volumul tuturilor sunetelor ce e în
stare să scóță un glas său un instru-
ment musical; mic instrument de oțel

care fiind lovit scóte tot-déuna acelaş sunet şi servă astfel musicanţilor a'şi regula tonul vocii saú al instrumentului.

Diareá, Eşire afară mereú şi subţire de tot.
Diatribă, Vorbe ráutációse spuse saú scrise.
dictando, Dictându-se. — **Dictare,** a spune orí a porunci ce saú cum trebuie să se facă orí să se scriá ceva.

Dictator, Stăpân care porunceşte; om politic care are o putere mare într'un Stat.

Dictatură, Funcţia, puterea *dictatorului*.

Dicţionar, Carte în care se cuprind tóte cuvintele unei limbí, sciínţe saú arte, înşirate fiind după ordinea alfabetică şi tál-măcite cu deamánutul după chipul cum sunt aşedate şi legate între ele şi după înţelesul deosebit ce'l áú. Vedí *Vocabular*.

Dicţiune, Cuvíntare; chipul de alegere şi de aşedare a cuvintelo: unui discurs şi modul rostirei lui.

Didactic, Privitor la invétatură.

Dies, Semn musical care aratá că nota înainte a cărcia este pus trebuie ridicatá cu o jumátate de ton.

Dietă, Cumpátare la mánecare; adunare naţionalá, camera deputaţilor în ţéri carí nu se bucurá de o independenţă completá.

Defamaţie, Defáimare, vorbire de réu.

Dificil, Anevoios. — **Dificultate,** Anevoínţă, greutate, împiedecare.

- Diform**, Pocit. — **Diformitate**, Pocitură.
- Difus**, Vorbăreț, limbut, încurcat. **Difusie**,
Respândire, risipire. **Difusiv**, Care
respândesce lumină.
- Digerare**, **Digestie**, Mistuire.
- Digestiv**, Care inlesnesce mistuirea.
- Dignitate**, Demnitate. — **Dignitar**, Demnitar.
- dignus est intrare in nostro docto corpore**,
Merită să'l priimim (să intre) în învățata
noastră societate.
- Digresiune**, Abatere, depărtare de la lucrul
de care este vorba.
- Dilapidare**, **Delapidare**, a fura.
- Dilatare**, **Dilatație**, Lățire, lărgire.
- Dilect**, Plăcut ; iubit.
- Dilemă**, Alegere între două lucruri neplăcute.
- dilettante**, Cel ce exercită o artă numai de
plăcere iar nu fiindcă este profesiunea lui.
- Diligent**, Silitor. **Diligentă**, Silință, sirguintă.
- Diluvii**, **Deluvii**, Potop.
- Dimensie**, Intindere, mărime.
- Diminuare**, Micșorare. — **Diminutiv**, Vorbă
micșoritoare, precum *binișor*, *puțințel*, *Gogu*,
Tache, *Gheorghită*, etc.
- Dinamica**, Știința mișcării și a puterilor ce
o produc; studiul legilor mișcării.
- Dinamie**, Unitate cu care se măsoară forța
trebuincioasă unei mașini, puterea unui
motor; această unitate e de un metru cu-

bic de apă (sau 1,000 kilograme) ridicat la un metru de înălțime.

Dinamită, Materie cu care se poate arunca în aer și fărăama cetății, stânci, etc.

Dinast, Prințisor. **Dinastic**, Ceva privitor la dinastie; partisan al dinastiei. **Dinasticism**, Supunere dinastiei. **Dinastie**, Urmare de prinți-domnitori, de regi, împărați, sultani, etc. din același nem

Dintală, Literă ce se pronunță prin dinți, spre exemplu: *d, t*, etc.

Diocesă, Eparhie, partea de țară peste care se întinde puterea unui episcop.

Dioramă, Panoramă.

Dirigent, Diregător, cârmuitor, administrator.

Dirigere, Cărmuire, îndreptare, călăuzire, administrare.

Discernare, **Discernemânt**, Deosebire prin alegere.

Disciplină, Strășnicie, asprime regulamentară; *pedepsă disciplinară*, pedepsă ce se dă cuiva pentru că nu și-a împlinit strașnic datoria.

Discontinuare, Necontinuare, neurmărire, întrerupere.— **Disconto**, Scompt, scont.

Discordanță, Neunire, nepotrivire, neînțelegere.

Discordie, Neunire, desbinare.

Discreditare, A strica creditul cuiva.

Discret, Tăcut, reținut; *om discret* e acela care nu se amestecă în treaba al-

tuia, care scie să păzescă un secret, care nu dă de rușine pe cineva printr'o vorbă sau o întrebare nepotrivită, etc.

Discrețiune, Tăcere, băgare de seamă, etc.

Discuție, Desbatere, chibzuire în gura mare.

Disecare, **Disecație**, **Disecție**, Spintecare.

Diseminare, **Diseminație**, Semănare, răspândire, risipire.

Disensiune, Neunire, desbinare.

Disenterie, Bólă consistând în a avea urdinară cu dureri mari de pânțe.

Disentiment, Deosebire în simțiri și vederi.

Disertare, a vorbi sau a scri cu amănunțul despre o cestiune órecare.

Disertație, Discurs sau articol, broșură, etc. în care autorul se ocupă serios și amănunțit despre o cestiune órecare.

Disetă, Lipsă de ceva, secetă.

Disgrație, Urgisire; nenorocire.

Disgrațios, Urăcios, pocit, grețos.

Disident, Nesupus, nemulțumit.

Disidență, Nemulțumire, nesupunere.

Disilab, De două silabe.

Disimilar, Nu de acelaș fel.

Disimilitudine, Nesemuire, neasemănare.

Disimulare, **Disimulație**, ascundere, tănuire; prefacere.

Disipare, **Disipație**, Risipire, risipă.

Disjunctie, Desunire, despărțire, desbinare.

Dislocare, **Dislocație**, Eșire din loc; scrântire.

- Disolubil**, Care se p \acute{o} te disolva, topi.
- Disolu \acute{t} ie**, **Disolvare**, Topire, risipire; rupere; desfiin \acute{t} are.
- Disolvant**, Care descompune, topește; stric \acute{a} -tor, nimicitor.
- Dispari \acute{t} ione**, Peire. **Dispendios**, Scump.
- Dispensa**, Scutire. **Dispensabil**, De care se p \acute{o} te lipsi sau scuti cineva.
- Dispepsie**, B \acute{o} l \acute{a} de stomach provenit \acute{a} din greutatea de a mistui.
- Dispersare**, Risipire, **Dispersiune**, Risip \acute{a} .
- Disponent**, Care dispune; in casele de banc \acute{a} func \acute{t} ionar-șef care conduce opera \acute{t} iile de burs \acute{a} , etc.
- Disponibil**, De care cine-va p \acute{o} te s \acute{a} fac \acute{a} ce voesce; *func \acute{t} ionar disponibil*, func \acute{t} ionar r \acute{e} mas afar \acute{a} , c \acute{a} ruia 'i s'a luat func \acute{t} ia.
- Disponibilitate**, Starea in care se g \acute{a} sește un func \acute{t} ionar scos din slujb \acute{a} .
- Disposare**, Așed \acute{a} re, or \acute{a} nduire. **Dispozi \acute{t} ie**, Potriv \acute{e} l \acute{a} , or \acute{a} nduial \acute{a} hot \acute{a} rire; chipul cum e așed \acute{a} t ceva. **Dispozi \acute{t} ie** insemn \acute{e} z \acute{a} și in \acute{c} linare, dorin \acute{t} \acute{a} , voin \acute{t} \acute{a} , poș \acute{t} \acute{a} , etc.
- Dispropor \acute{t} ie**, Nepotrivire.
- Disput \acute{a}** , Ciorovoi \acute{e} l \acute{a} , c \acute{e} r \acute{t} \acute{a} , sfad \acute{a} ; neinv \acute{o} ire in privin \acute{t} \acute{a} unei ide \acute{i} sciin \acute{t} ifice, etc.
- Distan \acute{t} \acute{a}** , Dep \acute{a} rtare.
- Distic**, Poesi \acute{o} r \acute{a} numai din dou \acute{e} versuri.
- Distilare**, **Distila \acute{t} ie**, Limpe \acute{d} ire.

- Distilator, Rachier. Distilerie, Rachierie.**
Distinct, Deosebit, despărțit.
Distincție, Deosebire; cinste mare.
Distinctiv, Care deosebesce, care desparte.
Distingere, Deosebire, însemnare.
Distins, Însemnat, deosebit, mare.
Distracție, Nebăgare de sémă; petrecere.
Distragere, Scótere, scădere; petrecere.
Distras, Nebăgător de sémă, cam zăpăcit.
Distribuire, Distribuție, Împărțire.
Distrucție, Distrugere, Sfărămare, prăpădire.
Distrus, Sfărămat, dărămat, prăpădit.
Ditiramb, Poesie veselă și încântătoare.
Dito, ditto, detto, Cum s'a ȃis, asemenea,
 tot așa. **D. J. U; doctor juris utriusque,**
 Doctor în drept.
Diurnă, Sumă primită pe lângă léfă.
Diurnal, Jurnal. Diurnu, ȃilnic.
Diva, Artistă mare și renumită.
Divagare, Divagație, Rătăcire, depărtare.
Divergent, Deosebit, alt-fel.
Divergență, Deosebire de păreri.
Divers, Diferit. Diverse, Felurimă.
Diversitate, Deosebire, nepotrivire.
Divertisment, divertimento, Petrecere; bu-
 cată de musică ușoră.
divide et impera, Desbină și stăpânesce, a-
 dică : Prin neunire póte fi subjugat și
 stăpănit un popor, etc.
Dividendă, Căștig ce trebuie împărțit.

Divin, Dumneșcesc. **Divinitate**, Deitate, Dumneșeire. — **Divisare**, Împărțire.

Divisibilitate, Putința de a fi împărțit.

Divoreciū, **Divorț**, Despărțenie.

Divulgare, a da în vilag, a descoperi, a face cunoscut, a publica ceva.

dixi, Am ținut, am sfârșit (discursul).

Docent, Profesor la universitate.

Docil, Supus. ascultător.

Docilitate, Supunere, blândete.

Doc, **Dok**, Basin pentru corăbii; magasie.

Doctorand, Student aprópe a se face doctor.

Doctorat, Gradul său titlul de doctor.

Doctrină, Învățătură, știință.

Doctrinar, Om politic care se ține numai după principii teoretice, fără să țină seama dacă în practică ideile lui sunt bune.

Document, Hârtie, scriere, act, hrisov, sinet.

Dodecaedru, Corp solid regulat având o suprafață formată de 12 pentagóne regulate egale.

Dodecagon, Figură rectiliniă cu 12 laturi.

Doge, Duce, mare căpitan, prinț.

Dogmă, Principiū, articol de credință.

Dogmatic, Ceva privitor la dogmă; om care ține la dogme. **Dogmatism**, Credință în dogme, în învățături moștenite.

Dol, **Dolus**, Înșelăciune; pagubă.

Dolar, Monedă americană de 5 fr. 41¹/₄ cent.

Dolce, Binișor, încet și cu dulcete.

dolce far niente (il), Dulcea trândăvie ; sânta lene.

Doleantă, Tênguire, plângere ; jalbă.

Dolent, Tênguitor, trist, mâhnit.

Dom, Domn ; biserică mare : se ȳice și **Domă**.

Domenial, Ce este privitor la domeniul Statului. — **Domeniũ**, Loc, moșie, avere.

Domestic, Casnic ; slugă.

Domesticire, a îmblândi, a face casnic.

Domiciliare, Locuire. **Domiciliũ**, Locuință.

Dominant, Care domnesce, care e mai mare.

Dominare, **Dominație**, Domnire, stăpânire.

Dominical, De duminică. **Dominican**, Călugăr.

Domino, Haină lungă ; un fel de joc cu table micș de os numite pietre.

Domagiũ, Pagubă, **Domptare**, Imblândire, supunere, subjugare.

Don, Dar, dăruielă ; spaniolesce : Domn.

Donatar, Acela căruia s'a dăruit sau hărădit.

Donatiune, Dar, dăruielă, hărădire.

Donator, Dăruitor, hărăditor. **Donjon**, Turlă.

Dormeză, Divan, sofa, canapea de dormit.

Dorsal, Ce ține de spinare. **Dorso**, Dos.

Dosă, **Dosis**, Cătătime, parte, cantitate.

Dotă, ȳestre. **Dotal**, De ȳestre.

Dotare, Inȳestrare.

do ut des, Daũ pentru ca să dai, adică : Să mai lasãm din pretenții și unul și altul.

Draconian, Strașnic, foarte aspru.

Drogoman, Tălmăciũ, traducător.

Dragon, Balaur ; soldat din cavalerie ; ciucure de sabie.

Drahmă, Monedă grecă în valoare de 1 fr.

Dramaturg, Autor de drame, compozitor de piese teatrale.

Draperie, Perdele ; podobe de stofă.

Dresare, a învăța animale.

Droghe, Materii ce servă la facerea medicamentelor. **Droghist**, Vindețor de droghe.

Dromaderă, Cămilă care are numai o cocôșă.

Druid, **Druidesă**, Preot, preotésă la poporele din vechime Celți și Galii, din cari popore se trag Francesii.

Dualism, Sistem filosofic care admite două principii : materia și spiritul ; sistem politic care admite existența a două State independente unul de altul, însă unite prin faptul că în capul lor se află un singur suveran : așa Austria și Ungaria sunt o monarhie *dualistă*, fiind că amândouă aceste State au un singur împărat.

Dubios, **Dubitativ**, Indoios **Dubiū**, Indoiială.

Dublou, Monedă de aur spaniolă în valoare de 20 fr. 38 c., sau 40 fr. 76 c., sau 81 fr. 52. c. — **Dublu**, indoit.

Ducat, Galben (monedă de aur în valoare de 11 lei 75 bani) ; țară sau ținut al căruia suveran poartă titlul de *duce*.

Duce, Ducă, mare prinț.

Duel, Luptă între doi.

- Duenna**, Doică sau guvernantă.
Duet, Duetto, Duo, Cântec pentru două voci.
Dulcinea, Drăguță, iubită, ibovnică.
Duodenum, Partea întâia a mațelor subțiri.
Duplică, Răspuns la replică.
Duplicata, Act făcut în două exemplare.
Duplicitate, Rea credință; caracterul omului
 lingușitor, despre care se țice că e «taler
 cu două fețe».
Dur, Aspru; tare. **Durabil**, Trainic.
dura lex, sed lex, Legea e aspră, dar este lege
 și deci trebuie respectată. **Durată**, Timp
 cât ține ceva. **Duritate**, Asprime, tărie.

E.

- Eagle**, (ihgl), Monedă americ. de 10 dolari.
Earl of... (erl of), Conte de... (englez).
Eboș, Ciornă. **Eboșare**, Inseilare.
Eben, Abanos. **Ebenist**, Tâmplar fin.
Ebulitiune, Fierbere, clocotire.
Ecarté, un fel de joc de cărți.
ecce homo, Iată omul! ia veți, ce de ma
 om! Tabloù reprezentând pe Christ în-
 coronat cu spinii.
Echer, Dreptar. **Echipagiù**, Trăsură frumoasă;
 ómenii de serviciù angajați pe o cora-

bie, precum mateloți, mașiniști, etc., afară de căpitan și de oficeri.

Echipament, Lucrurile, hainele, sculele, etc. cu cari se îmbracă un călător, un călăreț, etc. **Echitație**, Arta călăriei.

Echipolent, De aceeaș valoare.

Echilibru, Cumpănă, măsură, astêmpăr, liniște.

Echitabil, Drept. **Echitate**, Dreptate.

Echivalent, De aceeaș valoare.

Echivoc, Cu două înțelesuri. **Eclatant**, Strălucit, șgomotos ; isbucnitor.

Eclectic, Filosof care alege și primesce ideile cele mai bune. **Eclesiastul**, O carte a regelui Solomon Înțeleptul cuprinsă în vechiul testament și numită în limba hebraică : *Koheleth*.

Eclesiastic, Bisericesc.

Ecleragiū, Luminare. **Eclipsă**, Intunecare.

Economia politică, Știința care tratăză despre interesele societăței, despre principiile privitoare la crescerea și micșorarea avuției unei țări. **Economist**, Cel ce se ocupă cu Economia politică.

Edict, Decret. **Edificare**, Zidire, clădire ; înălțare, întărire a sufletului.

Edificiū, Binea, clădire. **Edil**, membru al consiliului comunal.

Editare, Dare la lumină a unei cărți, etc.

Ediție, Tôte exemplarele unui diar, unei cărți ce s'aū tipărit o dată : *editia I*, întâia

tipăritură; *ediția II*, a doua tipăritură
(căci s'aũ desfăcut exemplarele din 1-a).

Editor, Cel ce tipărește cartea unui autor pe
cheltuielile lui. **Editură**, Darea la lu-
mină și proprietatea unei cărți, etc.

Educație, Crescere. **Efemer**, Numai de o zi.

Efemeride, Insemnări zilnice. **Efecte**, Lucruri.

Efectiv, Ailător în ființă. **Efectuare**, Gătire.

Efervescență, Aprindere, fierbere, clocotire.

Eficace, Favorabil, bun, potrivit, priincios.

Efigie, Portret. **Eforie**, Epitropie.

Efracție, Spargere pentru a fura.

Efusiune, Vărsare, răsipire; arătare de dragoste.

Egal, Drept, potrivit de aceeaș mărime.

Egidă, Pavăză, scut; sprijin, apărare, ocrotire.

Egira, Létul mahometan, socotéla timpului care
incepe la 662 după Christos, când a fu-
git Mahomet la Meca.

Ego, Eũ; *alter ego*, un al doilea eũ, om de mare
încredere, cum s'ar dice: «măna dréptă».

Egoist, Om care se iubescé numai pe sine.

Ejaculare, Scurgere, țâsnire, eșire, slobođire.

Ejaculație, Materia ce ese, curge, se slobođescé.

Elaborare, Lucrare, întocmire. **Elan**, Avént.

Elastic, Care se întinde și se strânge iar.

Eldorado, Țară de aur, loc de plăcere.

Electiune, Alegere. **Electior**, Alegător.

Electoral, Privitor la alegere. **Electiv**, Nu-
mit prin alegere.

Electricitate, Proprietate ce aũ unele cor-

purî, când sunt încălđite sau frecate, să atragă mai întâiu și să respingă apoi corpuri ușore, să facă scânteii și să sgu-
due sistemul nervos.

Electrisare, a produce într'un corp puterea electrică ; a aprinde, a entusiasma.

Elegie, Poesie în care se cântă durerea, măh-
nirea ; *elegiac*, duios, tânguitor, trist.

Element, Corp simplu, substanță nedescom-
pusă și privită ca neputând a fi descom-
pusă, precum : aur, argint, mercur, pu-
ciosă, oxigen, hidrogen, iod, etc. În ve-
chime se numiau *cele patru elemente* aerul,
focul, pământul și apa, ca unele despre
cări se credea că compun toate cele-l'alte
corpuri ; dar ađi se scie că și aerul, focul,
pământul și apa sunt compuse fiecare
din deosebite elemente, precum aerul din
oxigen, azot, etc., apa din hidrogen, oxi-
gen, etc. *Elemente* se numesce și ince-
puturile fundamentale, întâile notițe ale
unei științe sau arte. *A fi în elementul
său*, a fi la locul său. *Principii elementare*,
Notițe începătore. *Putere elementară*, Pu-
tere foarte mare, ca a trăsnetului, etc.

Elevațiune, Ridicare, înălțare. **Elevator**, Ma-
cára cu aburi pentru descărcatul și în-
cărcatul grânelor pe corăbii, vagoane, etc.

Elice, Rótă la vapor în formă de șurup.

Eligibil, Care poate fi ales.

- Eliminare**, Scótere afară, dare afară.
Eliotrop, Flórea Sórelui. **Eliseu**, Raiu.
Elisiune, Lásare afară, **Elită**, Tot ce este
mai bun. **Elin**, Grec, grecesc.
Elixir, Běutură tărăduitoare.
Elipsă, Lásare afară; linie curbă, strămbă,
cam rotundă.
Eliptic, Lunguet și cam rotund.
Elocință, Elocvență, vorbire frumósă.
Elocințe, Elocvent, care vorbește frumos.
Blogiu, Laudă. **Eludere**, Inlăturare, ocolire.
Emanare, **Emanție**, Isvorire purcedere, ve-
nire. eșire; obârșie, origine, provenire.
Emancipare, Slobozire, liberare.
Emancipat, Rob slobozit, țigan.
Emasculare, a lua bărbăția, a scopi.
Embargo, Voie de a încărcă.
Emblemă, Semn simbolic. **Embrion**, Sěmință.
Emetic, Medicament care aduce vėrsătură.
Emfasă, Putere în vorbire. **Emfatic**, Cu emfasă.
Emigrare, Părăsirea unei țeri pentru veci.
Eminent, Inalt, măreț. **Eminentă**, Inălțime.
Emis, Liberat, scos afară; exprimat, rostit.
Emisar, Om trimis a face propagandă.
Emisferă, Jumătate sferă, jumătate din glob.
Emisiune, **Emitere**, Dare afară, punere în
circulație.
Emolient, Care înmóie, face móle.
Emoționare, **Emoțiune**, Mișcare; induiosare.
Empiric, Om care a învățat numai din prac-

tică; mai cu sémă unul care practicéază medicina fără să fi ştiut.

Emplastru, Plastru. **Emul**, Protivnic, rival.

Emulare, **Emulație**, Deşteptare, îmboldire.

Encefalic, Privitor la **Encefal**, la creeri.

Enciclopedie, Carte în care se tratéază despre toate ştiințele și artele și în care cuvintele sunt așezate alfabeticeste ca într'un dicționar.

Enciclică, Carte saŭ scrisóre pastorală.

Endemic, Localnic, obișnuit aci.

Energie, Putere, stăruință, strășnicie, etc.

Enervare, Moleșire, slăbire.

Enigmă, Cimilitură, ghicitóre.

Enigmatic, Greŭ de înțeles; misterios.

en masse, Cu toți, toți împreună.

Enorm, Neobișnuit, peste măsură de mare.

Entomologia, Știința insectelor.

Entrée, Intrare.

Entusiasm, Infocare. **Entusiast**, Om de mare vioiciune, care se aprinde lesne.

Enunțiere, Arătare; rostire.

en vogue, La modă; care are căutare.

eo ipso, De la sine; tocmai de aceea.

Epactă, Temelia lunii. **Epatic**, Ce ține de ficat.

Epătită, Gălbinare, umflătură a ficatului.

Epic, Răsboinic; vitejesc. **Epicur**, Filosof grec care iubia și recomanda petrecerile.

Epidemie, Bólă molipsitóre ca holera, etc.

Epidermă, Pielita de d'asupra pielei.

- Epigramă**, Poesie scurtă și pișcătore.
Epigraf, Inscripție. **Epilepsie**, Bóla copiilor.
Epilog, Parte cu care se sfârșește o carte, o piesă teatrală, etc. **Episod**, Infimplare.
Epitaf, Inscripție d'asupra unui mormânt.
Epitalmă, Poesie saū orație de nuntă.
Epitet, Poreclă. **Epitom**, Carte prescurtată.
Epizootie, Epidemie de vite. **Epocă**, Timp.
Epos, **Epopeă**, Poesie care povestesc un răs-boiū, care cântă un fapt vitejesc.
Eră, Epocă, timp. **Erbivor**, Mâncător de ierbă.
Erecțiune, Înălțare, ridicare, sculare.
Eredē, **Herede**, Moștenitor. **Eremit**, Pustnic.
Eresie, Rătăcire; credință greșită.
Eretic, Care are o credință greșită; nelegiuit.
ergo, Prin urmare.
Erigere, Ridicare. **Ermetic**, **Hermetic**, In-chis saū astupat așa încât nu póte in-tra aer de loc.
Eros, Deul amorului; amorul.
Erotic, Amoros, drăgăstos; desfrēnat.
Erotomanie, Furie amorosă; desfrēnare.
errare humanum est, a greși e lucru o-menesc.
Errata, Greșeli. **Erudit**, Invēțat.
Eruptiune, Isbucnire; repeđire.
Eșafod, Schelă saū podină pe care se aședă osândiți la mórte în momentul când sunt executați. **Eșafodagiū**, Schelă; maldăr, amestecătură.

Eșarpă, Lentă. **Escadră**, Corăbiu de război.

Escaladare, Sărire, urcare cu scară.

Eschivare, a fugi. **Escortă**, Insoțire.

Escroc, Înșelător, pungaș.

Esculap, Zeul medicinei.

Esq. (**Esquire** — Citește : *escvair*), Titlu de onoare englez dat omenilor distinși cari nu sunt baroni, conți, etc., și care însemnă : stimabil, respectabil, etc.

Essai, Incercare literară, filosofică, etc.

Est, Răsărit. **Estampă**, Iconă tipărită.

Estimare, **Estimație**, Prețuire.

Etagiū, Cat. **Etager**, Răltuleț.

Etalon, Model de măsură sau de greutate legal. etc. (*et cætera*), Și cele-lalte, și așa mai departe.

Eter, **Ether**, aer ; rachiū foarte tare, spirit.

Eternul, Cel ce trăește vecinic, Dumnezeu.

Eteroclit, Ciudat. **Eterogen**, Deosebit.

Ethic, Frumos, moral. **Ethica**, Știința moralei.

Etichetă, Țidulă lipită pe un pachet și pe care se află scris conținutul ; ceremonie.

Etimologia, Știința despre originea cuvintelor.

Etiologia, Știința care cercetăză cauzele bôlelor.

Etnografie, Descrierea diferitelor popóre cu obiceiurile lor. **Etnologie**, Descrierea originii și împărțirii popórelor.

Étoile Roumaine, (*Etoal Rumèn*), Stéua română : numele unui țiar.

Eucaristie, Sânta grijanie, cumenicătură.

Eufemism, Indulcirea unei expresiuni pentru a deghisa o idee neplăcută, precum : « *a-firmarea d-tre nu corespunde cu stricta realitate* », în loc de : « *mințiți !* » etc.

Eufonic, Care sună plăcut.

Eumenidele, Furiile ; (titlul unei reviste politice-satirice, redactată de reposatul poet D. Bolintinénu în anul 1866).

Eunuc, Scopit mahometan care păzește ha-remul.

Evacuare, Deșertare. **Evadare**, Dosire, fugire.

Evaluare, Prețuire. **Evaporare**, Prefacere în vapori, în abur.

Evasiv, Nesigur, nehotărît, « în două perî ».

Eventual, În cas de a se întâmpla.

Eventualitate, Întâmplare în viitor posibilă dar nu sigură. **Evident**, Vădit.

Evitare, Ocolire, ferire.

Evocare, Chemare ; amintire.

Evoluție, Mișcare, prefacere, desvoltare.

evrica ! Am găsit ! am aflat !

Ex, Fost ; *ex-ministru* : fost ministru, etc.

ex abrupto, Fără veste, nepregătit.

Exacțiune, Cerere nedreptă.

ex æquo, Egalitate absolută între două oameni

Exagerat, Peste măsură.

Exalare, A scote abur, eșire de abur.

Exaltat, Zăpăcit. **Exarch**, Locțiitor de guvernator, de mitropolit.

Exasperare, Disperare. **Excavare**, Săpare.

- Excedent**, Sumă rămasă mai mult.
- Excelare**, a face foarte bine.
- Excelent**, Minunat de bine.
- Excentric**, Depărtat; ciudat.
- Excepție**, Care nu e ca de obicei.
- Exces**, Neorânduială; desfrânare; peste măsură.
- Excisiune**, Tăietură. **Excitant**, Ațâțător; care asmută, sgândăresce. **Exclamație**, Strigăt.
- Excludere**, Dare afară. **Exclus**, Dat afară.
- Exclusiv**, Fără. **ex tempore**, Improvisat.
- Excomunicare**, Afurisenie bisericească. **Excoriație**, Sgârietură. **Excrement**, Materia puturoasă deșertată din corpul omului sau animalului; murdărie puturoasă.
- Execrabil**, Uricios, mârșav. **Exegesă**, Tălmăcirea cărților sfinte. **Exeget**, Tălmăcitor, comentator, explicator.
- Exemplar**, Care poate servi de *exemplu*, de pildă, la alții, adică bun; bucată.
- Exequatur**, (*Să se execute*), Decret prin care un suveran dă voie unui consul strein de a-și exercita funcțiunile în țară.
- Exercitare**, Împlinire; deprindere la un lucru prin repetarea lui mereu; a face *exercițiū*, a repeta mereu pentru a învăța ceva.
- Exhibițiune**, Expoziție; înfățișare înaintea tuturor: a *exhibe*, a expune, a arăta.
- Exhortare**, Ațâțare. **Exhuare**, Desgropare.
- Exigent**, Care cere prea mult. **Exil**, Surghiun.
- ex libris meis**, Din cărțile mele.

Exod, Eşire, retragere; a 2-a carte a lui Moise.

Exonerare, Descărcare, uşurare.

Exorbitant, Prea din cale afară.

Exord, Inceputul unui discurs. **Exotic**, Strein.

Expansiv, Care se întinde; om care se împrieteneşte lesne, care spune la toţi ce are pe inimă. **Expansiune**, Lăţire.

Expatriare, Gonire din patrie. **Expectativă**, Speranţă intemeiată, aşteptare.

Experimental, Intemeiat pe *experienţă*, pe încercare, pe fapte petrecute. **Expert**, Cunoscător. **Expiare**, Ispăşire, izbăvire.

Expirat, Sfârşit, mort; trecut.

Explicativ, Desluşitor. **Explicit**, Lămurit.

Exploatare, a lucra, a cultiva, a face negoţ.

Explorator, Cel ce plăcă spre a descoperi sau a descri ţări necunoscute. **Explosie**, Izbucnire, crăpare, a sări în aer.

Export, Totalitatea mărfurilor scóse dintr'o ţară şi vindute în străinătate.

Expres, Stafetă; anume, dinadins.

Expansiune, Işgonire. **Extas**, Incântare.

Extensibil, Care se póte întinde, lăţi.

Extenuare, Stórcere, slăbire. **Exterior**, De din afară; faţa. **Exterminare**, Măcelărire până la unul.

Extern, De afară; şcolar care vine la şcolă numai ca să înveţe, dar şade şi mănâncă acasă. **Externat**, Şcolă ai cărei elevi sunt numai externi.

Extincțiune, Stingere, nimicire.
Extirpare, Desrădăcinare; nimicire.
Extorcere, Stôrcere. **Extract**, O parte scosă
 dintr'un ceva întreg; prescurtare.
Extradare, Predarea unui criminal în mâinile
 guvernului căruia aparține.
Extrafin, Fin de tot, foarte bun.
Extra-judiciar, Nu prin judecată.
Extra-legal, Nelegal, în contra legei.
extra muros, Afară din zidurile unui oraș.
Extra-ordinar, Neobișnuit.
Extravagant, Ciudat.
Extrem, Care este la capăt; peste măsură.
Extremitate, Capăt, colț; sfârșit.
Exuberantă, Prisos; belșug prea mare.
ex ungue leonem! După ghiară se cunoște leul!

F.

Fabulos, Minunat. **Facial**, De la obraz.
Facil, Lesne. **Facilitare**, Înlăsnire.
Facsimil, Imitație exactă a unei scrisori sau
 a unui desen.
Factice, Nenatural. **Facțios**, Nemulțumit, su-
 părat. **Facțiune**, Partid nemulțumit; pază.
Factotum, Om de încredere care face totul.
Factum, Scriere publicată de un autor spre a
 ataca pe cineva sau a se apăra.

Factură, Socotélă deslușită; chipul cum e făcut ceva.

Fad, Prost. **Faență**, Portelan prost.

Falangă, Șir, șirag. **Falit**, Moflus.

Fanal, Fanar, felinar. **Fanfaron**, Lăudăros.

Fantasmă, **Fantasmagorie**, Nălucă, stafie.

Fantastic, Ceva inchipuit; ciudat.

Fantomă, Nălucă. **Fantoșă**, Păpușă.

Farmaceutic, De spițerie.

Farmacopea, Carte în care se învață spițerul cum trebuie să facă medicamentele.

Farsor, Caraghios. **Far**, Turn la marginea mării, pe al cărui vîrf se află un foc luminos care călăuzesce pe marinari.

Fasă, Stare de lucruri; schimbare.

Fasciculă, Cărtică. **Fascinare**, Fermecare.

Fastidios, Neplăcut, plictisitor. **Fast**, Mărire.

Fatal, Ursit; nenorocit. **Fatalism**, Credință că toate câte se întîmplă sunt ursite de la Dumnezeu. **Fatalitate**, Sörtă, ursită de care nu se pôte scăpa; nenorocire.

Fata Morgana, Nălucire; vis înșelător, arătare, inchipuire. părere, vedenie.

Fatigant, Ostenitor. **Fatuitate**, Infumurare

Favorabil, Bun, priincios.

Favóre, Bunătate; folos.

Favorisare, Ajutare, sprijinire.

Favorit, Om iubit.

Febrifug, In contra frigurilor. **Febril**, Bolnav de friguri, privitor la friguri.

Febus, Apolon luat ca zeu al Sorelui.

Fecale (materii), Excrementele omului.

Fecund, Roditor.

Federațiune, Unire a mai multor State sub un singur guvern comun. **Feă**, Țină.

Feerie, Minunat de frumos. **Feerie**, Piesă teatrală în care se arată ângerii, ține, duhuri și decoruri frumoase.

Femenin, Femeesc. **Femur**, Fluierul piciorului.

Fenix, Pasere fabuloasă despre care se țicea că după moarte renăscă chiar din cenușă ei; om rar, unic. **Fetus**, Prunc.

Fenomen, Minune, raritate; se țice despre tot ce se petrece în natură, așa tunetul este un *fenomen* natural.

Fermentație, Dospire; frământare.

Ferm, Tare. **Fermitate**, Tărie.

Ferocitate, Cruțime **Feruginos**, Care cuprinde în sine și fier.

Fertil, Roditor. **Fervent**, Arțetor, infocat.

Fervore, Infocare. **Festin**, Ospet.

Festival, Serbare.

Feston, Ghirlandă.

Fetiș, Idol. **Fetid**, Puturos.

festina lente! Grăbesce-te încet! adică: Lucrează iute dar cu băgare de sémă.

Feudă, Pământ boeresc. **Feudal**, Ce ține de feudă; om cu idei politice reacționare.

Fiasco, Nereușită, pățanie, rușine.

fiat justitia et pereat mundus, Să se facă

- dreptate chiar de ar trebui să piéră lumea.
- Fibre**, Fire subțiri. **Ficțiune**, Inchipuire **Fictiv**, Născocit, inchipuit, neadevêrat.
- Fidejutor**, Chezaș, **Fidelitate**, credință.
- fides**, Credință; *bona fide*. în bună Credință.
- Fiducie**, Invoielă. **Filantrop**, Iubitor de oameni, om milos și bine-fecător.
- Filarmonie**, Musical. **Filelin**, Care iubesce pe Greci. **Filial**, Fiiesc; ce este de datoria unui copil. **Filială**, Sucursală.
- Filiațiune**, Legătură, Inrudire.
- Filieră**, Instrument cu care se rêsuecesc fiarele; *a trece prin filieră*, a fi supus la o lungă și grea încercare.
- Filipică**, Dojană, predică. **Filologia**, Știința limbelor. **Filomelă**, Privighetóre.
- Filoromân**, Care iubesce pe Români.
- Filotehnie**, Iubirea artelor ș'a invenții'or.
- Filtrație**, Strecurare. **Filtru**, Strecurátóre.
- Fin**, Subțire; isteț; bun.
- Final**, De la sfârșit. **Fine**, Sfârșit.
- Financiar**, Bancher; om care scie cum să umble cu banii, pentru ca să producă câștig mult. **Finance**, **Finanțe**, Banii.
- Finetă**, Subțirime; istețime; bunătate.
- finis coronat opus**, Sfârșitul încoronéză opera.
- Fiolă**, Sticluță. **Fioritură**, Floricele, ghionghionele, trăsături, game, triluri, etc. etc. pe cari un executant abil le adaugă de la dînsul la o bucată musicală.

- Firmament**, Bolta cerului. **Firman**, Hrisov, decret al guvernului turc.
- Fiscal**, Ce ține de *fisc*, adică de Stat.
- Fisic**, Relativ la *fisică*; fața omului.
- Fisica**, Știința lucrurilor ce se află în natură, a proprietăților ce au diferitele corpuri și a fenomenelor ce le exercită ele unele asupra altora fără să și schimbe natura.
- Fisiologie**, Știința ce tratăză despre fenomenele vieții, despre funcțiile organelor în animale sau în vegetale (plante).
- Fisionomist**, Cel ce cunoscce după *fisionomia* (fața) omului caracterul și calitățile lui.
- Fix**, Hotărît; statornic; țepân.
- Fixare**, Hotărîre; aședare, întepenire.
- Fixitate**, Statornicie; întepenelă.
- Fistulă**, Rană adâncă, cu gaura largă înăuntru și strâmă afară. **Flacon**, Sticluță.
- Flagel**, Biciu; pedepsă; nenorocire.
- Flagelare**, Biciuire; pedepsire.
- Flagrant**, Ce se petrece chiar acum; *prins în flagrant delict*, prins chiar în momentul săvârșirei delictului.
- Flamă**, Flacăre. **Flemură**, Stég. **Flanc**, Căpsă; parte, aripă. **Flase**, Fleșcăit.
- Flatare**, Linsuire. **Flegmă**, Tuse; sânge rece.
- Flegmatic**, Cu sânge rece. **Flegmon**, Umlătură provenită din îngrămădirea sângelui stricat; buboiu mare.
- Flexibil**, Mlădios. **Flexiune**, Mlădiere.

- Flotă, Flotilă**, Mai multe corăbii ce merg împreună. **Flotant**, Plutitor, nestatornic.
- Fluctuație**, Legănare, șovăire. schimbare.
- Fluid**, Materie curgătoare. **Fluviu**, Râu (apă).
- Flux**, Umflarea apelor din mare la anume ore regulate. **Fluxiune**, Umflătură din răcălă.
- Foburg**, Mahala. **Foileton**, Foiță, adică partea diarului rezervată pentru romane. articole literare. critici, etc.
- Foliaceu**, Ca fôia. **Foliolă**, Foiță, foileton.
- Fomentație**, Oblojire, acoperire cu cârpe ude și căldicele a unei rănii, etc.
- Fonciar**, Care este relativ la un fond de pământ; *imposit fonciar* (numit și *foncieră*). bir pentru case, vii, moșii, etc. *Credit Fonciar*, Bancă ce împrumută bani pe case, moșii, etc.
- Fond**, Pământ: capital, bani, avere.
- Fonderie**, turnătorie. **Fontă**, Tuciă.
- For**, Piață mare, târg public.
- Formalisare**—a se **formalisa**, a se supăra, a se simți atins.
- Formalist**, Om migălos. **Fort**, **Fortăretă**, Cetate. **Fortă**, Tărie, putere. **Fortare**, Silire.
- Forte**, Tare, puternic. **Fortificare**, Intărire.
- Fortificație**, Intăritură.
- fortiori** (a), Cu atât mai mult cuvînt.
- Fortuit**, Neașteptat. **Fortună**, Noroc.
- Fosfor**, Pucioasă. **Fosforescență**, Sclipire, licărire. **Fosil**, Ce este scos din pământ,

precum óse vechi. etc; **Fotoliú**, Jet, jilt, scaun mare cu rădēmătóre pentru un om.

Fotometrie, Sciința de a mēsură lumina.

Fracție, Frānturā; pārticicā. **Fracturā**, Rup-turā, frāngere. **Fragil**, Fraged; care se rupe ori se sparge lesne.

Fragment, Frānturā; bucatā literarā neisprāvitā.

Francmasonerie (Zidirea libertāței). Societate de culturā și de binefacere, fundatā. cum se crede, la 1717, in Londra, in sinul corporației zidarilor; de și fōrte persecutată la început de guvernele despotice și calomniată de ignoranți, ea tot s'a răspāndit in mai tōte părțile lumēi. aducēnd mari folóse omenirei. Acum existā in univers mai bine de 11000 *logi* (grupe. sub-societāți, filiale) francmasonice, cari stāu in strānse legāturi între ele. fārā a fi conduse însă de o putere centralā.

Franchetā, Sinceritate. **Frapant**, Bātător la ochi, isbitor. **Frasesologie**, Sciința de a compune *frase*, adicā de a lega cuvintele între ele spre a da un înțeles; polologie, vorbā muliā,

Fraternel, Frātesc. **Fraternitate**, Frāțietate, frāție. **Fratricid**, Ucidător de frate, ucidere între frați.

Fraudā, Inșelāciune. **Fraudulos**, Inșelător, fals. **Frecvent**, Des. **Frecventare**, a merge des la

acelaş loc : a frecventa şcolă, cafenelele, balurile, etc.

Fregată, Vapor mare de război.

Frenesie, Nebunie, furie.

Frenetic, Fôrte sgomotos, furios, nebun.

Fresco, Pictură (zugrăvelă frumoasă) făcută pe un zid tencuit de curând.

Fricţiune, Frecare. **Frigiditate**, Amortelă ; nemişcare ; îngheţare. **Frisat**, pieptănat ast-fel ca părul să fie creţ, încărlionţat.

Friser, Bărbier. **Frisură**, Pieptenătură.

Frivolitate, Uşurinţă de caracter.

Froasare, Atingere, supărare. **Frontal**, Prioritor la fruntea omului sau animalului.

Frontispiciu, Faţadă principală ; fôie ilustrată pe care se află titlul unei cărţi.

Fronton, Podôba de frunte a unei clădiri.

Fructifer, Roditor. **Fructificare**, a scôte rod, a trage folos sau câştig ; a specula.

Frugal, Câmpenesc, ţărănesc.

Frugalitate, Cumpêtare.

Frustrare, Înşelare.

Ftisic, Ofticos. **Ftisic**, Oftică.

Fulguraţie, Fulgerare, sclipelă.

Fulminant, Care trăsnesce, se aprinde.

Funebru, Mortuar, jalnic.

Funerariu, Inmormintare.

Funest, Nenorocit, gróznic.

Fungiibil, Ce pôte fi înlocuit cu altul de acelaş fel.

Furaj-Fênet, nutreţul cailor. **Furgon** Car mare.

- Furnal, Cuptor. Furnisor,** Cel de la care cumpără cineva totdeuna.
Furnitură, Lucruri cumpărate sau vindute.
Furóre, Furie, turbare. Furtiv, Hoşesce, pe sub mână. **Fusibil,** Ce póte fi topit.
Fusionat, Topit la un loc, amestecat.
Fusiune, Amestecare, contopire.
Futil, Cu totul neînsemnat. Futilitate, Neînsemnătate.
Futur, Viitor.
-

G.

- Gagiũ, Gaj,** Amanet, zălog; léfă, simbrie.
Galeră, Caic mare pe care 'l vislesc mereũ, în unele țeri, osândiți la muncă silnică numiți *Galerianĩ*. **Galimatias,** Vorbe fără şir, talmeş-balmeş, tarara.
Galic, Galican, Franţuzesc. Galicism, Franţuzism. expresie francesă.
Galofil, Care iubesc pe Francesi. **Galofob,** Care urăsc pe Francesi.
Gamă, Scara notelor musicale. **Gambă, Pulpă.**
Ganglion, Gălcă. Gangrenă, Incingerea, a-prinderea unei umflături sau bube.
garçon, Băiat, chelner. Garderobă, Loc sau scrin în care se țin hainele.
Gargarism, Medicament cu care 'şi clătesc cineva gâtul.

- Garni** (Hotel), Gazdă unde se închiriază odăi mobilate cu luna.
- Gastralgie**, Durere de stomach.
- Gastrită**, Bólă de stomach. **Gastronom**, om căruia îi plac bucate bune, care se cunoște în d'ale bucătăriei
- Gazelă**, Un fel de căprioră. **Gelatină**, Piftie.
- Genealogie**, Însemnarea némului cu moși-strămoși cuiva. *Arborele genealogic*, Spița némului. **Gen**, Fel, soiū, ném.
- Generator**, Care nasce ceva; partea în care se face aburul într'o mașină cu vapor.
- Generic**, Privitor la un soiū întreg; d. e.: *Animal* e un nume *generic*. iar *Câine* un nume *specific*.
- Generositate**, Dărnicie; bunătate, îndurare.
- Genesă**, Nascere, facere; întâia din cele 5 cărți ale lui Moise.
- Genital**, Ce servă la nascere.
- Geniū**, Duh, spirit; ânger, drac, etc.
- Gentileță**, Gingășie. **Gentilom**, Galantom; bărbat cu caracter nobil, om de omenie.
- Geodosie**, Știința ce are de scop a măsura pământul și a hotărâ forma lui.
- Geografie**, Descrierea pământului după țări, orașe, locuitori, etc.
- Geologie**, Știința ce se ocupă cu cercetarea diferitelor materii din carī e alcătuit pământul.

Geometric, Știința ce are de obiect măsura liniilor, a suprafețelor și a volumelor.

Geostatică, Statistica pământului.

Gerare, Conducere, administrare.

Germen, Sămînță. **Germinație**, Încolțire.

Gestație, Timpul cât ține însărcinarea unei mame.

Gest, **Gesticulație**, Mișcare cu mâna, brațul etc.

Gibernă, Raniță. **Gigante**, **Gigantic**, Uriaș.

Gineceu, Odaia femeilor. **Giute**, Sămînțe, ném.

Glacial, Înghețat, foarte rece.

Gladiator, Luptător cu omenii sau cu animale.

Glandulă, Ghindură, gălculiță.

Gluton, Om care mănâncă mult, găman.

Gnom, Duh despre care se credea că păzește comorile îngropate în pământ; Țicală, proverb, sentință.

Gnostic, Eretic care susținea că numai ei posedă adevărata credință.

goahead (Citesce : *Goahid*), Înainte!

goddam (Citesce : goddem), Să fiu blestemat de Dumnezeu.

God save (sev) the king, Dumnezeu să mântuiască pe regele — **the queen** (*kvihn*), pe regina; — cu aceste cuvinte începe imnul național englez.

Goeletă, Corăbioră. **Grafic**, Privitor la scriere.

Grand, Nobil sau boer spaniol.

Grandetă, **Grandezza**, Mărire; mândrie, fală.

Grandios, Mareț.

- Granulare**, Prefacere în grăunțe, în bobite mici.
Gratificație, Dar, dăruielă. **Gratis**, De géba.
Gratitudine, Recunoscință. **Gratuit**, Gratis.
Gratulație, Felicitare. **Gravelă**, Piétră în bășica udului. **Gravitate**, Greutate, serioșitate; *centru de gravitate*, punctul pe care un corp se ține în echilibru în toate pozițiile.
Gravitație, Mișcare, împingere către un punct.
Grefă, Căncelaria *grefierului*, adică a *scriitorului* care ține condicile unui tribunal sau unei curți.
Gri, Cenușiu. **Grief**, Motiv de nemulțumire.
Grifonagiū, Măzgălitură.
Grilagiū, Îngrăditură, părmăcei.
Grimasă, Strămbătură, schimonoselă.
Grisetă, Fată desmătată, prostituată.
Grog, Un fel de rachiū. **Grosier**, Grosolan.
Grotă, Pesceră. **Grotesc**, Ciudat, anost, de ris.
Guid, Ghid, Călăuză, conducător.
Gută, Picătură; durere de oșe.
Gutieră, Șghéb.—**Guturală**, Literă ce se pronunță din gât, precum, *c*, *g*, etc.
Gubernantă, Invătățore și îngrijitoare de copii.
Gubernur, Cărmuitor, administrator; prefect.

II.

Habeas corpus, Lege constituțională englesă. din 1679 care garantéză liber'atea indi-

viduală, oprind a se ține arestat cineva fără motiv, ordonând ca persoana arestată să fie supusă la interogatoriū până a nu trece 24 de ore, acordând liberarea pe garanție, etc.

habemus papam sau **ponteficem!** Avem un papă—strigăt cu care se salută alegerea unui papă de către conclavul din Roma.

habitué, Obicînuit: om care vine de obicei în acelaș teatru, în aceeaș cafenea, etc.

Hală, Clădire mare în care se adună multă lume, pentru a țargui, etc.

Halucinație, Nălucire, vedenie.

Harangă, Discurs, cuvîntare, vorbire.

hautes nouveautés (citesce: *ot nuvoțè*). Mari noutăți, adică articole de mode din cele mai noi.

haute volée (Citesce: *ot volè*), societatea cea mai naltă, cea mai nobilă.

Hecatombă, Jertfă de 100 vite (la Grecii și Romanii din anticitate).

Hectică, Slăbiciune, sleire, oftică.

Hegemonie, Putere mai mare a unui stat asupra celor-l'alte State dintr'o confederație.

Hemiciclu, Loc de adunare în formă de potcôvă.

Hernie, Vătămătură, boșorogire.

Hipic, Ce este privitor la cai.

Hipodrom, Loc de alergare pentru cai; circ.

Homelie, Predică despre Evanghelie.

Homeopatie, Vindecare cu medicamente ce

produc o b \acute{o} l \acute{a} asemenea cu aceea ce voim s'o combatem (în baza principiu-lui c \acute{a} într'unul și acelaș corp nu pot exista dou \acute{e} b \acute{o} le de acelaș fel), aș \acute{a} c \acute{a} b \acute{o} la nou \acute{a} produs \acute{a} în mod artificial prin medicamente gonesce pe cea vechi \acute{a} și natural \acute{a} , și încet \acute{a} ndu-se apoi cu medicamentele, adic \acute{a} cu *causa* b \acute{o} lei, disp \acute{a} re și *efectul*, adic \acute{a} îns \acute{a} și b \acute{o} la.

Hidrografie, Descrierea apelor, m \acute{a} rilor, etc.

Hidrofobie, Fric \acute{a} de ap \acute{a} , turbare.

Hidropsie, Dropic \acute{a} .

Hidroterapie, C \acute{a} utarea și vindecarea b \acute{o} lelor cu b \acute{a} ii de ap \acute{a} rece.

Higien \acute{a} , Sciin \acute{t} a de a ș \acute{i} p \acute{a} stra s \acute{a} n \acute{a} tatea.

Higienic, Curat, bun pentru s \acute{a} n \acute{a} tate.

Himen, **Himenc \acute{u}** , C \acute{a} s \acute{a} torie.

Hipocondrie, Intristare mare care une-or \acute{i} inebunesce pe om.

Hipocrisie, F \acute{a} ț \acute{a} rnicie. **Hipocrit**, F \acute{a} ț \acute{a} rnic, lingușitor, etc.

Hipotec \acute{a} , Case, moșii. etc. date ca amanet.

Hipotes \acute{a} , Presupunere. **Histerie**, B \acute{o} l \acute{a} nerv \acute{o} s \acute{a} ce o a \acute{u} m \acute{a} i cu s \acute{e} m \acute{a} femeile.

hodie mihi, cras tibi, Ađ \acute{i} mie, m \acute{a} ine ție.

hony soit qui mal y pense, (citesce : on \acute{i} so \acute{a} chi mal i pans), Rușine s \acute{a} ț \acute{i} fie acelaia care crede ceva r \acute{e} u în privința ac \acute{e} sta — devisa ordinului engles «al Jeretierei».

honoris causa, În mod onorific.

Horoscop, Ghicirea viitorului după arătarea stelelor.

Horticultură, Cultura grădinilor.

Hotentot, Numele unui popor din Africa meridională. **Humectare**, a umezi, a muia.

I

I, In numerația latină = 1.

Iamb, Picior de vers format dintr'o silabă scurtă și alta lungă.

Iberică (*Peninsula*), Spania,

ib. sau **ibid.**, **ibidem**, Tot acolo.

Icar, Fiul lui Dedal; ținut prizonier de către regele Minos, el fugi cu nisce aripi lipite cu cêră; dar apropiindu-se prea mult de sôre, cêra se topi și Icar cădu în marea Egeă. (Mitologia)

Iconoclast, Sectă de heretici cari sfărâmau statuele (485) și persecutau pe cei ce se închinau la icônele sfinte.

Ictologie, Partea sciinței naturale ce se ocupă cu studiarea pescilor.

idem, Acelaș, aceeaș.

Identie, Asemenea. **Identitate**, Asemănare; asigurare că o persônă e chiar aceea care trebuie să fie.

id est, Asta e. **Idiom**, Dialect.

idus, La Romanii antică a 15-a și a lunilor

Martie, Maiu, Iulie și Octombre, și ziua de 13 a celor-l'alte luni.

Idiot, Năuc, om tâmpit cu totul.

Idolatrie, Inchinare la idoli.

Ignoranță, Nesciință.

I. H. S. Intăile trei litere din numele lui Isus Christos (IHCOYΣ).

Ilisibil, Neciteț, care nu se pôte citi.

Imaculat, Nepătat, nemânjit.

Imbecil, Guguman, neghiob, prost.

Imobil, Avere nemișcătore, precum casă, etc.

Imolare, Jertfire. **Imortalitate**, Nemurire.

Impas, Fundătură; strimtorare.

Impasibil, Nepăsător. **Impasibilitate**, Nepăsare.

Impenetrabil, De nepătruns, ce nu pôte fi

Imperativ, Intr'un chip poruncitor. [străbătut.

Imperialist, Partisan al guvernului imperial.

Imperios, Neapărat. **Imperisabil**, Neperitor.

Impermeabil, Prin care nu pôte pătrunde apa.

Impertinență, Obrăznicie.

Impetuosită, Nesocotință, iuțelă, furie.

Impietate, Nelegiuire. **Impiū** Nelegiuit.

Implacabil, Neclintit, neîmblândit, neînduplecat.

Implicare, Amestecare, incurcare, virire.

Implorare, Rugăminte înfocată și umilită.

Imponderabil, Așa de ușor în cât nici nu pôte fi cântărit.

Impostură, Minciună. **Impotentă**, Neputință.

Imprecție, Blestem. **Impregnat**, Imbibat.

Impresariu, Șeful unei întreprinderi teatrale.

Imprescriptibil, Care nu poate fi prescris, tăgăduit, micșorat.

Imprimat, Întipărit; tipăritură.

Improb, Necinstit. **Impromptu**, Nepregătit.

Impropriu, Nepotrivit. **Improvisare**, a vorbi, etc. fără a se fi pregătit de mai înainte.

Impudent, Nesocotit. **Impudent**, Nerușinat.

Impudic, Fără pudore, desfrânat.

Impulsiune, Îmboldire, împingere, îndemnare.

Impunitate, Nepedepsire.

Impur, Necurat, spurcat.

Imputare, Invinovățire. **Imuabil**, Neclintit.

Inaccessibil De care nu se poate apropia cineva.

Inadvertență, Greșelă, nebăgare de seamă.

Inalienabil, Ce nu poate fi înstreinat.

Inamovibil, Care nu poate fi scos din funcție.

Inanitate, Deșertăciune, zădărnicie.

Inaugurare, Înoire, deschidere de întâiaș dată, etc.

Incandescent, Ars, incins până s'a făcut alb ca para focului.

Incarcerare, Punere la închisoare.

Incarnație, Întrupare.

Incendiu, Foc. **Incertitudine**, Nesiguranță.

Incest, Nelegiuire prin împreunare sexuală între rude apropiate, precum între mamă și fiu, frate și soră, etc. [cu.

Incisiv Tăetor, mușcător. **Inclusiv** Împreună

- incognito**, Necunoscut. **Incoherent**, Fără legătură. **Incoherență**, Nepotrivelă.
- Income-tax**, Taxa asupra venitului.
- Incomparabil**, Care nu are sémân, perechiă.
- Incompatibil**, Neingăduit, nepotrivit.
- in corpore**, Cu toți, toți împreună.
- Indelebil**, Care nu se pôte sterge, nepieritor.
- Indemnisare**, Despăgubire. **Indigen**, Pămên-tén, din țară. **Indigent**, Sărac.
- Indigență**, Sărăcie. **Indigestie**, Durere de stomah din căusă de grea mistuire.
- Indigo**, Lolachiũ ; materie ce vopsesce albastru.
- Indiscret**, Care nu e discret, care se amestecă în afacerea altuia, spune secretul cuiva, etc.
- Indispensabil**, De care nu se pôte lipsi săũ scuti cineva.
- Indolent**, Amorțit, încropit ; nepăsător, leneș.
- Indulgență**, Îngăduire, blândețe, îndurare.
- Indurație**, Întărire, învirtoșare.
- Industrie** (*cavaler de*), Șarlatan.
- Inedit**, Nerepublicat, netipărit încă.
- Inept**, Nerebnic. **Inepție**, Nerebnicie, prostie.
- Inerție**, Nemișcare, neurnire din loc.
- Inexorabil**, Neînduplecat, nemilos, neimblândit.
- in extenso**, În întreg, cu deamănuntul.
- in extremis**, În césul morțiĩ.
- Infailibil**, Fără greș. **Infamant**, Care pătěză onór ea. **Infamie**, Mișelie.

- Infant**, Prinț spaniol sau portugez.
Infanterie, Soldați cari nu sunt călări.
Infanticid, Omor sau omoritor de copil.
Infatigabil, Neobosit. **Infect**, Puturos, mur-
Infedare, a se face stăpân. [dar.
Inferior, De jos. mai de jos.
Infern, Iad. **Infernal**, Drăcesc.
Infestat, Pustiit, jefuit.
Infiltrare, Pătrundere, strecurare.
Infim, Cel mai mic. **Infinit**, Nesfârșit.
Infirm, Bolnav. **Infirmerie**, Spital.
Inflamabil, Ce se aprinde. **Inflamație**, A-
 prindere, umflătură. **Inflexibil**, Neplă-
 dios; neînduplecat, neîndurat. nemilos.
Inflexiune, Mlădiere, încovoare, înmuiare.
Influent, Care are *influență*.
Influență, Inriurire, trecere, putere.
Infortunat, Nenorocit. **Infracție**, Călcarea
 unei legi, ordonanțe, inviolăți, etc.
Infructuos, Fără rod, fără efect.
Infusiune, Fiertură, opărelă.
Infusoriu, Animale foarte mici cari trăiesc în
 apă și nu se pot vedea fără microscop.
Ingenios, Forțe iscusit. **Ingeniu**, Iscusință.
Ingenuitate, Nevinovăție morală.
Ingerință. Amestec cu forța și nelegal.
Ingratitudine, Nerecunoștință.
Inherent, Înnăscut. **Inhibiție**. Oprire.
Inhumare, Ingropare. **Inic**, Nedrept.
Inichitate, Nedreptate. **Inimic**, Dușman.

Ininteligibil, De neînțeles. **Inițială**. Literă de la începutul unui nume sau cuvint.

Inițiere, a primi pe cineva într'o societate secretă, a'î spune sau a'î învăța ceva nou etc.

Inițiativă (a lua), a propune cel d'întâi, a face începutul. **Inițiator**, Care ia *inițiativa*.

Injecție, Medicament ce se stropesce înăuntru cu un elistir.

Injoncțiune, Poruncă. **Injustiție**, Nedreptate. **in majorem Dei gloriam**, Spre mai mare laudă sau fală a Domnului.

in medias res, In mijlocul lucrului, adică : în fondul chestiunei, fără introducere.

Inoculare, Altoire. **Inovare**, Inoire.

in partibus (infidelium), Titlul episcopilor catolici a căror diocesă se află în țări necatolice.

in pectore, In secret, tiptil, pe sub mână. [tolice.

in pleno, In mijlocul unei adunări.

in puris naturalibus, In starea naturală, în totă goliciunea.

Insalubru, Nesănătos, **Insanitate**, Smintelă.

Inserare, a pune în, a adăoga, a face să intre; *a insera un articol*, a publica un articol într'un diar, între alte articole. **Insertie**, într'un diar, se numesce articolul publicat în diar de o persoană străină redacției și care este singură răspunzătoare pentru cuprinsul articolului inserat.

Insesisabil, Care nu pôte fi apucat, prins.

Insinuare, Strecurare; vorbă adusă cu iscusință.

Insipid, Fără gust, sălcii, nesărat, etc.
Insistare, **Insistență**, Stăruire, stăruință.
Insolațiune, Bólă produsă de arșița sórelui.
Insolență, Obrăznicie. **Insolubil**, Care nu se póte topi, desface, etc.
Insolvabil, Care n'are cu ce plăti.
Insomnie, Lipsă de somn. **Instanță**, Chemare în judecată; cerere, urmărire.
in spe, In speranță (de a se face).
Instigator, Care învață și îndemná pe cineva.
Instinct, Mișcare saú simțire naturală.
Institut, Așezămint. **Institutor**, Învețător.
Instructiv, Care *instruesce*, care învață.
Insubordinație, Nesupunere.
Insuficiență, Neindestulare.
Insuportabil, De nesuferit. **Insurgent**, Răsculat. **Insurecție**, Răsculare, rězmeriță.
Intact, Neatins. **Integral**, In întreg.
Integritate, Intregime. **Integru**, Fórte cinstit.
Jntelect, **Inteligență**, Minte. **Intemperență**, Necumpătare. **Intemperie**, Vijelie.
Intempestiv, Care nu e la timp.
Intendent Ingrijitor. **Intensitate**, Tărie, mărime.
Intentare, a începe saú a porni un proces.
Intenție, Gând. **Intenționat**, Precugetat.
Intercalare, a pune între altele.
Interceptare, Prindere și oprire pe sémă.
Interdicere **Interdicție** Oprire, neingăduire.
Interim (ad), Pentru de o camdată.

- Interegnu**, Interval în care un Stat e lipsit de capul său. **Interlocutor**, Întrevorbitor. om care vorbește cu altul.
- Intermediar**, De mijloc; mijlocitor.
- Intermediu**, **Intermezzo**, Reprezentație, precum danț, cor, etc., care vine între actele unei piese teatrale.
- Interminabil**, Care nu se mai sfârșește.
- Intermitent**, Care pleacă și se întoarce, care încetază și începe iar.
- Internațional**, Dintre mai multe națiuni.
- Interogatoriū**, Întrebări ce se fac de un judecător pentru cercetarea și aflarea adevărului.
- Interpelare**, Întrebare spre a cere deslușiri sau socotelă. **Interpolare**, Adăugare.
- Interpret**, Tălmăciū. **Intersecție**, Tăere între două linii. **Interstițiū**, Loc gol.
- Interval**, Depărtare ce desparte un loc de altul sau un timp de altul.
- Intervertire**, a răsturna, a întorče anapodă.
- Intestat**, Fără testament. *Moștenitor ab intestat*, al unei persoane care a murit fără să fi făcut un testament.
- Intestin**, Maț; *certe intestinale*, certe înăuntrice.
- Intim**, Înăuntric; *amic intim*, amic foarte de aproape. **Intimare**, Poruncire; înștiințare; chemare în judecată. **Intimat**, Chemat.
- Intimidare**, a speria, a băga frică.

- Intimitate**, Prieteşug sau unire foarte mare.
- Intolerabil**, Care nu trebuie să fie îngăduit.
- Intoleranță**, Neîngăduință ; *intoleranță religioasă* este atunci când nu se lasă cei de altă lege ca să-și ia religia.
- Intoxicare**, Otrăvire. **Intrepid**, Curajos.
- Intrinsec**, Care este înăuntru într'un lucru ; *valoarea intrinsecă*, valoarea unei monede, etc. în raport cu aurul, argintul, etc. ce conține. **Intrus**, Introdus pe nedrept.
- Intuițiune**, Cunoscință limpede și deslușită.
- Intuitiv**, Într'un chip limpede și deslușit ; *metod intuitiv*, metoda prin care copiii sunt deprinși mai întâi cu lucrurile mici și ușore și merg apoi treptat de la mai ușor la mai greu și de la cele cunoscute la cele necunoscute lor încă.
- Inuman**, Neuman, nemilos. **Inundare**, Încercare, revêrs. unei ape. **Inusitat** Neobișnuit.
- Inutil**, Netrebuincios, nefolositor. **Invalid**, Soldat care nu mai poate face serviciul din cauză de răni sau de bătrânețe.
- Invalidare** Anulare. **Invariabil** Neschimbăcios.
- Invasiune**, Năvălire, cotopire.
- Invectivă**, Înjurătură, insultă. **Inventar**, Catagrafie ; *sub beneficiu de inventar*, cu drept de control. **Invers**, Întors, d'andósele.
- Investire**, Îneștmintare ; inconjurare.
- Investigare**, Cercetare. **Investitură**, Aședare, întărire într'o funcție.

- Inveterat**, Învechit. **Invidie**, Pismă.
- Invidios**, Pismătareț. **Invincibil**, De neînvins.
- Inviolabil**, De care nu se poate atinge cineva; funcționar care nu poate fi destituit.
- Invisibil**, Nevădut; care nu poate fi văzut.
- Invocare**, Chemare în ajutor. **Involuntar**, Fără voie. **Invulnerabil**, Care nu poate fi rănit.
- irato (ab)**, Mănios, furios.
- Iradiațiune**, Imprăștiare de rațe.
- Iraționabil**, Nejudecat, necugetat.
- Irealisabil**, Care nu se poate *realisa*, îndeplini.
- Ireconciliabil**, Neîmpăcat.
- Irecusabil**, Care nu poate fi *recusat*, respins.
- Irefragabil**, Care nu poate fi contrăzis, tăgăduit.
- Irefutabil**, Care nu poate fi *refutat*, combătut.
- Iremediabil**, De nevindecat, ce nu se poate tămădui.
- Iremisibil**, De neertat. **Ireparabil**, De neîndreptat.
- Ireproșabil**, Fără greșală în cât nu'i se poate face vre un *reproș*, vre o dojană.
- Iresistibil**, Căruia nu'i se poate împotrivi cineva.
- Irevocabil**, Care nu mai poate fi rechemat, retras, amânat iar, etc.
- Irigație**, Udare artificială a pământului.
- Iris**, Curcubeu. **Irisat**, Cu fețe ca curcubeiul.
- Iritat**, Atâtat, asmuțit, aprins, necăjit, infuriat.
- Ironic**, Batjocoritor. **Ironie**, Luare în ris.
- Irupțiune**, Năvălire, năpădire, revărsare, isbucnire. **Isis**, Vechiă deitate egiptenă.

- Islamism**, Religia mahomedană.
- Isochronie**, Mișcare *egală*, făcută *în acelaș timp*.
- Isogon**, Cu unghiuri *egale*, (*de o potrivă*).
- Isolare**, Singurătate; a face ca un lucru să
un om să rămăe singur.
- Istmu**, Strâmtoare, canal; limbă de pământ in-
tre două mări și care împreună o pe-
ninsulă cu uscatul.
- Italice** (*Litere*). Un fel de litere tipografice
aplecate de la dreapta spre stânga, nu-
mite și *cursive*: *Aa, Bb, Cc, etc.*
- Itinerar**, Drum ce trebuie să'l urmeze cine-
va; descrierea drumului; privitor la drum.

J.

- Jacobin**, Revoluționar.
- Jansenist**, Partisan al *Jansenismului*, adică
al unei morale foarte severe.
- Jarețieră**, Panglică sau șiret cu care se legă
ciorapii la picior. *Ordinul Jarețierii* (en-
glezesc: *Order of the Garter*), cea mai
mare decorație engleză, fundată de re-
gele Eduard III în 1349; se dă numai
prinților domnitori și Englezilor din in-
nalta nobilime; cavalerii acestui ordin
pörtă o jarețieră albastră la piciorul stâng,
cu motto: *Honny soit qui mal y pense*.
- Jargon** Vorbire stricată.
- Jenă, Genă**, Supărare, turburare; lipsă.

- Jesuit**, Călugăr catolic aparținând ordinului *Jesuiților*, fundat în 1584 de Igațiu de Loyola. **Jesus**, Isus (Christos).
- Jeton**, Marcă de metal în formă de monedă.
- J. N. R. J.**, **Jesus Nazarenus, Rex Judæorum**, Isus Nazareténul, Regele Iudeilor.
- Jockey**, Argat de cai; vizitiu: servitor tocmît a călări cu caii ce ia parte la alergările publice de cai.
- Jockey club**, Societate de iubitori ai alergărilor de cai saū în genere a persónelor din înalta aristocrație.
- Joe**, Jupiter, Zeus. cel maī mare Deū la Greci și la Romani; deul trăsnetului.
- John Bull**, Porecla Englezilor: Englesul.
- Jubileu**, Serbare. **Jude**, **Judex**, Judecător.
- judex curiæ**, Titlul președintelui curței supreme în Ungaria.
- judicatum solvi**, Garanție ce trebuie s'o depue streinii când intentéză un proces.
- Judicios**, Iscusit. **Jugular**, De la gât.
- Junta**, Ori ce adunare politică în Spania și Portugalia. **Jupiter tonans**, Joe tunătorul.
- Juridic**, Ce se atinge la dreptul judecătoresc.
- Juridicție**, Puterea judecătorului; competență.
- Juriconsult**, Cunoscător al dreptului, al legilor judecătorești; avocat.
- Jurisprudența**, Știința dreptului și a legilor.
- Jurist**, Cel ce scrie saū a scris asupra dreptului, asupra legilor judecătorești.

- Juriu**, Jurați. **Just**, Drept; tocmai.
Justificare, Desvinovățire; dovedirea nevinovăției.
Justitiabil, Cel ce se judecă; impricinat.
Juvenil, Ca de tinăr. **Juventute**, Tinerețe.

K

- Kean**, *Edmond*, (Citesce: *Kin*), Renumit actor engles (1773—1833).
Kilo, O măsură; prescurtare în loc de *kilogram*.
Kilogram, Greutate de 1000 de grame.
Kilolitr, Măsură de 1000 de litri.
Kyrie eleison, Dă-mi miluiește.

L

- L**, În numerația latină = 50.
Labi-lă, Literă ce se pronunță din buze, precum *b, p, m*.
Labirint, Clădire sașă stradă tare încurcată.
Laboare, Muncă. **Laboratoriu**, Loc unde se lucrează. [vorbe.
Lacerare, Sfășiere. **Laeonic**, Scurt, în puține.
Lacrymæ Christi, Un fel de vin scump.
Lacună, Lipsă, loc gol care trebuie umplut.
Lady (Citesce *Ledi*), Dămnă nobilă engleză.
Lagună, Smăre **Laic**, Mirén.

Lapidar (stil), Stil înalt, fraze scurte dar frumoase și coprindețore.

Lapidare, Omorâre cu pietre

Lapis (infernalis), Piétra iadului.

lapsus calami, Greșelă de scriere, pocăltură de condei.

lapsus linguæ, Greșală de vorbire, pocăltură de limbă.

Larvă, Insectă eșită abia din ou.

Lasciv, Pofitor, desfrânat. **Latrină**, Umblătoare.

Laur, Dafin. **Laureat**, Premiat de o universitate.

Lavă, Materie topită ce o aruncă un vulcan.

leader (citesce : *lid' r*) Căpetenie; articol de fond.

Legat, Hărădire prin testament; sol, trimis.

Legățiune, Solie; cancelaria unui ministru plenipotențiar. **Legendă**, Poveste. [tă.

Legislator, Legiuitor. **Legiune**, Corp de arma-

Lent, Încet. — **Lesiune**, vătămare; rană.

Letargie, Somn adânc și bolnăvicios; amorțelă.

Lex, Lege. **Lexicon**, Dicționar mare.

Libățiune, beție. chef.

Libelă, Cărticică injurioasă.

Liberalitate, Dărnicie, galantomie.

Libertinaj, Desmățare, desfrîu.

Libretto, Cuvintele unei piese teatrale pusă în musică.

Librettist, Autorul unui libretto.

Licență, Voe; desfrânare; grad universitar mai mic de cât doctoratul. [frânat.

Licențiat, Care are licență. **Licențios**, Des-

- Licit**, Legal, îngăduit de lege.
Liceu, Gimnasiu cu 7 clase.
Limită, Margine. **Limitat**, Mărginit.
Limitrof, Mărginaș, de lângă hotar.
Lineament, Trăsătură. **Lingerie**, Rufărie.
Lingou, Drug de metal nelucrat.
Linguist, Limbist, învățat care se ocupă cu studiarea limbilor,
Liquid, **Lichid**, **Licid**, Ceva curgător (apă).
Liquidare, Desfacere; răfuire. [fin.
Liquidator, Răfuitor, **Liquore**, Licher, rachiu
Lisibil, Citeț. **Litieră**, scaun portativ.
Litigiu, Pricină; certă, judecată.
Litografie, Scriere și tipărire pe piatră.
Literat, Invățat în d'ale literaturii.
Litoral, Țărmurile mării. — **Livid**, Vinăt.
Livă, Monedă vechiă de un franc; greutate de $\frac{1}{2}$ kilogram. [resci.
Livrea Haină lungă a slugilor (feciorilor) boe-
Livret sau **Libret**, Condiuță, cârtică.
Locatar, Chiriaș. **Locațiune**, Inchiriere.
Loco, Chiar în acest loc, în acest oraș, etc.
Locomobilă, Mașină de vapor ce pôte fi mutată.
Locomotiune, Mișcare dintr'un loc într'altul.
Locomotivă, Mașină care trage prin propria ei mișcare un tren pe șinele drum. de fier.
Locuțiune, Vorbire, țicere; expresie.
Logic, Bine cugetat. **Logică**, Dréptă cugetare.
Logograf, Ghicitoare. **Logomachie**, Certă pentru înțelesul unor cuvinte.

Longanimitate, Răbdare îndelungată.
Longevitate, Viêtă îndelungată.
Lord, Titlu de înaltă nobleță și de înaltă funcțiune în Englitera. — **Lord mayor**, Primar, sau mai bine : prim-primar.
Lornietă, Ochén cu 2 sticle. **Lornion**, Ochén numai cu o singură sticlă.
Lubric, Care ațâță pofta sau plăcerea amorosă.
Lucid, Limpede. **Luciditate**, Limpediciune.
Lucrativ, Care aduce câștig, **Lugubru** Poso-
Lumbago, Bolă de rinichî. [morât.
Lunetă, Ochén, ochelari.
Lustru, Strălucire ; policandru; timp de 5 ani.
Luxație, Scrântire. **Luxură**, Lăcomie, desfrâu.

M.

M, In numerația romană=1000.
Macadam, Caldaram de pietriș.
macte, Noroc! Sănătate și voie bună!
Machină, Mașină. **Maculat**, Pătat, mânjit.
Maculatură, Hârtie mânjită la tipar.
Madonă, **Madonna**, Maica Domnului.
Madrigal, Poesioră galantă.
Magie, Fermecătorie, vrăjitorie, scamatorie.
Magistral, Ceva făcut de un meșter forte bun, ceva măreț.
Magistral, Judecător. **Magistru**, Invățător.
Magna charta Charta mare Constituția engleză.

Magnani m Mărinimos. **Magnanimitate** Mărinimăgnet, Boer mare ungur sau polonez. [mie. **Magnet**, Mineral ce are proprietatea d'a atrage fierul și a'i comunica, prin frecare, proprietățile sale magnetice.

Magnetic, Atrăgător ca magnetul.

Magnetism, Insușire ce o are magnetul d'a atrage fierul; un fluid despre care se dice că lucrează asupra simțurilor și imaginațiunii și produce diferite fenomene; proceduri prin cari se produc aceste fenomene. [lucită.

Magnific, Măreț. **Majestate**, Mărire prea stră-

Majorat, Dreptul celui d'intăi născut din copii.

Majordom, Ingrijitorul unui palat domnesc sau

Majoritate, Număr mai mare. [impărătesc.

Majusculă, Literă mare : A, B, C, etc.

Maladie, Bôlă. **Maladiv**, Bolnăvicios.

Malachit, Piétră verde cu lustru frumos.

Maladresă Neindemănătație nedibăție stângă-

Maleabil, Ce se pôte mlădia și întinde. [cie.

Maledicțiune, Blestem. **Malicie**, Băutăție.

Malicios, Malicios, Răutăcios.

Malignitate, Răutate mare. **Malignu**, f. rău.

Malonest, Necinstit. **Maltratare**, Chinuire.

Malversație, Greșelă făcută dinadins, hoție etc.

Mamelă, Țiță, uger. **Mamelon**, Sfircul țitei.

Mameluc, Soldat din cavaleria egiptenă formată din sclavi liberați.

Mamifer, Orice animal ce are țite.

- Manco**, Lipsă. **Mandat**, Împuternicire.
Mandatar, Cel căruia 'i s'a dat o împuternicire.
Mandant, Cel ce dă împuternicirea.
Mandolină, Un fel de cobză.
Manechin, Chip omenesc făcut din lemn, etc.
Manegiū, **Manej**, Locul unde se învață călăria ;
 exercițiū ce se face cu un cal ; călărie.
Maniac, Om supărăcios, ursuz, cam nebun.
Manie, Nărav rău, nebulie, furie.
Manieră, Chip, fel ; purtare.
Manifest, Vădit, sciut, netăgăduit : scriere pu-
 blicată de cineva spre a'și arăta ideile,
 spre a face cunoscut tutulor ce are de
 gând să facă. [tutor].
Manifestare, Arătare sau dovedire in fața tu-
Manipulare, a umbla cu ceva, a lucra ; a în-
 trebuința chițiбуșe. etc.
Manivelă, Măner cu care se invirtesce ceva.
Manoperă, Chițiбуș. **Mansardă**, Odaie in pod.
Mansuetudine, Bunătate, blăndețe, bunăvoință.
Manșetă, Mănecută. **Manșon**, Colceag, mănecar.
Manual, Făcut de mână ; carte ce trebuie s'o
 aibă cineva totdeauna la îndemână.
Manufactură, Mărfuri de lipscănie și pânzărie.
manu militari, Cu forța militară, cu sila.
Manuscript, **Manuscris**, Fôie sau carte scrisă
 de mână.
Manutenție, Administrație ; brutărie, pitărie.
Mapamond, Chartă geografică ce arată glo-
 bul pământesc împărțit in două emisfere.

- Marasm**, Bóla slábirei continue.
- Marchis**, Titlu de nobletă mai mic de cât duce și mai mare de cât conte.
- Marchisă**, Soția marchisului; acoperiș, perdea.
- Marecagiú**, **Marecaj**, Mocirlă.
- Mareșal**, General suprem. *Mareșal al Curței*, funcționar care administrează casa regelui.
- Marină**, Știința navigațiunei, adică a plutirei pe mare cu nave; puterea navală a unei națiuni; materialul și personalul serviciului de mare. **Marinar**, Matelot, Matros, corábier. **Marionetă**, Păpușă.
- Maritagiú**, **Maritaj**, Măritiș, căsătorie, însurătoare. **Maritim**, De marină.
- Marseillaise**, **Marsiliesa**, Imn patriotic și răsboinic compus de Francesul Rouget de Lisle în 1792 și devenit ađi imnul național frances și în genere imnul Libertății.
- Marte**, Țeul răsboiului.
- Martial**, Milităresc, răsboinic.
- Martir**, Mucenic, om care a suferit mórtea pentru religia sa; suferință grea.
- Martirolog**, Inumérarea martirilor și a celorlalți sfinți. **Martirisare**, Chinuire.
- Masă** (**Massă**), Mulțime, grămadă; *în masă*, cu
- Masacrare**, Măcelărare. **Masacru**, Măcel. [toții.
- Masagiú**, **Masaj**, Frecarea corpului omenesc cu mâna spre a'í da tărle și sănătate.
- Mascaradă**, Deghisare; cétă de ómení deghisatí.
- Mascul**, Masculin, Bărbătesc.

Masiv, Greu, plin, indesar.

Mastodont Elefant urias ce exista inainte de
potop. **Masturbatie**, Onanie.

Mat, Calp, fără luciū. **Mătelot** Matros Corăbier.

Materialism, Sistema celor ce cred că totul
e numai materie și că materia trăesce
prin ea însăși și fără spirit.

Mater, Mamă. **Matern**, **Maternel**, De mamă ;
limba maternă, limba părintească.

Matinal, De dimineță ; *a fi matinal*, a se scula
de dimineță.

Matrice, Mitră ; matriță, adică formă in care
se tornă ceva. [condică.

Matriculă, Condică. **Matriculare**, Trecere in

Matrimoniū, Căsătorie. **Matronă**, Jupănesă.

Matur, Copt ; virstnic. **Maturitate**, Înțelepciune.

Mausoleū, Mormint mare și împodobit.

Maxilă, Falcă. **Maxilar**, De la falcă.

Maximum, Gradul cel mai nalt.

mea culpa, Din greșala mea.

Mecanic, **Mecanician**, Mașinist.

Mecanicesce, Ca o mașină, fără gândire.

Mecanism, Mașinarie. [tele, etc.

Mecenat, Bogat care incuragăză literale, ar-

Mecunoscere, Necunoscere, nerecunoscere.

Medalie, Bucată de metal, de obicei rotundă,
ca o monedă, de mărime f. variabilă,
ce se bate intru amintirea unui fapt
mare sau se dă cuiva ca semn de onore.

Medaliat, Premiat, onorat cu o medalie.

- Medalion**, Ramă sau sculă de aur, argint, etc. având forma cam rotundă și în care se păstrează portretul unei persoane iubite.
- Mediațiune**, Mijlocire. **Mediator**, Mijlocitor.
- Mediațiune**, A face ca un prinț sau un Stat să nu mai atârne imediat de un suzeran.
- Mediocritate**, Mijlocie : starea omului care nu e nici bogat nici sărac ; lipsă de merite. de știință, etc.
- Mediocru**, De mijloc ; nu tocmai bine și nici prea prost. etc.
- Meditare**, **Meditație**, Gândire, chibzuire. *Meditație* se numesc și lecțiile ce le ia un școlar de la un profesor deosebit de aceea pe cari îi are la școală.
- Mediterană**, Mare aflătoare între Europa, Asia și Africa și care comunică cu Océnul prin strîmtărea de Gibraltar.
- Mediū**, **Mediuloc**, Mijloc.
- Medium**, Persoană care, după credința unora, poate să comunice cu spiritele.
- Meeting**, (Citesce : *miting*), Adunare politică populară. [crede.
- Mefiant**, Neîncreșător. **Mefiare**, a nu se în-
- Mefitic**, Stricat, vătămător. **Mefistofel**, Drac.
- Megeră**, Femeia rea.
- Melancolie**, **Melancholie**, Tristețe, mahnire.
- Melodie**, Impreunare de sunete musicale plăcute ; înșirare de cuvinte sau frase cari sună bine.

Melodramă, Piesă de teatru cu emoțiuni puternice și ale cărei scene sunt însoțite de o musică instrumentală.

Meloman, Iubitor de musică. **Melomanie**, Iubire prea mare de musică. [nele.

Membrană, Pielită subțire ce acoperă orgamente. **memento!** Adu'ti aminte; însemnare.

memento mori! Adu'ti aminte de mörte, ține minte că ești muritor!

Memorabil, Ce merită a fi amintit.

Memorandum, Însemnare, notă; cărticică de însemnare; notă diplomatică ce face cunoscută starea unei cesiuni.

Memorial, Condică în care comercianții 'și înscriu afacerile din fiecare ȝi; culegeră de memorii. **Memorie**, Amintire, ținere de minte. **Memoriu**, Scriere ce are de scop a reaminti sau a lămuri un lucru, o cesiune politică, literară, etc.

Menageare, **Menagiare**, **Menajare**, a cruța.

Menageră, Gospodăresă, îngrijitoare bună.

Menagerie, Loc în care se arată fel de fel de animale.

Menagiu, **Menaj**, Căsnicie, gospodărie.

Mendicitate, Cerșetorie.

mene tekel (complect : *mene mene tekel u-farsin*), S'aũ cântărit și s'aũ găsit prea ușore (ȝilele tale); cu aceste cuvinte scrise pe zid de o mână nevedută s'a vestit regelui Belsazar al Babilonei căderea sa

- apropiată; se întreb. ca avertisment.
mens sana in corpore sano, O minte sănă-
 toasă poate fi numai într'un corp sănătos.
Menstruație, Sorocul femeilor.
Mensual, Lunar, pe fiecare lună.
Menționare, a pomeni. **Mențiune**, Pomenire.
Mentor, Povățuitor, călăuză, învățător.
Mephisto, **Mephistopheles**, Satană, Drac.
Meprisare Disprețuire.
Meprisabil Vrednic de dispreț.
Mercantil, Negustoresc. **Mercator**, Negustor.
Mercenar, Bătăuș plătit; om vindut.
Mercerie, Marchitanărie, ceprăzărie.
merci, (Cit. *mersi*), Mulțumesc! mulțumim!
Mercur, Fiul și mesagerul lui Joe; el era zeul
 elocinței, al călătorilor, negustorilor și
 hoților; numele unei planete; argint viu.
Mercurial, Ce cuprinde *mercur*, argint viu.
Mercurială, Dojană; preț curent; însemnare
 de preturi.
Meridian, Cerc mare al sferei închipuit că
 trece prin poli și împarte globul pămên-
 tesc în două emisfere.
Meridional, Despre partea de mîedă-ți.
Meridiu, Mîedă-ți, sud.
Meritoriū, Meritos, cu merit, vrednic de laudă.
Mesă (*Messă*), Rugăciune, slujbă (la Catolici).
Mesager, (*ssa*), Vestitor, înștiințator.
Mesagerie, **Mesajerie**, Loc unde se primesc
 mărfuri spre expediare.

Mesagiū, Mesaj, Sarcină de a spune saū a-duce ceva ; vestire oficială.

Mesalină, Soția împăratului Claudiū, faimōsă prin desfrēnarea ei ; femeia fōrte desfrēnată.

Mesalianță, Unire (prin căsătorie) nepotrivită

Meschin, Calic. **Meschinerie,** Calicie.

Mesia, Liberator făgăduit de Dumneđeū în Vechiul Testament.

Mesinteligentă, Neînțelegere.

Mesmerism, Doctrina lui Mesmer asupra magnetismului animal.

Metacarp, Partea mânei dintre degete și încheiătura ei, compusă din cinci oase ce formeză nisce prelungiri ale degetelor.

Metafistică, Știința facultăților înțelepciunei omenesci și a ideilor universale ; abuzul abstracțiunilor.

Metaforă, Figură de retorică prin care se schimbă un cuvânt de la înțelesul său propriū într'un înțeles figurat, ex. : *este un leū*, în loc de : *este un om curajos*.

Metafrasă, Traducere, tălmăcire în altă limbă.

Metalurgie, Arta de a scōte metalele din mine și a le lămuri.

Metamorfism, Lucrarea căldurei centrale asupra unor tărāmuri anumite, asupra unor stânci a căror structură lea prefăcut ea.

Metamorfosă, Prefacere, preschimbare.

Metaplasma, Scōterea, adăugarea saū schim-

barea unei litere sau silabe într'un cuvânt.

Metastasă, Figură de retorică ce constă în a arunca asupra altuia lucrurile pe cari oratorul e nevoit să le spuie ; schimbare din o bătă în alta.

Metatars, Partea piciorului dintre degete și încheiătură.

Metatesă, Mutarea un. litere d. un loc în altul.

Metempsicosă, Trecerea sufletului dintr'un corp în altul (după morțe).

Meteor, Ori-ce fenomen ce se petrece în atmosferă : curcubeul, fulgerul, tunețul, etc., sunt *meteore* ; se țice și despre un om care a strălucit prin calitățile lui.

Meteorologie, Partea fiziceî care tratăză despre meteore și despre schimbările aerului.

Meteorograf, Instrument ce arată schimbările atmosferice.

Meteorolit, Piétră ce cade uneori din aer.

Metier, Meserie ; se țice în mod impropriu și în loc de *Metteur* (*en pages*).

Metis, Corcitură ; om născut dintr'un alb și o Indiană sau dintr'o Indiană și un alb.

Metod, **Metodă**, Orânduieîă ce se întrebunțéză pentru a țice, face sau învăța ceva ; *metodic*, cu orânduială,

Methodist, Om care face totul cu orânduială. Așa se numesc și membrii unei secte de protestanți care are nisce principii religiose foarte aspre.

Metonimie, Figură retorică prin care se ia cauza drept efect, subiectul pentru atribut, abstractul pentru concret, etc., s. ex. : *Ceres și Bachus* în loc de *pâinea și vinul*, *pană frumôsă* în loc de *scriere frumôsă*, *citesc pe Alecsandri*, în loc de *citesc operele lui Alecsandri*, etc.

Metonomasie, Schimbarea unui nume propriu prin traducere, s. ex. : *Sameil Micu* în loc de *Samuel Klein*. [fetei.

Metoposcopia, Artă de a ghici după trăsurile

Metric, Alcătuit din metre, adică picior de versuri formate din silabe scurte sau lungi; *sistem metric*, sistem de măsuri ce are drept basă *metrul*.

Metrica, Artă de a face versuri.

Metrologie, Știința măsurilor și greutateilor.

Metromanie, Mania de a face versuri.

Metronom Instrum. ce arată măsura musicală.

Metropolă, Oraș mare.

Metru, Măsură de un cot și jumătate.

Metteur en pages (Citesce : *Metoranpaj*, punător în pagini), Paginator, adică lucrătorul tipograf care face pagini din materia culsă de zețari.

Mîșună, Duhore, putore bolnăvicioasă.

Micudo, Titlul împăratului Japoniei.

Micrografie, Descrierea lucrurilor sau ființelor mici cari nu se văd fără *microscop*.

Microscop, Instrument care mărește și lasă

a se vedea lucrurile saū ființele cele mai mici cari nu se pot zări cu ochiul liber.

Mictiune, Dare afară a udului.

Micturiție, Medicament pentru a putea eși de :

Migrațiune, Pribegire, trecere în altă țară.

Migrenă, Durere de cap.

Milă, Millă, Măsură de drum variabilă după țări și care la Romani era de 1000 pași și valora 1472^m,5. *Mila engleză* e de 1609 metri; *mila marină*, întrebuințată de marinarii englezi, francezi și italiezi, e de 1852 metri.

Milady (Citesce : *Miledi*), Dómna mea, domnișóra mea. In Englitera se cuvine acest titlu dómnelor și domnișórelor nobile.

Milenar, Care are o miă ; o miă de auí.

Milesim, Cifrele ce arată anul pe medalii, monede și monumente.

Miliadă, Rêstimp de o miă de aní.

Miliard, O miă de milióne.

Miligram, A miia parte dintr'un gram.

Mililitru, A miia parte dintr'un litru.

Milimetru, A miia parte dintr'un metru.

Milion, O miă de mií (1,000,000).

Milionar, Om fórte bogat, care are milióne.

Militant, Care combate; *politică militantă*, certe politice. **A milita,** a combate, a fi in folosul cuiva, ex. : acest argument *militéza* in favórea mea.

- Milord**, Lordul meu, titlu ce se dă unui *lord* când vorbește cineva cu el.
- Mim**, Actor care imită pe cine-va
- Mimică**, Arta d'a imita, d'a arăta prin gesturi.
- Mină**, Ocnă din care se scote sare, fier, aur, etc.; aer, expresia feței omului.
- Minaret**, Turnul giamiilor (biseriilor) turcesci.
- Mineraiu**, Veți *Mineraliū*.
- Mineral**, Corp neorganizat ce se află în intrul pământului său pe suprafața lui, precum pietrele, metalurile, etc.
- Mineraliū**, Metal brut scos din mină.
- Mineralogie** Știința ce se ocupă cu mineralele.
- Minerva**, Fiica lui Joe, deita înțelepciunii.
- Miniatură**, Pictură mică și gingașă; lucru mic și delicat, obiect mic de artă.
- Miniaturist**, Pictor care face *miniaturi*.
- Minier**, Ocaș, lucrător la o *mină*.
- Minim**, Fôrte mic, fôrte puțin.
- Minimum**, Cel mai mic grad la care pôte fi redusă o mărime; pedépsa cea mai mică, suma cea mai mică.
- Minor**, Nevirstnic. *Minor* se dice și în loc de *minier*, ocaș.
- Minoritate**, Număr mic; parte mai mică la număr; nevristnicie.
- Minotaur**, Monstru jumătate om jumătate taur.
- Mintal**, Care se face în mintea omului său este privitor la minte.
- Minus**, Mai puțin, lipsă, fără.

- Minuscul**, Literă mică : a, b, c., etc.
- Minuție**, Migălălă ; lucru de nimic, secătură.
- Minuțios**, Migălos ; cu f. mare băgare de sēmă.
- Miologie**, Studiarea muschilor.
- Miop**, Om cu vederea scurtă.
- Miopie**, Vederea scurtă.
- Miosotis**, Flórea *nu mă uita*. [schilor.
- Miotomie**, Partea anatomiei despre tăerea mu-
- Miracol**, Minune. **Miraculos**, Minunat.
- Miragiū**, **Miraj**, Vedenie, inchipuire.
- Miriadă**, Dece mii ; nesfârșit de multe.
- Miriagram**, Dece mii de grame.
- Miriametru**, Dece mii de metri.
- Miriapod**, Gânganie cu mii de picioare.
- Mirific**, Minunat, grozav de frumos.
- Mirtă**, Flórea *lămâiță*, simbolul amorului.
- Misă**, Suma ce se pune la un joc, într'o tovărășie, etc.; îmbrăcăminte omului. *Misa în scenă*, punerea în scenă, decorurile, costumele, etc. trebuincioase pentru jucarea unei piese pe scena unui teatru.
- Misantrop**, Om cărtitor căruia nu'î plac ómenii.
- Misantropie**, Ură de ómeni, scârbă de lume.
- Miscellanea**, **Miscelanee**, Bucăți literare, științifice, etc. amestecate la un loc ; adunare de cărți deosebite prin cuprinsul lor.
- Miscibil**, Care póte fi amestecat.
- miscuit utile dulci**, Unesce ceea ce e folositor cu ceea ce e plăcut.
- Miser**, Nenorocit, sărac, vrednic de milă.

Miserabil, Om în miserie, nenorocit, vrednic de milă; ticălos, mărșav.

miserere, Unul din psalmii (57,2) lui David.

Miserere se numește și o colică f. gravă în care omul varsă excrementele prin gură.

Miserie, Lipsă mare, sărăcie; nenorocire, ti-

Misericordie, Milostivire, îndurare. [călășie.

Misericordios, Milostiv.

Misionar, Însărcinat cu o *misiune*; preot catolic sau protestant trimis a răspândi credința creștină.

Misiune, Chemare, însărcinare, imputernicire.

Misivă, Scrisoare. [rătorea.

Misogam, Holteiū, becher care urășce însu-

Misogin, Bărbat care urășce femeile.

Misolog, Dușman al înțelepciunii, al științei.

Miss, Domnișoră, în Englit. predicatul damelor nemăritate ce n'au drept la titlul *Lady*.

Mister, Taină. **Misterios**, Tainic, ascuns.

Mistic, Cu înțeles nedeslușit, alegoric. *Testament mistic*, testament depus închis și pecetluit la tribunal față cu șase martori.

Misticism, Tendință de a da un înțeles ascuns cestiunilor relig. s. filos.; aprindere p. mare și încurcătură în idei și credințe.

Mistificare, Înșelare, păcălire, luare în ris.

Mistral, Vint rece de Nord-vest pe coasta meridională a Franței.

Mistress, Dómnă, predicatul femeilor engleze cari n'au drept la titlul de *Lady*.

- Mit**, Poveste. basm : ființă inchipuită.
- Mitologie**, Istorie fabulosă despre zeii, semi-zeii și eroii din antichitate ; știința fabulelor păgânismului : Joe (Jupiter), Marte, Vulcan, Minerva, Venus, etc. sunt figuri din *mitologie*, persoane *mitologice*.
- Mitralie**, Ghiulea de tun umplută cu cioburi.
- Mitraliesă** **Mitrailleuse**, Tun cu multe țevi.
- Mixt**, Amestecat ; din mai multe feluri. nații, religii, etc.
- mixtum compositum**, Amestecătură, mișmas.
- Mixtură**, Băutură, doctorie, picătură.
- Mnemonic**, **Mnemotechnic**, Care înlesnește memoria, ținerea minți.
- Mnemonică**, **Mnemotechnia**, Artă de a ajuta și întări memoria, astfel că se poate ține minte tot ce se citește, etc.
- Mnemosina**, Deita memoriei, mama muselor.
- Mobil**, Mișcător, ce poate fi mutat din loc ; motiv.
- Mobilă**, **Mobile**, Lucruri din casă ; masă, scaun, etc.
- Mobilier**, **Mobilier**, **Mobile** : care constă în mobile sau privesc mobilele ; *avere mobilă*, avere mișcătoare.
- Mobilizare**, A face lesne de mișcat, de transportat, gata de plecare la război.
- Mod**, Chip, fel. **Modă**, Chipul de a se îmbrăca, de a se purta, de a se face etc., după obiceiul celor cu dare de mână.
- Modalitate**, Mod, chip, fel.

Model, Isvod după care se scrie, se croește, etc; pildă bună de urmat; persoană saŭ lucru după care lucrăză pictorii, sculptorii, etc.

Modelare, a face în mic din cĂră, pĂmĂnt etc., lucrul ce vrea cineva (un sculptor) sĂi facă mare; a face exact relieful figurilor; a da o formă; a potrivi, a orĂndui.

Moderat, CumpĂtat, astĂmpĂrat, așĂdat.

Moderare **Moderatĳe** CumpĂtare, astĂmpĂrare.

Modern, Nou, de curĂnd; la modă.

Modest, NelĂudĂros, neingĂmfat.

Modestie, NeingĂmfare; purtare așĂdată.

Modic, De mică valĂre. **Modicitate**, Micime.

Modificare, Schimbare (în mai bine); indulcire.

Modistă, Fabricantă s. vinđĂt. de articole d. modă

Modulare, **Modulatĳe**, Trecere de la un ton la altul în musică; a sui și cobĂri vocea.

modus vivendi, Înțelegere cum sĂ se facă negocierĳ, cum sĂ intre cineva în relațuni (mai cu sĂmă diplomatice) cu altul.

Molar, Măsea. **Molach**, Popă mahomedan.

Moleculă, Bobușorul cel mai mic la care pĂte fi redus un corp : un bob de grĂu măcinat fĂrte subțire este redus în stare de *molecule*.

Moluse, Animal ca melcul, stridia, scoica etc.

Moment, Clipă. **Momentan**, Chiar acum.

Momie, Momăie, cadavru îmbalsĂmat, uscat și pĂstrat în stare bună.

- Momificare**, Prefacere în momie. [naco.
- Monach**, Călugăr **Monogasc**, Locuitor din Mo-
- Monarch**, Rege, Împărat. **Monarchie**, Împărăție.
- Monastic**, Călugăresc, mănăstiresc.
- Monițiune**, Mustrare, dojană.
- Monitor**, Vestitor, înscințător.
- Monoclu**, Ochelar cu o singură sticlă.
- Monogam**, Om însurat numai odată.
- Monochrom**, Care e de o singură culoare.
- Monografie**, Scriere în care autorul tratăză special despre un punct orecare al științei.
- Monogram**, Cifră sau literă formată din mai multe litere legate între ele.
- Monolit**, Care e făcut dintr'o singură piatră.
- Monolog**, Scenă dramatică în care o persoană e singură și'și vorbește sieși.
- Monomachie**, Luptă între două omeni ce se numia *judcata lui Dumnezeu*.
- Monomanie**, Un fel de nebunie în care un singur gând absorbă toate facultățile.
- Monopol**, Drept dat cuiva de a fabrica, vinde sau explota numai el unele lucruri.
- Monosilabă**, Cuvint de o singură silabă.
- Monoteism**, Închinare la un singur Dumnezeu.
- Monoton**, Care e totdeauna pe acelaș ton.
- Monotonie**, Uniformitate plectisitoare a tonului-a stilului, etc.; neschimbare.
- Monstru**, Om sau animal a căruî făptură e altfel de cât cea firăscă și obicînuită: un copil cu două capete, un vițel cu cinci

picióre, etc., sunt *monştri*; dihanie îngrozitoare; om crud sau foarte urit, etc. — *Adunare monstru* se numeşte o adunare lörte numerosă cum numai rar se pöte vedea.

- Montare**, Aşedare, potrivire; înälţare, etc.
Monticulă, Deluleţ, deluşor. [rului].
Montgolfer, Balon (după numele inventatorului).
Morală, Şciinţa moravurilor bune, şciinţa ce arată regulele de urmat pentru a face binele şi a ccoli răul; dojană; pildă bună ce reese din povestirea unui fapt.
Moralitate, Cugetare morală; înţeles moral; caracterul moral al unui om.
Moratoriū, Prelungire de termen acordată unui debitor pentru aşi plăti datorile.
Moravuri, Obiceiuri.
Morb, **Morbus**, Bólă.
Morbid, **Morhos**, Bolnăvicios.
Morfeū, Ţeul somnului şi al visurilor.
Morfină, **Morphium**, Alkali care dă *opiumului* puterea sa adormitoare şi alinătoare.
Morfism, Patima ce aū unui de a lua fără trebuinţă *morfină* spre a dormi şi a avea visuri plăcute. Acastă patimă duce la o mörte apröpe sigură.
Morganatic, Secret, tainic. *Căsătorie morganatică*, căsătorie de mâna stângă, căsătorie făcută între o persoană de un rang înalt cu alta de un rang mult mai mic

și în care soția și copiii nu au drept la privilegiile soției și copiilor legitimi și nu pot moșteni; asemenea căsătorii sunt permise în unele țări europene, însă numai familiilor domnilor și înaltei aristocrații.

Moribond, Muribund, murind.

Mormon, Membru al unei secte religioase americane care admite poligamia.

Morositate, Ursuzlic, posomorélă.

Mortal, Ceva aducător de moarte, ceva omoritor.

Mortificare, Muncire, căsnire, chinuire.

Mosaic (cu accentul pe *a* : *mozàic*), Al lui Moise, ovresc.

Mosaic (cu accentul pe *i* : *mozaic*), Lucru din pietricele sau bucățele de diferite culori, întocmite ast-fel în cât alcătuiesc niște figuri; se țice de o carte de spirit compusă din bucăți deosebite.

Moscheă, Geamie, biserică mahomedană.

Moțiune, Mișcare; propunere făcută într'o adunare.

Motor, Mișcător. **Motrice**, Mișcătoare.

Motto, Citație (cuvinte scóse) din opera unui autor și puse în capul unei scrieri spre a arăta cuprinsul său scopul ei.

M. P. (**Member of Parliament**), Deputat englez.

m. p. (**manu propria**), Cu propria'i mână.

MS., Prescurtare pentru *Manuscris*.

M. S., Măria Sa, Majestatea Sa.

Mucilaginos, Cleios. **Mucositate**. Zémă cleiósă.

Mulatru, Corcitură, om născut dintr'un negru și o albă sau dintr'un alb și o négră.

Multicolor, Cu fețe multe, impestrițat.

Multiplicare, Înmulțire.

Multiplicitate, Multitudine, Mulțime.

Mund, Lume. **Municipalitate**, Primărie.

Munificent, Darnic. **Munificență**, Dărnicie.

Muniție, Provisie de răsboiú, merinde, arme etc.

Musă, Fie-care din cele nouă deite ale artelor libere; ele erau fiicele lui Joe și ale Mnemosinei : *Clio*, deita Istoriei; *Caliope*, deită epopeei; *Melpomena*, đ. tragediei; *Thalia*, đ. comediei; *Polimnia*, đ. poeziei lirice; *Erato*, đ. elegiei; *Euterpa*, đ. mușicei; *Terpsichora*, đ. jocului (danț.); *Urania*, đ. astronomiei. *Musă* se numește în genere geniul oricărui poet. *Musele* se ăice figurat despre poezie și frumoșele arte.

Musagetul Conductorul Muselor : porecla l. Apolon.

Muscadă, Nueșoră. **Muschetar**, Soldat din vechia armată franceză.

Museú, Școlă în care se învață literele, științele, artele; loc public unde se păstrează și se arată producțiunile și monumentele științifice, artistice, etc.

Musulman, Mahomedan. **Mutilare**, Ciobire.

Mutism, Amuțire; tăcere încăpățanată.

Mutual, Veđi *Reciproc*.

Mutualitate, v. *Reciprocitate*.

N

- Nabab**, Prinț indian. **Nacelă**, Luntre, caic.
Naiadă, Nimfă a fântânelor și riurilor.
Naivitate, Nevinovăție, neprefăcătorie; prostie.
Narare, Povestire. **Narațiune**, Poveste.
Narcotic, Medicament moleșitor și adormitor.
Natal, De nascere; *loc natal*, unde s'a născut.
Natațiune, Înotare. **Nativ**, Născut.
Nativitate Nascere. [incetățonire.
Naturalizare, **Naturalisație**, Impământenire,
Naturalism, Descriere adevărată după natură.
Naufragiū, Spargerea și pierirea unei corăbii
 pe apă; pierdanie, prăpădenie, nenorocire.
Nautic, De navigație. **Navă**, Corabie, vas.
Navetă, Corăbioră. [rabie.
Navigabil, Pe care se poate pluti, umbla cu co-
Navigație, Plutire cu corabie.
N. B., (*nota bene*), Bagă de seamă, nu uita, etc.
Neant, Nimic. **Nebulos**, Innorat; posomorit.
Necesar, Trebuincios neapărat.
Necesitate, Trebuință neapărată, nevoie,
Necesitos, Nevoiaș.
Necrolog, **Necrologie**, Notiță asupra unui mort.
Necromanciană, Ghicitore, cârturăresă.
Necropolă, Cimitir; boltă subpământescă în
 care cei vechi înmormintaū pe morți.
Necrosă, Os putred, os lipsit de viață.
Nectar, Băutura ȃeilor. **Nefast**, Cu piaza rea.

Negare, Tăgăduire. **Negațiune**, Tăgăduielă.

Negativ, Care dice *nu*; opus lui *positiv*.

Négligé, (*Négljé*), Îmbrăcămintea unei persoane care nu 'și-a făcut încă toaleta.

Negligeabil, Care poate fi lăsat incolo.

Negligeare, Părăsire. **Negligentă**, Neingrijire.

Negociațiune, Tocmélă, invoială.

Negus, Împăratul Abisiniei.

Nemesis, Deita răsbunăreii.

Nemrod, Vinător curagios.

Neofit, Om de curând botezat, de curând trecut la altă credință.

Neologism, Cuvint nou, vorbă *radicală*.

Nepotism, Sprijin dat de cei mari rudelor lor spre a căpăta slujbe sau favoruri nemeritate.

Neptun, Deul mărilor. **Nereidă**, Nimfă de mare.

Nerv, **Nervi**, Fire albicioase răspândite în toate părțile corpului cari servă pentru simțire și mișcare.

Nervos, Vânjos.

Nestor, Bătrân înțelept; mai marele.

Net, Curat; limpede. **Neted**, lins. [tinire.]

Neutral, Neșărtinitor. **Neutralitate**, Nepăr-

Neutru, Nepărtinitor; nici al unuia nici al altuia.

Nevralgie, Durere a nervilor.

Nevrosă, Bólă a nervilor.

Nickel, Metal estin, albicios și strălucitor.

Nihilist, (de la *nihil*, latinește: *nimic*), Partid secret, socialist, revoluționar și ateist în

- Rusia. Nihilistiți au omorât mulți înalți funcționari ruși. iar la $\frac{1}{13}$ Martie 1881 pe împăratul Alexandru I în Petersburg.
- nihil sine Deo**, «Nimic fără Dumnezeu»: de-visă latină a regelui Carol I al României.
- Nimb**, Cerc străluc. ce înconj. capul sfinților.
- Nimfă**, Țină; insectă în întâiul grad al năpărlirei.
- Nimfomanie**, Bôla unor femei consistând în o prea mare poftă amorosă.
- Nitroglicerină**, Substanță f. explosibilă, element principal al *dinamitei*. Nitru, Silitră.
- Nivel**, Măsură pentru a cunoște dacă o suprafață e dreaptă; *pe acelaș nivel*, pe aceeaș înălțime. **Nivelare**, Potrivire
- N. N.**, (**nomen nescio**), Nume necunoscut, nenumit.
- noblesse oblige**, Noblețea te obligă: multe se cer de la un om nobil, însemnat.
- Noctambul**, Om care umblă noaptea.
- nolens volens**, Vrând-nevrând.
- noli me tangere**, Nu te atinge de mine: lasă-mă că te las.
- Nomad**, Pribeg, rătăcitor.
- Nomenclatură**, Însemnarea numelor întrebuintate într'o știință, etc.; listă de nume.
- Nominal**, Pe nume, după nume; *apel nominal*, strigare pe nume; *valoare nominală*, valoarea scrisă a unui lucru, mai cu seamă a unei acțiuni (valoarea tipărită pe dânsa),

in opoziție cu valórea adevărată (*reală*, după cursul țilei).

Nonagenar, De nouă-zeci de ani.

non pareil, Fără sémán.

non (sau nec) plus ultra, Neîntrecut, care nu póte fi făcut mai bine.

non possumus, Nu putem, nu se póte.

Nonsens, Fără înțeles, prostie, neghiobie.

Notabil, Fruntaș. **Notar**, Scriitor.

Notariat, Unde se înscrie, se trece in condică.

Notificare, Însciințare.

Notarietate (de), Scriut de toți.

Noțiune Cunoscință, ideia ce are cineva de un lucru. [nuoă.

Novatiune, Învoire; schimb. un. datorii pr. alta

Novelă, nuvelă, Scire, veste; roman f. scurt.

Novice, Intrat abia de curând (in mănăstire, etc.); ucenic.

Nuanță, Diferite grade ale unei culori; deosebire fórte mică ce abia se zăresce.

Nubil, În vîrstă bună de a fi însurat.

Nuditate, Goliciune. **Nuisibil**, Vătămător.

Nul, Nulitate, Nimic, fără valóre.

Numerar, Numerariu, Banî gata.

Numismat, Care se ocupă cu *numismatica*.

Numismatica, Sciința ce se ocupă cu studiul medaliilor și monedelor vechi.

Nunciu, Sol, ambasador al papei din Roma.

Nundinal, Ți de târg la Romani.

Nupțial, De căsătorie, de nuntă.

Nuvelă, Scire, veste; roman scurt, povestire.
Nuvelist, Vestitor; autor de *nuvele*.

O.

- Oasă**, **Oază**, Bucată mică de pământ roditor in mijlocul unei pusti.
- Obediență**, Ascultare, supunere.
- Obelisc**, Piramidă foarte înaltă in patru colțuri.
- Obiect**, **Object**, Lucru; scop.
- Obiectare**, **Obiectiune**, Întâmpinare, răspuns de împotrivire.
- Obiectiv**, Privitor la *obiect* și nu la *subiect*; *juđecată obiectivă*, care se ocupă cu *faptul* iar nu cu *făptuitorul*. Sticla unei lunete.
- Objurgație**, Dojană. **Oblic**, Pieșiș, aplecat.
- Obligare**, **Obligație**, Îndatorire.
- Obligat**, Ce este cineva silit ea să facă.
- Obliterație**, Stergere, ștergere.
- Obol**, Ban grecesc vechi.
- Obscen**, Desmățat, desfrănat, imoral.
- Obscur**, Întunec; necunoscut
- Obscurant**, Ignorant, îndărătnic.
- Obscuritate**, Întunecime; retragere, singurătate.
- Obstacol**, Piedică. **Obstetrica**, Arta moșitului.
- Obstinare**, **Obstinație**, Încăpățenare.
- Obstrucție**, Oprire, împiedecare; incuere.
- Obtemporare**, Ascultare, supunere.
- Obținere**, Dobândire, capătare.

- Obturație**, Astupare. **Obtus**, Neascuțit, ne-
Obus, Ghiulea de tun. [iscusit.]
Obviare, Ocolire, preînlămpinare.
Ocasie, Prilej. **Ocașionare**, Pricinuire.
Occident, Apus, vest.
Octogenar, De opt-zeci de ani. [cotropire.]
Ocult, Ascuns, tainic. **Ocupație**, Îndeletnicire;
Ocurență, Întimplare, prilej. **Octav**, În opt.
Oculist, Doctor de ochi. **Odă**, Poesie.
Odaliscă, Femeia frumoasă din harem.
Odios, Mârșav, scârnav, scârbos.
Odisea, **Odysseu**, Poemă greacă a lui Homer,
 asupra păteniilor lui Uliș; călătorie a-
 venturiasă; povestirea unei călătorii.
Odontalgic, Bun de vindecat durerea de dinți.
Odontalgic, Durere de dinți. **Odontină**, Un-
 flarea gingiilor, a dinților; medicament
 contra durerii de dinți.
Odorant, Miroșitor. **Odorat**, Simțul mirosului.
Odóre, Miros. **Odorifer**, Miroșitor.
OĖcumenic, (*patriarch, conciliu*), Universal.
Ofensă, Atingere, insultă.
Ofensiv, Care atacă. *Alianță ofensivă și defen-*
sivă, pentru atacare și apărare.
Oferire, A propune, a da. **Ofertă**, Propunere.
Oficial, Care vine de la o autoritate recuno-
 scută; *Monitorul oficial*, ziarul declarat
 al guvernului. [legrafist.]
Oficiant, Preot ce slujesce la biserică; te-
Oficiare, Slujire. **officio (ex)**, Oficial.

- Oficină**, Loc unde se lucrează, bucătărie, etc.
- Oficios**, Indatorător, servitor; *diar ofioios*, diar susținut și inspirat de guvern, însă nu pe față, nu în mod *oficial*. [mană
- Oficiu**, Slujbă; cancelarie. **Ofrandă**, Dar. po-
- Oftalmie**, Bólă de ochi. **Oftalmologie**, Partea anatomiei ce tratéză despre ochi.
- Ogivală**, Boltă ce se termină în unghiú.
- Oleanginos**, Uleios. **Olfact**, Miros.
- Oligarchie**, Guvern în care autoritatea se află în mâna câtorva indiviđi; stăpânire de
- Oliv**, Măslin; măsliniú. [gașcă.
- Olimp**, Locuința țeilor mitologicí; munte în Tesalia. **Olimpiadá**, Timp de patru ani.
- Olimpian**, Din Olimp, perecla l. Joe; majestuos.
- Olograf**, (Testament), scris cu chiar mâna celui ce l'a făcut.
- Olocaust**, Jertfă. **Omagiú**, Închinăciune.
- Omerie**, Sgomotos și vesel.
- Omisiune**, **Omitere**, Lăsare afară, lăsătură; greșală de a nu țiece, scrie, pune ceva ce trebuia țiec, scris, pus, etc.
- Omnibus** («Pentru tođi.» d. l. latinescul *omnis*: tot), Trásură pentru mulți inși pentru
- Omnipotent**, A-tot-puternic. [oricine.
- Omnipotentă** A-tot-putință. [plante.
- Omnivor**, Care mănâncă orí-ce: și carne și
- Omogen**, De acelaș fel, din părți aseménátóre.
- Omolog**, Acelaș, tocmai asemenea.
- Omologare**, Adeverire oficială, legalizare.

- Omonim, (Homonym),** Cuvînt asemănător la sunet dar cu înțeles deosebit: am o *viă*, să *viă* încoa, carne *viă*; persoană cu acelaș nume ca alt cineva, tiz.
- Omolat,** Os lat la partea dindărăt a umărului.
- Onanie, Onanism,** Vițiu rușinos și periculos sănătăței, consistând în satisfacerea poftei amoróse în mod nenatural asupra sa însuși prin frecarea organului genital.
- Ondulație, Ondulare,** mișcare tremurătoare ca a undei; *për ondulat*, creț.
- Oneros,** Greș, îngreunat, anevoios.
- Onomatopeă,** Cuvânt ce imită un sunet, un sgomot natural: *crac! trosc! pleosc! tun, tunct, bubuitură, tropot, etc.*
- Oonorabil,** Vrednic de a fi onorat.
- Oonorar,** Numai pentru onóre; *președinte onorar, membru onorar*, care nu este activ, nu ia parte la lucrări, ci este numai pentru onóre.
- Oonorariu,** Plata cuvenită doctorilor, profesurilor, advocaților, etc.
- Oonorific,** Pentru onóre și fără plată.
- Ontologie,** Știința ființelor, a lucrurilor în general.
- Op,** Lucrare literară, carte. [nere.
- Opac,** Nestrăvădător, **Opal,** Piétră scumpă albă.
- Operă,** Lucrare, întreprindere, carte; piesă dramatică pusă tótă pe musică și pe care artiștii o cântă iar nu o declamă; teatrul în care se jócă opere.

Operație, Lucrare ce produce efect ; plănuire, socotelă, etc. ; lucrarea metodică a unui chirurg asupra unui bolnav precum tă-
erea unui braț, scóterea unui os. etc.

Operator, Cel ce face operație.

Operculă, Astupuș. **Operare**, a face operație.

Operetă, Operă (teatru) mică, ușuratică și hazlie.

Opiaceu, **Opiat**, Medicament cu *opium*.

Opiniune, Păreră ; *opinez* sunt de păreră.

Opium, Afion, zémă lăptósă ce curge din bó-
bele de mac, conține morfină, nicotină, co-
deină, narceină, etc., amar și otrăvitor,
medicament și *narcotic*, se fabrică mai
cu sémă în India orientală și se expor-
téză mai mult de Englezii în China, unde
mulți se imbată cu *opium* fumându'.

Oportun, La timp sau la loc potrivit.

Oportunist, Care și schimbă ideile politice
după cum cere interesul momentan ; în
Francia se numesc astfel republicanii
Gambetiști. [vită.

Oportunitate, Ocasie *oportună*, bună, potri-

Oposant, Care se opune, face opoziție.

Oposit, Opus. **Opoziție**, Împotrăvire ; partidul
politic care este contra ideilor majorită-
ței, contra guvernului ; reclamația unui
condamnat către chiar judecătorul care
l'a condamnat în lipsă, pentru a' i cere
să judece procesul din nou.

- Opresare, Opresiune**, Asuprire, apăsare, ingreunare, inecare, înăbuşire.
- Opresor**, Asupritor, etc. **Oprimare**, Asuprire, apăsare, etc. **Oprobru**, Ruşine.
- Optare**, Alegere între două sau mai multe lucruri. [la vedere.
- Optic**, Ce servă la vedere, ce este privitor
- Optică**, Ştiinţa ce tratăză despre lumină şi legile vederei, înfăţişarea lucrurilor private din depărtare. [cruri.
- Opţiune**, Alegere între două s. m. multe lucruri.
- Optimism**, Credinţă că totul în lumea asta e cât se poate de bine.
- Optimist**, Partisan al *optimismului*. [ţie, etc.
- Opulent**, Bogat, înbelşugat. **Opulenţă**, Bogă-
- Opunere**, Împotrivire; *opus* împotrivii, în partea cea-l'altă.
- Opuscul**, Cărticică (literară, ştiinţifică, etc).
- Or**, Însă. **Oracol**, răspuns sau sfat ce păgânii şi inchipuiaii că-l primesc de la zeii lor; însăşi divinitatea păgână ce dedea oracole; adevăr cuprins în evanghelie; hotărâre. **Oragios**, Furturos, vijelios.
- Oral**, Din gură, prin viu grai.
- Oranj**, Portocală; portocali.
- Orăţie**, Rugăciune; cuvintare, discurs.
- Orator**, Vorbitor, care ţine un discurs. *Orator* sau *oratori* se numesce şi un loc de rugăciune, o biserică mică, o capelă într'o casă boerescă particulară.

- Oratorio**, Oratoriū, bucată de musică religioasă cu choruri.
- Orbită**, Drum descris de o planetă în jurul soarelui; gaura capului în care se află ochiul.
- Orchestra**, Bandă de muzicanți; locul muzicanților în teatru.
- Orchită**, Umflarea bôșelor.
- Ordin**, Ordine, rând, șir; orânduélă; poruncă; decorate; societate aî cărei membri fac jurămint când sunt primiți în ea.
- Ordinal**, Ce arată ordinea, rândul, șirul.
- Ordinar**, Obicînuit; prost. **Ordine**, v. *Ordin*.
- Ordonanță**, Poruncă; medicamentul prescris de un doctor; ordin de plată; militar alipit pe lângă un superior spre a'l servi.
- Oreografie**, Descrierea munților.
- Orfeon**, Societate și școlă de musică.
- Orgă**, ^{ca} **Organ**, Flașnetă. **Organ**, Orî-ce parte a corpului ce împlinesce o funcție trebuincioasă vieței; voce; om prin a cărui mijlocire și-arată cineva voința, dorința.
- Organisație**, Întocmire, orânduielă, alcătuire, etc.
- Organic**, Cu organe, cu viêtă.
- Organist**, Flașnetar.
- Organism**, Orî-ce corp organizat; totalitatea funcțiunilor ce le execută organele.
- Orgolios**, Mândru (cu înțeles de fudulie, de îngâmfare).

- Orgoliu**, Mândrie : îngâmfare, fudulie.
- Orient**, Răsărit, est. **Oriental**, Răsăriten.
- Oriente**, Îndreptare, călăuzire. [vrană.
- Orificiu**, Gaură, deschidătură, resuflătoare,
- Original**, Care nu e făcut după nici un model; nou și neimitat; manuscrisul după care s'a copiat sau tipărit; om ciudat.
- Originar**, De fel (...din...), născut la. [cineva.
- Origine**, Isvor, loc din care se trage ceva sau
- Orizont**, Partea suprafeței pământesci unde se taie, se isprăvesce vederea noastră și ni se pare că se împreună cu cerul; întindere; situație, stare a lucrurilor.
- Orizontal**, În drept cu orizontul, întins, culcat după linia orizontului, s. e. această linie (—) este *orizontală*.
- Ornament**, Podobă. **Ornare**, Impodobire.
- Ornitologie**, Istoria naturală a paserilor.
- Orologerie**, Césornicărie. **Orologiu**, Césornic.
- Orosop**, vezi *Horoscop*.
- Oribil**, Ingrozitor, înfiorător.
- Oróre**, Gróză. **Ortodox**, Drept-credincios.
- Ortografie**, Arta de a scri fără greșeli cuvintele unei limbi.
- Oscilare**, **Oscilație**, Mișcare încoce și incolo ce o face o *pendulă*. **Ospel**, Hotel.
- Ospitalier**, Primitor, găzduitor.
- Ospitalitate**, Primire bună, găzduire.
- Ostensibil**, Ce pôte fi arătat; vădit.
- Ostentație**, Fală, îngâmfare. **Ostie**, Anaforă.

- Ostil**, Vrăjmaș. **Ostilitate**, Vrăjmășie.
Ostracism, Isgonire, surghiunire nemilôsă.
o tempora, o mores! Ce timpuri, ce moravuri!
Otoman, Turc, turcesc.
Oval, Rotund și lungueț ca oul.
Ovar, Organ în care se fac ouele. [de ou.
Ovație, Primire cu onoruri. **Oviform**, În formă
Ovipar, Ori-ce animal ce face oue.
Ovoid, Veți *Oviform*.
Ovovivipar, Animal ovipar ale căruî oue clo-
cesc în pântecul mamei născând puî
vii; ast-fel este vipera. [tâta apă.
Oxicrat, Otet amest. cu de 30 de ori pe a-
Oxid de fier, Rugină.
Oxygen, Acela din principiile aerului ce sus-
ține respirația și combustiunea.
Ozon, Oxigen pus într'o stare particulară prin
electricitate.

P.

- Pacient**, Răbdător; bolnav. **Paciență**, Răbdare.
Pacific, Pacinic. **Pacificatie**, Impăcare.
Pact, Legătură, învoielă.
Pactisare, Unire prin învoială. [1840).
Paganini, Renumit violonist italian, (1784—
Pagine, Fața unei foi.
Pagiū, Paj, Băiét alipit pe lângă un prinț, etc.,
pentru a'l servi.

Pahiderm, Animal cu pielea f. grósă, ca porcul, elefantul etc.

Pair, Senator. **Pairie**, Demnitatea de *pair*.

Palanchin, Pat. scaun purtat de ómenî și servind de trăsură ómenilor însemnați în India și China

Palat, Casă mare, domnescă, regescă, etc.

Paleografie, Sciința scrierilor vechi; arta descifrărei. [sate fosile.

Paleontografie, Descrierea corpurilor organice.

Paletă, Scândurică pe care pictorii și țin vepselele când lucrează. [nu vindecă

Paliativ, Medicament care alină numai, dar

Palid, Sêrbêd. **Paliditate**, veđi *Palóre*.

Palinodie, Retragerea vorbelor rele și se contra cuiva.

Palladium, Statua *Palladei* (*Pallas*) ce trecea ca o garanție pentru siguranța Troiei; garanție; metal argintiu, se află în platină, servă p. fabric. instrum. de precizie.

Pallas, Minerva luată ca deita rêsboiului.

Palmier, Curmal. [gâsca, rața, etc.

Palmiped, Pasêre cu picioare late, precum :

Palóre, Galbenelă. **Palpare**, Pipăire.

Palpabil, Ce pôte fi pipăit. **Palpebră**, Génă.

Palpitație, Bătaie de inimă, svâcnelă.

Paludian, Mocirlos. **Paludiu**, Mocirlă.

Pamflet, Scriere violentă, adesea injuriósă.

Pamfletar, Scriitor de *pamflete*.

Pampas, Câmpii cu numeroase turme de boi și de cai sălbatici în America de Sud.

Pan, Zeul câmpilor, al păstorilor și turmelor.

Panaceu, Remediu universal, léc p. orî-ce bôlă.

Pancreas, Ghindură aflătoare în pânțele între ficat și splină, produce un suc numit *pancreatic*.

Pandecte, Culegerea hotărîrilor vechilor jurisconsulti romani, făcută din ordinul împér. Iustinian care le dete putere de lege.

Pandemonium, Locașul diavolilor ; adunare de ômenî stricați.

Pandora, Frumôsă virgină mitologică pe care Joe, supérat că Prometeu a răpit focul divin dându'l ômenilor, o trimise pe pământ cu o cutie în care erau cuprinse toate relele împreună cu speranța ; relele se răspândiră în lume și numai speranța rămase în fundul cutiei.

Pandur, Vechiu soldat român ; jandar ungar.

Panegiric, Discurs de laudă. **Panică**, Spaimă.

panem et circenses, *Pâine și petreceri* (jocuri publice în circ) cereau Românii din timpul decadentei de la stăpânitorii lor.

Pangermanism, Tendință de a strânge pe toate poporele germane sub acelaș sceptru.

Panoramă, Tablou înfățișând un oraș, o bălăie, etc.

Panromânism, Dorință patriotică de a vedea toate țerile românesce și pe toți Românii

uniți sub un singur și acelaș Domn Român.

Pansament, Spălarea și legarea unei răni.

Panslavism, Aspirațiunile Rușilor de a domni ei peste toate popóarele de origine slavă.

Panteism, Teorie filosofică că universul este însuș Dumneđeș.

Panteon, Templu roman închinat tutulor deilor, iar ađi templu în care se depun remășițele păméntesci ale ómenilor celor mai însemnați ai unei țeri. [și înălțim].

Pantometru, Instrument de măsurat unghiuri

Pantomimă, Joc teatral executat numai prin gesturi și fără cuvinte. [de hârtie.

Papeterie, Fabrică sau prăvălie de tot felul

Papirus, Plantă ce servia în vechime ca hârtie.

Paquebot, Navă de transportat pasagerii și călători. [devěr; linie curbă.

Parabolă, Alegorie ce cuprinde un mare a-

Parachronism, Greșeală de a spune că un fapt s'a petrecut mai târđiu de cât atunci când în adevěr s'a petrecut.

Paradă, Ceremonie, alaiú; îngâmfare; apărare.

Paradigmă, Exemplu, model; tablă, scară.

Paradis, Raiú. **Paradox**, Părere contrariă de cea obicinuită: a spune că sărăcia e mai bună de cât bogăția, e un *paradox*.

Paradoxal, Căruia'i plac *paradoxele*. [mênt.

Parafină, Un fel de uleiú de cărbuni de pă-

Parafrasă, Deslușire mai largă de cât simpla traducere a cuvintelor.

- Paragraf**, Mică despărțitură a unui discurs, capitol, etc. arătată adesea prin semnul §.
- Paralel, Paralelă**, Linie sau suprafață ale cărei toate punctele sunt de o potrivă depărtate de o altă linie sau de o altă suprafață (————); asemănare între două lucruri.
- Paralpsă**, Figură retorică prin care se atrage luarea aminte asupra unui lucru pe care ne prefacem a' l trece cu vederea: *nu voiă spune cîmic despre nedemnitatea purtării, d-tale etc.*
- Paralisare**, Amortire; slăbire, împiedecare de a se mișca.
- Paralisie**, Dambla care împiedecă pe bolnav de a se mișca însă nu' i causéază mórtea îndată. **Paralitic**, Damblagiú.
- Parapet**, Îngrădire de zid, pămént, etc. în jurul unui pod, unei cetăți; parmaclíc.
- Parasit**, Om leneș care mănăncă în tot-d'a-una la masa altuia; *plante parasite*, cari vegetéază pe alte plante; *insecte parasite*, insecte vătămătóre cari trăesc pe alt animal (păduchiú), sau pe plante (filoxera etc). [țuri, etc.
- Parc**, Grădină mare îngrădită cu ziduri, șan-
- Parcimonie**, Sgârcenie, calicie.
- Parcimonios**, Sgârcit, calic.
- Parcurgere**, A străbate, a umbla; a citi iute.
- Parcurs**, Drum străbătut, umblat de cineva.

Pardesiū, (franțuzesce *pardessus*: pe de asupra), Haină ce o pörtă un orășen pe de asupra celor-l'alte haine in sezonul de primăvară și de tómnă.

Pardon! Mě ertă! Mě ertați!

Parantes, Parantesă, Frasă pusă in mijlocul unui period și formând un înțeles deosebit; semnele ce arată o parantesă: ().

Parfum, Miros plăcut; apă mirositoare.

pari (al), Se dice de hârtiū de valóre ce se vënd la bursă după valórea lor nominală fără urcare saū scădere de preț.

Paria, În India om din clasa cea maī disprețuită și cu care nimeni nu vrea să aibă a face; om disprețuit și ocolit de toți.

Paricid, Omor, saū omoritor de părinți.

Paritate, Semănare; acelaș număr in ambele părți.

Parjur, Sperjur, jurămint mincinos; om ce'si calcă jurământul. [nat, etc.

Parlament, Adunare legiuitoře, Cameră, Se-

Parlamentar, Sol trimis spre a face saū primi propunerī de pace între două puteri beligerante; cuviincios.

Parnas, Munte care era locuința Muselor.

Parodie, Imitație hazlie in prosă saū versuri a unei bucăți literare seriose. [nele.

Parolă, Cuvint; lozinca, secretul unei santi-

parole d'honneur! Pe cuvintul meū de onóre!

Paronim, Cuvint asemănător cu altul atât

prin etimologia sa cât și prin sunetul său :
eminent, iminent, Paroxism, Cel mai
 mare grad al crizei; timpul cel mai pe-
 riculos al bólei; furia cea mai violentă.

Parțial, Părtinitor; numai într'o parte (a
 țerei, etc.) [cuiva.

Parțialitate, Părtinire, faptul de a ține parte

Participare, Participație, a lua parte.

Particulă, Pärticică.

Particular, Deosebit pentru sine.

Particularitate, Imprejurare deosebită.

Partisan, Părtaş; om de partid.

Parură, Podóbă. **Parvenit**, Sărac ajuns bogat.

Pasager, Trecător; călător.

Pasagiū, **Pasaj**, Trecere, ulicióră; mai multe
 frase citate dintr'o bucată literară.

Pasibil, Supus la... (pedépsă, etc)..

Pasionat, Plin de patimă; aprins.

Pasiune, Patimă, suferință; bólă.

Pasiv, Care suferă lucrarea altuia, *copilul are
 numai calitățile pasive*; supunere *pasivă*,
 órbă, fără nici o împotrivire; *datorie pa-*
sivă, ce trebuie să plătim noi, prin opo-
 siție la *datorie activă*, ce ni se dato-
 resce noé; toate datoriile unui falit :
pasivul întrece activul, înseamnă că da-
 toriile ce trebuie să le plătescă falitul sunt
 mai mari de cât averea ce o are.

Pastel, Creion făcut din culori pulverisate ;
 desemn făcut cu acest creion.

Patent, Vădit, ce nu se poate tăgădui.

Patentă, Bir pentru negoțul ce'l face cineva; hrisov, decret, diplomă; certificat de sănătate dat corăbiilor ce plăcă; dreptul ce'l are cel ce a inventat o mașină, etc., de a fabrica sau exploata numai el invenția sa.

Patern, Părintesc. **Paternitate**, Calitate de tată; cercetarea *paternității* este interzisă, înseamnă că nu e premis de lege ca o femeie ce a făcut un copil nelegitim să dovedească înaintea judecăței că tatăl copilului este cutare sau cutare.

Pater Noster, Tatăl Nostru.

Patetic, Mișcător, duios, induioșător.

Patiserie, Prăjitură de la cofetărie.

Patologie, Parlea medicinei ce tratăză despre natura și simptomele bôlelor.

Patos, Arta de a ațîța patimele, de a mișca inima, de a induioșa.

Patrician, Aristocrat, boer nobil

Patrimoniu, Bun părintesc, avere moștenită.

Patronimic (Nume), De familie. [răcie.

Pauper, Sărac. **Pauperism**, **Paupertate**, Săpavagiū, **Pavaj**, Pardosélă, caldarâm.

Pavilion, Cort, frunțar, chioșc; stég.

Pectoral, De piept; contra durerei de piept.

Peculator, Hoț care fură banii publici.

Pecuniar, Bănesc. **Pecunie**, Bani, parale.

Pedagogie, Arta dea cresce copii.

Pedant, Cărturar; om cu pretenții mari de știință și care se face de ris din cauza migăloșiei sale, fie el chiar un adevărat om de știință.

Pederast, Cel ce obicnuesce *pederastia*.

Pederastie, Vitiu criminal ce constă în întrebuințarea băeților sau bărbaților drept fete sau femei la desfrânare.

Pedestru, Care umblă pe jos.

Pedicur, Doctor de bătătură.

Pedunculă, Coda unei flori sau unui fruct.

Pegas, Cal inaripat care cu o lovitură de picior făcu să iasă din Helicon fântâna din care poeții 'și luaă inspirația; *a încăleca pe Pegas*, a face versuri.

Pelerin, Hagiū; pusnic. **Pelerinaj**, Hagialic.

Peloton, Pluton, grupă de soldați.

Penalitate, Pedepsă; *codul penal*, carte de legi în care sunt scrise pedepsele ce se cuvine pentru ori-ce delict sau crimă.

Penaiți, Deii de casă a celor vechi.

Pendinte, Atârnat; neisprăvit încă.

Pendulă, Limba căsornicului de perete; în-suși acest căsornic; corp greu, atârnat ast-fel că se mișcă încôce și încolo.

Penel, Pensulă, condeiū de păr pentru zugrăvit.

Penetrare, a păturde, a străbate, a trece.

Penibil, Anevoios, neplăcut.

Penitent, Pocăit. **Penitență**, Pocăință.

Pentateuch, Cele cinci cărți ale lui Moise.

Penultim, Înainte de cel din urmă.

Peșinieră, Resadniță; adunare de persoane bune pentru o profesiune. [înțelege.

Percepere, a strânge, a aduna; a pricepe, a

Perceptibil, Ce poate fi adunat, încasat; ce poate fi zărit, simțit.

Perchisiție, Cercetare aspră; *perchisiție domiciliară*, cercetare judecătorească în casa unui bănuț. [dere.

Percusiune, Lovire, ciocănelă. **Perdiție**, Pierdere. **Peregrinaj**, Pelerinaj, călătorie depărtată.

Perempție, Anularea, stingerea unei proceduri ce n'a fost urmată în termenul fixat.

Peremptoriu, Decisiv, hotărîtor, care nu poate fi tăgăduit.

per fas et nefas, (Latinesce: Prin ce este permis și nepermis) Cu toate mijlocele, cinstite sau necinstite, drepte sau nedrepte.

Perfect, Desăvârșit; care are toate însușirile bune.

Perfectibil, Ce poate să ajungă a fi *perfect*.

Perfecționare, a face mai *perfect*

Perfidie, Viclenie. **Perforare**, Găurire.

Periclitare, Primejduire. **Pericol**, Primejde.

Periferie, Ocol, circumferință, conturul unei curbe; suprafața exterioară a unui corp.

Perifrasă, Intorsătură de vorbă pentru a exprima ceea ce nu vrea cineva să spue direct.

Perimare, Stingerea, curmarea unui proces.

Perimetru, Circonferință, contur; ocol.

Period, **Periódă**, Bucată de timp; frasă alcătuită din mai multe membre cari la un loc dau un înțeles complex; sorocul femeilor.

Periodic, Care se reîntorce la anume timpuri; diar săptămânal, lunar, trimestrial, etc.

Periodicitate, Întorcere sau întâmplare din nou la timpuri hotărîte.

Peripetie, Schimbare repede în situația unui erou de roman sau de teatru; desnodământul unei piese teatrale,

Peripneumonie, Veđi *Pneumonie*.

Perisabil, Pieritor. **Perisologie**, Repetare de prisos și în alte cuvinte a unui lucru deja explicat. [clădiri.]

Peristol, Galerie de colonne în jurul unei

Periton, Membranele ce acoperă cavitatea abdomenului. [găritar.]

Peritonită, Bólă a peritonului. **Perlă**, Măr-

Permanent, Statornic, ce rămâne totdeauna acolo unde este. [mutare.]

Permanență, Statornicie, necurmare, nestră-

Permeabil, Ce póte fi pătruns.

Permis, Îngăduit, învoit, ertat a se face.

Permisie, Voe, îngăduință, învoire.

Pernicios, Primejdios, vătămător,

Perorare, a vorbi mult și cu órecare emfasă.

Perorație, Conclusia, încheerea unui discurs.

- Perpendicular**, Ce cade drept pe o suprafață formând un unghiū drept, s. ex. (┘)
- Perpetrare**, Săvârșire **Perpetuare**, a face să dureze ceva vecinic.
- Perpetuū**, Necurmat, vecinic.
- Perplexitate**, Încurcătură, zăpăcelă.
- Persecutare**, **Persecuție**, Prigonire.
- Perseveranță**, **Persverență**, Stăruință, străduință mare; răbdare.
- Persiflare**, Luare în ris cu vorbe foarte subțiri.
- Persistentă**, Stăruință, neclintire.
- Perspectivă**, Vedere, înfățișare, priveliște.
- Perspicace**, Istet.
- Perspicacitate**, Istețime, pătrundere cu mintea.
- Persuadare**, **Persuasiune**, Convingere.
- Perturbație**, Turburare, intrerupere [mișelie.
- Pervers**, Stricat, rău. **Perversitate** Răutate.
- Pervertire**, Stricare (amoravurilor), înrăutățire.
- Pessimism** Părere că totul e rău în lumea asta.
- Pessimst**, Om care vede totul în rău.
- Pestă**, Ciumă. **Pestifer** Înciumat.
- Pestilență**, Molime, bôlă molipsitoare.
- Pestilențial**, Molipsitor, înciumat.
- Petitie**, Flângere, cerere, jalbă.
- Petiționar**, Cel ce se plânge prin jalbă.
- Petrificare**, Împietrire, incremenire.
- Piastru**, Leū vechiū. **Picant** Pișcător vioiū.
- Pictor**, Artist care zugrăvește tablouri.
- Pictură**, Arta de a zugrăvi tablouri.
- Piedestal**, Picior, temelie pe care se ridică ceva

- Piesă**, Bucată : monedă, odaie, tun, etc.
Pietate, Cuvioșie. **Pilastru**, Stâlp pătrat.
Pilulă, Hap. **Pin**, Molișt, un fel de brad.
Pinacotecă, Galerie de tablouri.
Pirat, Hoț de mare. **Piraterie**, Tălăhărie.
Pitoresc, Plăcut prin varietatea culorilor.
Placid, Blajin. **Placiditate**, Supunere,
Platonic, Ideal.
Plastografie, Facere de hârtii false.
plaudite, cives ! Cetățeni, aplaudați !
Plebe, Poporul de jos, norodul.
Plebiscit, Hotărîrea poporului întreg prin votul
 direct al tuturor cetățenilor.
Pleonasm, Vorbe adăogate de prisos.
Plus, Mai mult ; afară de, afară că. [mânilor.
Pneumonie, Ūmflarea sau aprinderea plă-
Podagră, Reumatisme la picióre.
Poemă, Poesie mare.
Politeism, Credință în mai mulți Dumnezeui.
Pompă, Alaiū ; tulumbă. **Pompos**, Măreț.
Pond, Greutate. **Ponderabil**, Ce pöte fi cântărit.
Pontifex, **Pontefice**, Mare preot.
Porī, Găurele *microscopice* în piele.
Poros, cu *pori*, cu găurele.
Posedare, a avea în stăpănire.
Posesiune, Avere, stăpănire.
Posibil, Cu puțință. **Post**, Loc, slujbă.
poste restante, Scrisóre etc., care remâne
 la poștă până vine cineva și o cere.
Posterior, Partea din dos ; după ; mai târziu.

Posteritate, Viitorime.

post festum, După sërăbătore : când totul s'a isprăvit, prea târziu.

post scriptum, Adaus la cele scrise mai sus.

Postum, Născut după mörtea tatălui.

Postură, Posiție, atitudine, chipul cum se ține saũ stă cine-va.

Precar, Nesigur, slab.

Precauțiune, Ferelă, păzire, băgare de sémă.

Precedent, De mai nainte, de mai sus ; exemplul unui fapt petrecut o dată și care servă spre a se mai face iar așa.

Precept, Regulă, povață, învățatură.

Preceptor, Guvernator de copii, învățator.

Precis, Scurt și coprinđător, hotărit, limpede,

Precoce, Timpuriu, copt înainte de timp.

Preconisație, Laudă, recomandație mare.

Precursor, Înainte-mergător.

Predecesor, Care a fost înainte de acela care e acum în funcția acesta.

Predilect, Cel mai plăcut, mai iubit.

Prefect, Guvernator, ispravnic.

Preferință, Precădere : alegere în favórea cui-va mai mult de cât în a altuia.

Prejudițiu, Prejudecată ; pagubă.

Prelat, Archiereu, episcop, archiepiscop.

Preliminar, Pregătitor.

Preludiu, Început, pregătire.

Prematur, Înainte de timp, necopt. [grijare.

Premeditare, Precugetare. **Preocupare**, În-

- Preopinent**, Cel ce a vorbit sau 'și-a dat
părerea mai înainte.
- Preponderent**, Cu mai multă greutate.
- Presagiū**, Pređicere.
- Presbit**, Cel ce vede numai de departe.
- Presbiter**, Preot.
- Presumpțiune**, Presupunere; fudulie.
- Presiune**, Apăsare; amenințare.
- Pretendent**, Prinț cu pretenții la tron.
- Pretext**, Motiv neadevărat, scornitură pentru
a se apăra cine-va de o acuzare.
- Pretor**, Mare judecător.
- Pretoriū**, Localul judecătoriei.
- Prevalare**, Valorare mai mult, a avea mai
multă greutate, putere.
- Prevaricator**, Trădător, cel ce vinde intere-
sele ce 'i s'au încredințat.
- Primitiv**, Ca în timpul necivilizației, ca în
vremile cele mai vechi.
- Primogenitură**, Intăia-nascere. *Drept de pri-
mogenitură*, dreptul la moștenire al celor
d'intăi născuți.
- Primordial**, De intăiul rang.
- primus inter pares**, Intăiul între egali s'ei.
- Principal**, De frunte: de căpetenie; stăpân.
- Prioritate**, Intăitate. **Privare**, Lipsire de ceva.
- Privată**, Umblătoare, eșitoare.
- Privățiune**, Lipsă; lipsire, luarea averei.
- Privilegiat**, Care are *Privilegiū*.
- Privilegiū**, Drept pe care nu-l-au toți.

Prob, Cinstit, onest.

Probă, Dovadă ; încercare. [devărat.

Probabil, Care se poate întâmpla, poate fi a-

Probabilitate, Putință de a fi, de a se a-
deveri.

Probitate, Cinste, onestitate.

Problemă, Cestiune de deslegat ; lucru greu
de înțeles numai de cât ; cimilitură.

Problematic, Îndoios ; despre care nu se scie
ceva pozitiv.

Procedare, Purcedere ; purtare ; urmare.

Procedeu, Chip de purtare ; apucătură ; urmare.

Procedură, Tote regulile ce hotăresc forma
după care se instruesc afacerile inaintea
justiției.

Proces, Pricină, judecată ; mersul unei lucrări.

Proces-verbal, Act prin care un funcțio-
nar public constată un fapt ; dare de
sămă despre discuțiile și hotărârile unei
adunări.

Procesiune, Alaiu, eșire cu icônele bisericesti.

Proclamare, A face cunoscut cu voce tare
hotărîrea unei adunări.

Procreare, Procreație Nascere, zămislire.

Procură, Împuternicire.

Procurant, Împuternicit.

Procurare, Înlesnire dată cui-va spre a că-
păta ceva.

Procurator, *Procurant,* care are *procură.*

Procuror, Judecător alipit pe ângă curții și

tribunale spre a cere în numele societății pedepsirea celor ce calcă legile țerei.

Prodig, Risipitor, cheltuitor.

Prodigialitate, Risipă prin cheltueli zadarnice.

Prodigios, Minunat, neobicinuit, peste măsură.

pro domo sua, Pentru casa sa: pentru interesul propriu.

Proeminență, Ridicătură, eșitură; colină.

Profan, Mirén; necuosător în cutare ramură; om care nu face parte din cutare societate.

Profanare, **Profanațiune**, Pângărire.

Profanator, Cel ce spurcă, pângărește.

Profet, Prooroc. **Profetie**, Proorocie.

Proferare, Rostire.

Profesare, a exercita o meserie.

Profesional, De meserie. **Profesiune**, Meserie.

Profil, Trásurile saú fața omului vèzute dintr'o parte.

Proflactic, Care feresce de bôlá.

Profit, Câștig, folos. **Profund**, Adânc.

Progenitură, Odraslă; urmași.

Program, **Programă**, Însciințare deslușită ce se face în privința amănuntelor unui concurs, unui joc, unei petreceri ce va avea loc; arătarea liniei politice pe care se lègă cineva că o va urma.

Progres, Propășire, înaintare spre bine.

Progresare, a înainta.

Progresist, Căruia îi place *progresul*.

Progresiune, Mișcare înainte, urmare neîntreruptă.

Progresiv, Treptat treptat, mereu înainte.

Prohibire, **Prohibițiune**, Oprire, poprire.

proh pudor! Oh, rușine!

Proletar, Cetățen fără nici o avere.

Proletariat, Clasa cetățenilor fără avere.

Prolific, Întăritor, ce dă putere de a naște.

Prolix, Incurcat, lăbărțat, prea lung.

Prolog, Precuvintare, prefață.

Promisie, Făgăduială. **Promitere**, a făgădui.

Promoțiune, Înaintare în rang, în grad.

Prompt, lute, grabnic.

Promptitudine, Iuțelă.

Promulgare, Publicarea unei legi în *Monitor*.

Pronunțiație, **Pronunțare**, Rostire.

Propagandă, Respândire de idei ce face un om, o societate, spre a căpăta aderenți.

Proprietate, Avere; însușire, putere.

Propriū, Ce este al cui-va : *al meu propriū*, chiar al meu; *propriū* înseamnă și *bun* sau *potrivit pentru* (cutare sau cutare lucru).

Prorogare, Amânare, prelungire de termen.

Proză, Scriere sau cuvintare ce nu e în versuri.

Prosaic, Nepoetic. **Proscris** Surghiunit, isgonit.

Proselit, Om trecut de curând la altă credință.

Prosodie, Pronunțarea cuvintelor după regulile frumoșei și corectei citiri; cunoștința

regulilor după cari trebuie să se ție cineva când face versuri.

Prospect, Program ce anunță o carte nouă și arată condițiunile aparițiunei sale.

Prosperare, Inflorire in afaceri.

Prosperitate, Propășire, stare infloritore.

Prosternare, Închinare inaintea cuiva.

Prostituare, Ingenunchiare, tărire, tăvălire ; a se vinde, a se desfrâna pentru bani, a se face *prostituată*.

Prostituată, Curvă. **Prostituțiune** Curvăsărie.

Prostituire, Veđi *Prostituare*.

Prostrațiune, Abatere, slăbire, sleire a puterei.

Protecțiune, **Protegiare**, Ocrotire, apărare.

Protector, Ocrotitor, sprijinitor, proptea.

Protegiat, **Protejat**, Ocrotit, sprijinit.

Protest, Plângere ; declarație ce o face cineva că nu e mulțumit de cutare lucru.

Protocol, Proces-verbal despre desbaterile ținute într'o adunare.

Prototip, Model, întâiul exemplar al unui *tip*.

Providență, Suprema înțelepciune cu care e condusă lumea ; sprijin, ajutor : acest om generos este *providența* săracilor.

Provocare, Intăritare, ațâțare ; causare.

Prudent, Cu minte, prevădător, isteț, deștept.

Prudentă, Înțelepciune care feresce pe om de o greșelă, de un pericol. |măncărime.

Prurit, Măncărime : bube mici cari produc

Pseudo, Faș. Pseudonim, Nume faș, inchi-puit, pe care unii autori îl adoptă spre a subscri operele lor, precum : *Carmen Sylva*, în loc de : *Elisabeta* (regina Ro-mâniei). **Psichie**, Sufletesc.

Psichologie, Partea filosofiei ce tratăză despre suflet, despre moral și despre inteligență.

P. T. Prescurtare în loc de: *pleno titulo* (cu titlul întreg) sau *præmisso titulo* (cu titlul spus din capul locului). Se pune pe afișe, cir-culări, etc., destinate a fi împărțite la persóne de tóte gradele, spre a se arăta că de și exemplarul ce'l aveți în mână nu menționăză titlul ce vi se cuvine, to-tuși acel titlu vi se dă și vă puteți în-chipui că el e pus în locul lui *P. T.*

Pubertate, Virsta ce urmăză după virsta copi-lăriei și în care căsătoria e deja permisă.

Pudibund, Pudic, Rușinatic (de nevinovăție).

Pudicitate, Rușine fecioréscă și nevinovată.

Pudóre, Rușinea ce o simte omul onest.

Pudră, Praf; făină de orez.

Pueril, Copilăresc. Puerilitate, Copilărie.

Pugilat, Bătaie cu pumnul.

Pulbere, Praf (de pușcă, etc.)

Pulmonar, De plămâni.

[vine.

Puls, Pulsație, Bătaia, svâcnirea sângelui din

Pulverisare, A pisa, a preface ceva în praf.

Punctual, Puntual, Tocmaî, exact.

Punctualitate, Exactitate, regularitate.

Punctură, Țintă cu virf ascuțit ce intră în
côla de hârtie ce se tipăresce, făcând o
gaură care servă apoi la potrivirea ace-
leiași côle când se lipăresce cealaltă față.

Pupă, Partea dinapoi a unei corăbii.

Pupil, Copil nevrăstnic pus sub *tutelă*.

Pupilă, Lumina ochilor.

Pupilar, Care privesce pe un *pupil*.

Pur, Curat. **Purgare**, Curățire.

Purgativ, Curățenie (medicament pentru a eși).

Purgatoriū, Loc de ispășire în care (după
credința catolicilor) se duc sufletele mor-
ților spre a se curăți de păcate și de
unde trec apoi în raiū.

Purificare, Curățire, limpețire, lămurire.

Purist, Om migălos care caută puritatea lim-
bei, a stilului, a moravurilor, etc.

Puritan, Nume dat în Englitera și Scoția pres-
biteranilor cari se pretindeau a fi cei
mai religioși; personă cu purtări curate
și cu idei aspre.

Puritate, Curățenie, nepătare, nevinovăție.

Purpur, Roș. **Purpurū**, Stacojiū.

Pusilanim, Cu suflet mic, fricos, slab, etc.

Pusilanimitate, Micime de suflet, slăbiciune.

Pustulă, Bubă.

Putană, Curvă.

Putativ, Care trece a fi drept ceea ce nu este.

Q

Q. E. D. (*quod erat demonstrandum*), Ceea ce a trebuit să demonstrăm.

Quaker, Partisan al sectei întemeiată la 1647 în Anglittera de cismarul George Fox, numită «Societatea Amicilor» sau «Recunoscătorii Luminii». Principiile lor nu le iertă să aibă popi, să facă jurământ, să fiă soldați, să porțe haine luxoase, etc.

qualis vir, talis oratio, Cum e omul așa e și discursul, adică după vorbă se cunosc omul.

quantum, Cătățime, sumă.

quantum mutatus ab illo! Cât s'a schimbat de atunci!

quasi, Ca și, ca și cum, ori și cum.

quidam, Oarecine, cineva.

quidquid agis, prudenter agas et respice finem, Tot ce faci să faci cu băgare de seamă și să te gândesci la sfârșit.

quidquid delirant reges, plectuntur Achivi, Ori de câte ori înnebunesc regi, Acheenii (Grecii) sunt bătuți : Popórelé suferă tot-deuna din cauza prostiilor guvernanzilor.

qui pro quo, Păcălélă.

qui tacet, consentit, Cine tace, consimte.

qui vive, Cine'i acolo?

qui vivra, verra, Cine va trăi, va vedea.

quod licet Jovi, non licet bovi, Ceea ce este permis lui Jupiter nu' este permis și unui bou, adică pe românește : Ce face popa nu face satul.

quos vult perdere, Jupiter dementat prius, Aceia pe cari Jupiter vrea să' prăpădescă, 'i inebunesce mai întâi : Când Dumnezeu vrea să prăpădescă pe un om, îi ia mai întâi mințile.

quot capita, tot sensus, Câte capete, atâtea păreri.

Quotă, Parte dréptă cât se cuvine fie-căruia.

Quotidian, Țilnic.

Quousque tandem ? Până când ore ! ?

R

Rabat, Scădere din preț.

Rachitic, Ghebos, cocoșat.

Radiațiune, Ștergere.

Radical, De la rădăcină; om cu principii politice inaintate și care vrea o schimbare *radicală*, o reformă totală, deplină, începându-se de la rădăcină; cuvânt *radical*, nou, a cărui rădăcină e străină.

Radicalism, Sistemul acelora cari cer reforme *radicale*.

Radios, Strălucitor. **Ramă**, Cercevea.

Ramburs, Când X. din B. trimite marfă lui Y. din P. pentru o sumă ore-care (pe care

n'a primit'o încă, căci Y nu vrea să'î trimetă banii până nu va avea marfa) și însărcinează pe chirigiul, pe oficiul postal său al căiei ferate — adică pe acela cu care trimite marfa — ca să nu'î predea lui Y marfa până ce Y nu'î va plăti costul ei, acéstă trimitere se dice că s'a făcut prin *ramburs*. Se înțelege de sine că chirigiul său oficiul care a primit banii de la Y îi inainteză lui X.

Ramplasare, Înlocuire.

Ramplasant, Loc țiiitor, înlocuitor.

Rancună, Ciudă, necaz, pică.

Rapace, Hrăpitor. **Rapiditate**, Repeđeciune.

Rapsod, Nume dat de Greci celor ce umblău din oraș în oraș recitând cânturile poețiilor, și mai cu sémă pe ale lui Homer.

Rapsodie, La cei vechi, bucăți scóse din poemele lui Homer; ađi se numesc ast-fel bucăți de versuri sau prosă înșirate fără noimă.

rara avis in terris, Pasere rară pe pământ. De obicei se citează numai cele d'întâi două cuvinte: *rara avis*.

rari nantes in gurgite vasto, Câți-va naufragiați plutind pe deasupra unei întinse

Rasă, Ném, viță.

[prăpastii.

Ratificare, a confirma în mod autentic, a întări în mod formal și legal (o învoielă, etc.).

Raționabil, Bine cugetat, cu minte, înțelepțesce.

Rațional, Conform cu *rațiunea*, cu dreptă judecată, întemeiat pe judecata minții sănătoșe; în astronomie se numește *horizont rațional*, un cerc mare ce taie cerul și pământul în două hemisfere.

Rațiune, Minte, cugetare sănătoșă, judecată dreptă și înțeleptă cu care e îndestrat omul; *rațiune de Stat*, motivele ce împing pe un guvern a lua o hotărîre în interesul Statului. *Rațiune* se numește și porția de mâncare, de nutreț ce se împarte zilnic soldaților, prizonierilor, etc.

Reabilitare, Restatornicire în starea de mai înainte, reintrare în drepturile pierdute, recăpătarea stimei.

Reacționar, Dușman al progresului politic, dușman al libertății poporului.

Reacțiune, În politică se numește *reacțiune*, lucrarea unui partid care se împotrivesce progresului și vrea să readucă starea lucrurilor din trecut.

Real, Adevărat, în ființă, care este în *realitate*; monedă spaniolă în valoare ca de 25 bani.

Realizabil, Care se poate *realiza*, împlini.

Realizare, Împlinire: «și-a realizat făgăduința», adevărire: «prevederile mele s'aun realizat», a face: «a realizat o mare avere»; în termenii de bursă *realizare* se nu-

- mesce a preface în banî, a schimba hăr-
tiile ce le are cineva și a lua banî pentru ele
- Realism**, Doctrină filosofică din evul mediū
care consista a privi ideile abstracte ca
nise ființe reale; tendința unor artiști și
literatorî din țilele nōstre de a ne în-
fățișa natura așa cum este ea în adevăr.
- Realist**, Partisan al *realismului*.
- Realitate**, Adevăr vădūt și pipăit, ființarea
adevărată a lucrurilor; *în realitate*, în a-
devăr. **Rebel**, Răsvrătitor, nesupus.
- Rebeliune**, Răsvrătire, răscōlă.
- Rebus**, Ghicitōre ce constă în a exprima cu-
vinte sau frase prin litere, semne și fi-
guri amestecate al căror nume sună toc-
măi ca frasa ce am voit s'o arētăm în
formă de ghicitōre, s. e. : AA..... aa... (*am
marî amici* = a mari, a mici).
- Rebut (lucrurî cădute în)**, Pierdute, stricate
lepădate.
- Recalcitrant** Nesupus, neascultător, îndărătnic.
- Recapitulare**, a spune din nou însă pe scurt
ceea ce s'a măi đis o dată.
- Recensămînt**, Lucrare administrativă ce con-
sistă în a numēra populația unui Stat,
unui oraș, a numēra sufragiile unui vot.
- Recent**, Nou, de curând întimplat.
- Receptisă**, Adeverință de primire.
- Receptacol**, Loc în care se aruncă gunoiul;
canal de scurgere.

Receptiune, Primire (de musafir).

Recetă, Rețetă, Sumă incasată; compoziția unul medicament; însemnare ce învață cum se gătesce cutare sau cutare fel de bucate, cum să se scóță o pată, etc.

Rechisiție, Cererea ce o face guvernul de a 'i se pune la dispoziție lucrurile sau ómenii de cari are nevoie în casuri extraordinare.

Rechisitoriú, Cererea sau discursul unui procuror.

Recidivă, Reintórcere spre réu; săvârșirea unui nóu fapt pedepsit de lege de către o persoană care a mai fost osândită.

Recidivist, Care cade în *recidivă*.

Recipient, Vas, cutie, ladă.

Reciproc, Tot astfel și dintr'o parte și din alta: «iubire *reciprocă* între amici».

Reciprocitate, Aseménare din amindoé sau tóte părțile: «aci există o *reciprocitate*, de interese, de iubire» etc, înseamnă: «aci toți au același interes aceeași iubire».

Recitare, A spune pe din afară, pe de rost.

Recitativă, Un fel de declamațiune scrisă pe note în care cântul nu e rupus măsurii.

Recitator, Declamator pe de rost.

Reclamă, Laudă plătită făcută cuiva într'un diar; ori-ce publicație, precum afișe, circulări, anuniuri prin diare, făcută de

comercianți, industriași, etc., pentru a'și recomanda marfa.

Reclamare, Reclamație, Cerere, plângere, jalbă, împotrivire.

Reclusiune, Închisóre în care osândiții sunt siliți să lucreze, împărțind cu Statul produsul muncii lor.

Recompensă, Răsplată. Reconciliare Împăcare.

Reconfortare, Întărire, mângâere.

Reconstituire, Reînființare, zidire din nou.

Reconvențiune, Cerere ce o face pâritul contra celui ce a reclamat întâi în potriua lui. și înaintea aceluiaș judecător; această se numesce *cerere reconvențională*.

Recreație, Răsuflare, odihnă, petrecere.

Recriminare, a răspunde cu învinovățiri la învinovățirile ce ni se fac.

Rectificare, a îndrepta, a drege.

Rectitudine, Dreptate (în purtarea, în faptele cuiva)

Recto, Intâia față a unei foi.

Rector, Șef al unei universități.

Rectorat, Funcția de *rector*, sau timpul cât a ocupat cine-va această funcție. [marî.

Rectum, Cel din urmă din cele trei intestine

Recuperare, Recăpătare, redobândire.

Recurgere, Alergare la cineva pentru a'î cere sprijin.

Recurs, Căutare de ajutor; *recurs în casație*, cerere făcută curții de casație ca ea să

revizuiască și să anuleze hotărârea unei curți sau unui tribunal.

Recurent, Cel ce a făcut recurs în casație.

Recusare, a respinge, a nu voi să recunoscă competența unui tribunal, unui judecător
sau unui jurat unui expert, unui martor.

Redactare, Vezi *Redigere*.

Redacție, Alcătuirea unui ziar, unei cărți, unei scrieri; toți redactorii ce lucrează la un ziar, etc.; localul în care lucrează redactorii.

Redactor, Cel ce *redige*, alcătuesce scrie un ziar.

Redempțiune, Mântuire, răscumpărare.

Redevabil, Dator, îndatorat.

Redigere, a alcătui materialul, manuscrisul unui ziar, unei cărți, unei scrieri; a scrie, a așterne pe hârtie.

Redingotă, Gheroc, haină bărbătească cu pôle lungi și drepte înainte.

Reducere, **Reducție**, Micșorare, scădere, [bal.

Redută, Cetățue singuratică; sală publică de

Redutabil, Înfricoșător, spăimântător.

Reeditare, a *edita* din nou.

Reelectiune, Realegere, alegere din nou.

Refectoriū, Sufragerie, sală de mâncare într'o școlă, într'o mănăstire, etc.

Referare, a aduce ceva la cunoștința cuiva și a'î cere părerea: *a se referere*, a se îndrepta, a se adresa.

Referat, Raport. **Referendar**, Raportor.

referendum [(ad), Cu condiția de a *refera*,

de a raporta, de a aduce la cunoștința celui în drept și a afla părerea sa hotărârea lui.

Referință, Șe ȃice despre persoanele la cari pôte să ia cine-va informațiunii asupra aceluia care cere un post.

Reflectare. Resfrângere; a se resgândi, a cugeta serios

Reflexiune, Resfrângere; resgândire, cugetare matură.

Reflux Mișcarea mării care se retrage după *flux*.

Refractar, Nesupus.

Refracție, Frângerea rașelor, schimbarea direcției luminei când trece dintr'un loc în altul.

Refren, Cuvinte repetate la sfârșitul fiecărui cuplet dintr'un cântec; ceea ce un om repetă mereu: «e tot același *refren*», tot cântecul cel vechiu. [Răcire.

Refrigerant, Recitor, recoritor. **Refrigație**,

Refringent, Care are facultatea de a schimba direcția rașelor luminoase.

Refugiare, Alergare la cineva saũ undeva pentru a se adăposti, pentru a se ascunde, pentru a scăpa de pericol.

Refugiũ, Scăpare, adăpost.

Refus, **Refusare**, Respingere, neprimirea unui lucru ce ți-se dă, unei cereri ce ți-se face, etc.

Refutabil, Ce pôte fi combătut.

- Refutare**, a combate un argument cu altul.
- Regal**, Regesc ; prânz, masă, chef.
- Regalare**, a da o masă, a face chef.
- Regat**, Țară guvernată de un rege. [cător.
- Regenerare**, Renascere, **Regenerator**, Renăs-
- Regent**, **Regentă**, Loctiitor sau loctiitoare de
Domn, de rege, cât timp tronul e vacant.
- Regentă**, Locotenentă Domnăscă, regăscă, pe
timpul cât tronul e vacant sau moște-
nitorul coronei e nevrăstnic.
- Regicid**, Omor sau omoritor de rege.
- Regie**, Administrație; «a executa o lucrare în
regie», a o face singur pe socotela sa.
- Regim**, Guvern, administrație ; traiul ce'l duce
cineva în privința mâncărei, băuturii,
odihnei, etc.
- Regional**, Județian, districtual.
- Regisor**, Administrator. **Registru**, Condică.
- Regiune**, Parte de loc, de țară, etc.
- Regnicol**, Pământén. **Regnu**, Domnie.
- Regres**, Inapoiare, întórcere înapoi (la răul
de mai înainte, etc.).
- Regret**, Căință, părere de rău.
- Regretare**, a se căi, a avea părere de rău.
- Reintegrare**, a pune pe cine-va iar la locul
de mai înainte, a'l numi iar în funcție.
- Reiterare**, a face din nou ceea ce s'a mai
făcut odată.
- Relache**, **Relaș**, Repaos (la teatru, când nu
se jócă o ȓi sau mai multe ȓile).

- Relatare**, A povesti, a spune.
- Relațiune**, Povestire, deslușire; raport; legătură între două sau mai mulți inși, corespondență.
- Relativ**, Despre, privitor la, în privința (cutărui sau cutărui lucru).
- Relevare**, a nu lăsa să trecă sub tăcere, a nu trece cu vederea.
- Relievă**, Mōște. **Relievat**, Rēmășită.
- Relief**, Sculptură sau gravură ale cărei figuri sunt ridicate. scōse. eșite afară
- Religie**, Credință. **Religios**, Evlavios, călugăr.
- Religiositate**, Evlavie, sântenie.
- Remaniare**, Schimbare. prefacere.
- Remarcabil**, Vrednic de observat, de însemnat; *om remarcabil*, însemnat, mare.
- Remarcare**, a observa, a băga bine de sēmă.
- Remediare**, Vindecare; îndreptare.
- Remediū**, Léc; îndreptare la un rău,
- Reminiscență**, Readucere aminte de un lucru aprōpe uitat.
- Remisă**, Scădere din preț ce se acordă comisionarilor; suma ce se lasă ca resplată unui perceptor, încasator, etc., amânare. întârziere, ertare; șopron.
- Remitere**, Predare, a da în mina cuiva
- Remontă**; Cumpărătore de cai pentru armată.
- Remorcare**, Se țice de un vas care trage după sine un alt vas legat de el cu o funie numită *remorcă*. **Remorcher**,

- Vapor care trage după sine alte corăbii.
- Remunerare**, Plată. **Remuneratoriū**, Cu plată *rendez-vous* (*Randevù*), întâlnire, loc de înt.
- Renegat**, Care și-a *renegat*, lepădat credința.
- Rentă**, Sumă datorită pe fie-care an pentru banii imprumutați cu dobândă sau moșii arendate; venit.
- Renunțare**, Desdicere, lepădare, a nu mai voi.
- Reparare**, **Reparație**, Îndreptare, dregere.
- Repartitie**, Împărțire între mai mulți.
- Repertoriū**, Listă în care materiile sunt așezate într'o ordine lesne de găsit; listă în care se arată piesele ce se jocă.
- Replică**, Răspuns (la răspuns).
- Represalii**, Fapte sau măsuri de răsbunare.
- Reprimandă**, Dojană.
- Reprimare**, Dojenire, mustrare.
- Reprisă**, Reluare, judecare din nou a unui proces, jucare din nou a unei piese.
- Reprobare**, Neaprobare, mustrare.
- Reproș**, Dojană, mustrare.
- Reproșabil**, Vrednic de reproș, ce merită a fi muștrat, dojenit
- Reptil**, Animal țăritor; țiarist care lingusește pe guvern; *fondul reptilelor*, fondurile secrete cu cari sunt plătiți de guvern țiaristi lingușitori.
- Repugnant**, Respingător, grețos, scârbos.
- Repugnantă**, Grătă, scârbă.
- Repulsiune**, Respingere, scârbă, ură.

- Reputat**, Stimat, renumit.
- requiem** (*ætermam dona eis : Odihnesce-t*). Ru-
găciune pentru morții, parastas.
- requiescat in pace**, Să se odihnescă în pace.
- Rescindere, Rescisiune, Anularea**, sfărâmarea
unui act; în anatomie : tăere.
- Rescisoriu**, Motiv principal de *rescisiune*, care
dă loc la rescisiune. [decret.
- Rescript**, Răspuns domnesc, împărețesc; ordin,
- Rescriptie**, Ordin, mandat de incasare.
- Resemnare, Resemnațiune, V. Resignare.**
- Resentiment**, Ciudă, pică, necaz.
- Residare**, a și avea locuința, a locui.
- Resident**, Ambasador de al doilea rang.
- Residență**, Reședință, locuință (a unui print,
rege, împărat).
- Resignare**, a se lepăda de o funcție, de un
beneficiu în folosul altuia; *a se resigna*,
a se supune, a aștepta cu răbdare.
- res judicata pro veritate habetur**, Lucrul ju-
decat e privit ca un adevăr.
- Resiliare**, a desființa, a anula (un act).
- Resistență**, Împotrivire.
- res nullius**, Lucrul nimănui, lucru fără stăpân
- Resoluție**, Deslegare; desființare, topire.
- Resort**, Arc, mașinărie ; competență.
- Respectiv**, Pe care-l privesce acesta.
- Respirare**, Respirație, resuflare.
- Respiratoriu**, Cu care se resuflă.
- Responsabil**, Răspunzător.

Responsabilitate, Răspundere.

Rest, Rămășiță. Restaurant, Birt, locandă.

Restaurare, Îndreptare, întărire.

Restaurație, Reaședare pe loc, pe tron; întărire; birt

Restaurator, Cel ce restaurează; birtaș.

Restituire Restituțiune, Înapoiare. [trângător.

Restrictiune, Restrângere. Restrictiv, Res-

Resultă, Reese. Resultat, Urmare, efect.

Resumare, a arăta, a spune pe scurt.

Resumat, Prescurtare; în resumat, pe scurt, în puține cuvinte.

Resurecțiune, Resculare, reinviere.

Retiradă, Meterez; umblătoare, eşitoare.

Retrograd. Care merge înapoi; reacționar.

Retor, Profesor de *retorieă*.

Retorică, Frumósă vorbire.

Retractare, Retragera a vorbei, desđicere.

Retrașare, Despărțire, tăere.

Retribuire, a plăti, a da léfă.

Retribuție, Plată, léfă.

Retroactiv, Ce are putere asupra trecutului :

«Legile n'aũ efect *retroactiv*», legile nu pot fi aplicate asupra unui fapt petrecut înainte ca ele să fi existat.

Retroactivitate, Putere asupra trecutului.

Reunire, Reuniune, Împreunare, intrunire.

Reușire, Isbutire, isbândire.

Revanșă, Răsbunare. Revelare, Descoperire.

Revelație, Descoperire; arătare dumneđească.

- Revendicare**, a cere dreptul său.
- Revendicație**, Cerere, reclamație curagioasă.
- Reverentă**, Respect, închinăciune, plecăciune; titlu de onoare ce se da odată unor înalte persoane bisericesti.
- Reverie**, Gândire visătoare.
- Reversibil**, Care trece asupra copiilor după morțea părinților.
- Revistă**, Cercetare, inspecție; titlu dat unor publicațiunii periodice, cari se ocupă cu chestiuni politice, literare, științifice, comerciale, etc.
- Revocare**, Rechemare, destituire: «a *revoca* pe un prefect»; anulare: «a *revoca* un ordin.»
- Revoltă**, Răsvrătire, răscolă, rezmărită.
- Revoltant**, **Revoltător**, Care necăjesce, înfuriază, aprinde mânia.
- Ridicol**, De ris, vrednic de batjocură.
- Rigid**, Aspru; strașnic. **Rigiditate**, Asprime.
- Rigore**, Strașnicie. **Rigorism**, Morală severă.
- Rimă**, Reintorcerea aceluiaș sunet la sfârșitul a două sau mai multe versuri.
- Ripostare**, a răspunde cu tărie și iutelă.
- Ritm**, Măsură, număr, mișcare regulată: proporție, armonie între părțile unui întreg în sculptură, în muzică, în poezie.
- Rit**, Ordinea ceremoniilor ce se practică în cultul religios.

Rival, Protivnic care caută să dobândescă acelaș lucru, acelaș folos ca altcineva.

Rivalisare, a se lua la întrecere pentru a dobândi acelaș lucru dorit. [acelaș lucru.

Rivalitate, Protivnicie între doi cari doresc

Robinet, Cana, țevă, șurub.

Robust, Virtos, țepăn, tare, puternic.

Rogatoriū, *Comisie rogatoriă*, cerere ce un tribunal o adresază altuia pentru a'l invita să facă în întinderea resortului său vre-un act de procedură sau de instrucție pe care nu pôte să'l facă el însuși.

Roman, Istorie închipuită în care autorul descrie pasiunile, moravurile, caracterele, povestind întâmplări ce ne interesază.

Romantă, Cântec de amor.

Rosă, Trandafir; trandafirū, pembea.

Rotățiu, Invirtire împrejur.

Rudiment, Întăile cunoscințe despre o artă; începutul unui lucru ce învață sau face eine-va. [din Monaco.

Ruletă, Rotiță; joc la noroc usitat în casinul

Rural, Câmpenesc, țărănesc, sătesc; *comună rurală*, sat.

Rustic, Câmpenesc, țărănesc; mojițesc.

Rutină, Obicinuință mare.

S

Sacerdot, Preot. **Sacrament**, Sfântă taină, gri-
Sacrificare, Jertfire. **Sacrificiū**, Jertfă. [janie.
Sacrilegiū, Nelegiuire, făr'de lege.

Sacrosanct, Prea-sfânt. **Sacru**, Sfânt.

Sagacitate, Pătrundere, deșteptăciune,

Salariat, Plătit, lefegiū. **Salariū**, Lefă.

Salică (legea), Lege care opria pe femeii de
a putea veni la tron.

Salină, Ocnă de sare. **Salivă**, Scuipat.

Salivare, **Salivație**, Curgerea scuipatului său
a balelor.

Salpetru, Silitră. **Salsifis**, Barba țapului (plantă).

Saltimbanc, Comedian, paiată, soitar, păpușar,
pehlivan, măscăriciū.

Salubritate, Curățenie, sănătate.

Salubru, Curat, sănătos.

Salutar, Bun pentru sănătate; folositor. [tun.

Salvă, Descărcătură de glonțe, bubuitură de

Salvare, Mântuire. **Salvator**, Mântuitor.

Sanționare, **Sanctiune**, Înaltă aprobare.

Sanctificare, **Sanctificație**, Sântire.

Sanctuar, Altar, locaș sfânt.

Sanscrit, Nume dat vechii limbii indiane,
de care se crede că este limba primitivă.

Safir, Nestimat de culore albastră.

Sapient, Înțelept. **Sapientă**, Înțelepciune.

- Saradă**, Ghicitóre, cimilitură
Sarcasm, Luare în ris forte mușcătóre.
Sarcastic, Cu *sarcasm*.
Sarcofagiū, Mormânt, cosciug de piétră.
Sardanapal, Rege asirian vestit pentru desfrâul sên; om desfrânat.
Sardonic, Ris réutácios și batjocoritor.
Sarmant, Incântător.
Satelit, Planetă mică ce se învârtesece în jurul unei planete mari; om plătit pentru a face rău altuia.
Satir, Om desfrânat, curvar.
Satiră, Poezie în care autorul atacă relele și prostiile ómenilor. [mire.
Satisfacere, **Satisfacție**, Indestulare, mulțu-
Satrap, Guvernator la vechii Persani; om bogat, țanțos, crud și desfrânat.
Saturn, Fiul lui Uran și al Vestei, soțul Cibelei și tatăl lui Jupiter, al lui Neptun, al lui Pluton și al Junonei. O făgăduélă făcută lui Titan îl silia să'și mănânce copiii îndată după nascerea lor. Cibela isbuti să scape pe Jupiter punând în locul lui o pétră pe care Saturn o înghiți numai de cât. Saturn era deul timpului.
Saturnale, Sêrbători în onórea lui Saturn și în cari se făceau chefuri și desfrânări.
Savant, Mare învățat. **Savuros**, Gustos.
Scalpel, Cuțit cu care taie un chirurg.
Scandare, a ceti măsurat, tacticos, deslușit.

Schelet, Ósele unui corp mort înșirate fără carne în starea lor aturală.

Schoner, Schooner, (Soner), Corabie mică cu două catarturi

Scisiune Despărțire, neunire, desbinare.

Sclav, Rob.Sclavagiū, Robie.

Scorbut, Bólă ce strică sângele și se arată prin umflarea și sângerarea gingiilor.

Scorie, Sgură. Scrib, Scriitoraș.

Scrimă, Artă de a se bate cu armele.

Scrupul, Îngrijare, témă în mintea omului ca nu cumva să greșescă; mare băgare de sémă. [ingrijare.

Scrupulos, Cu băgare mare de sémă, cu multă

Scutare, Cercetare amănunțită.

Scrutator, Care cercetază; la alegeri. cel ce citește și numără voturile, despoindu-le.

Scrutin, Despoiarea voturilor la o alegere.

Scusă, scusare, Desvinovățire, ertare, cerere de ertare; «a face *scuse*», «a se *scusa*», a cere ertare, «a *scusa*», a erta.

Seantă, Ședință a unei adunări.

Secol, Véc, răstimp de 100 de ani.

Secret, Taină. **Secretar**, Scriitor; *secretar de Stat*, ministru; *secretar general* (intr'un minister), director. [corp.

Secretare, Secrețiune, Umedelă ce ese din

Sectă, Partid, cétă, gașcă.

Sectar, Sectarator, Care face parte dintr'o sectă.

Sectie, Despărțire. **Secundă**, Clipă, Clipelă.

Secundant, Ajutor, sprijinitor ; martor la duel.

Secundar, De al doilea rang. [doilea.

Secundare, Ajutare, sprijinire. **Secundo**, Al-

Secular, Lumesc ; din secol în secol ; vechiū
cât lumea, forțe vechiū. ,

Secularizare, a face lumesc un lucru bisericesc ; *secularizarea mănăstirilor*, a lua averea mănăstirilor în folosul unor scopuri lumesci, în folosul Statului.

Secur, Sigur. **Securitate**, Siguranță.

Sedativ, Liniștitor, potolitor, astempërător.

Sedentar, Ședător, care șade mult pe loc.

Sediment, Drojdii. **Sedițios**, Rêsvrâtitor.

Sedițiune, Rêscolă, rêsvrâtire.

Seductiune, Amăgire, înșelare.

Seducător, Amăgitor, înșelător.

self government, Guvernare prin sine însuși, guvernarea țerei prin țara însăși.

Sem, Fiul lui Noe, părintele popoarelor asiatice saū de rasă semitică.

Semafor, Telegraf, semnal maritim.

Semestru, Timp de șase luni.

Semi, Cuvînt ce se pune înaintea altui cuvînt și înseamnă : jumătate.

Seminar, Școlă de preoți.

Semitic, *Limbă semitică*, limbă orientale, vorbite de popoarele din seminția lui *Sem*.

Semnificare, Însemnare. **Sempitern**, Vecinic.

Sen., **Senior**, Maī bêtrân ; Domn.

Seniorie, Domnie, boierie.

se non è vero è ben trovato, Dacă nu e adevărat e cel puțin bine scornit (proverb italian).

Sens, Simț; înțeles; direcție.

Sensațional, Care face *sensațiune*.

Sensațiune, Simțire; *a face *sensație*», a produce o mare impresie, a mișca mult, a face svon, a deștepta interesul.

Sensibil, Simțitor.

Sensibilitate, Simțire; compătimire.

Sensitiv, Simțitor, care simte.

Sensual, Simțual. **Sensualitate**, Simțualitate, iubirea plăcerilor lumesci.

Sentiment, Simțimânt. **Sentimental**, Cu simțimânt, care mișcă, duios, înduioșător.

Separare, **Separațiune**, Despărțire, deosebire.

Separatism. Dorință de a despărți, de a face desbinare.

Septentrion, Miedă-nópte, nord. [Înșeptit.

Septuagenar, De șapte-deci de ani. **Septuplu**.

Sepulcral, Mormintal. **Sepulcru**, Mormânt.

Seră, grădină acoperită în care se cresc plantele ce nu pot suferi frigul.

Sericicultură, Cultura gândacilor de mătase.

Seraliū, Harem; palat turcesc.

Serenissim, Luminat, mărit (titlu princiar).

Serie, Șir, rind.

Seros, Apos. **Serositate**, Zémă, umeđelă.

Serv, Slav, rob.

Serviabil, Gata de a servi, îndatoritor.

Serviciū, Slujbă, trebă.

Servil, Slugarnic tărăitor, lingușitor, supus ca un rob.

Servilism, **Servilitate**, Slugărnicie, lingușire.

Servire, Slujire. **Servitor**, Slugă.

Servitute, Robie; sarcini sau datorii ce sunt asupra unui imobil.

servum pecus, Turmă de sclavi.

Sesisare, Înțelegere, pătrundere; urmărire, înhățare; a cere intervenirea justiției.

Sesiune, Timp cât ține lucrarea unei adunări.

Seson, Timp anumit: «*sesonul* de vară» etc.

Sevă, Zémă, suc, mēduvă. [prime.

Sever, Strașnic. **Severitate**, Strășnicie, as-

Sex, Deosebirea dintre corpul bărbatului și al femeii; *sexul masculin*, bărbatii, *sexul feminin*, *sexul slab*, sau *frumos*, femeile.

Sex Pe latinesce înseamnă șese.

Sexagenar, De șese-zeci de ani.

Sextuplu, Înșesit, de șase ori pe atât.

Shako, **Schako**. Șaco, chipiū.

Sherif, Șerif, ofițer de justiție englez. [citore.

Sibilă, Femeie care proorocia la Romani; ghi-

sic, Așa; se pune între parentese în cursul unui text sau la sfârșitul unei citațiuni spre a se arăta că e întocmai așa după original.

Sicar, **Sicariū**, Ucigaș plătit.

Sicofant, trădător, calomniator. înșelător.

sic transit gloria mundi! Așa trece gloria lumii!

sic vos non vobis, Astfel voi (lucrați) și nu e pentru voi.

Sifon, Țevă; sticlă. **Sigiliu**, Pecete.

Significare, Semnificare, însemnare.

Significativ, Semnificativ, însemnător, care arată mult, dușă care se poate cunoște.

Silențios, Tăcut. **Silentium**, Tăcere.

Siluetă, Desemn ce reprezintă un profil tras în jurul unei fețe cu ajutorul umbrei ce o aruncă la lumina unei lămpi.

Silvestru, Pădureț.

Silvicultură, Cultura pădurilor.

Simbol, Figură, imagine întrebuițată pentru a se arăta într'un mod simțitor un lucru cu totul moral: «Căinele este *simbolul* fidelității.»

Simetrie, Dreptă potrivire între diferitele părți ale aceluiaș corp, în ceea ce privește mărimea și forma lor.

Simfonie, Concert de instrumente musicale; compoziție musicală destinată a fi executată de orestră.

Simil, Asemănător. **Similitudine**, Asemănare.

Simpatie, Plăcut, drag. **Simpatie**, Dragoste.

Simptomă, Semn după care se cunoște o boală.

Simulacru, Chip, idol; umbră, fantomă.

Simulare, **Simulație**, Prefăcătorie.

Simultaneu, În acelaș moment.

Sinagogă, Biserică evrească, templu israelit.

- Sinalagmatic**, Care coprinde îndatoriri reci-
- Sinapism**, Cataplasma de muștar. [proce.
- Sincopă**, Leșin [acelaș timp.
- Sincronic**, Evenimente istorice petrecute în
- Sindic**, Om ales spre a îngriji de interesele unui corp în care este membru; îngrijitor ales de creditorii pentru a le apăra interesele într'un faliment.
- sine qua non**, Fără de care nu se poate.
- Singular**, Ciudat, rar; în gramatică: un substantiv se dice că e în număr *singular*, când e vorba numai de unul.
- Singularitate**, Ciudățenie, raritate.
- Sinistru**, Nenorocit, de piață rea.
- Sinonim**, Vorbe cu mai acelaș înțeles, cu a-prôpe aceeaș însemnare: urcare — suire, iubire — dragoste — aruncare, asvărli-re, etc. sunt vorbe *sinonime*.
- Sinoptic**, Care arată totul, dă tôte deslușirile de o dată: «tablou *sinoptic*.»
- Sintesă**, Metod de compoziție care se coboră de la principii la consecințe, de la cause la efecte, opusul său este analiza; lucrare chimică de a recompune un corp cu elemente despărțite. [chiare.
- Sinuositate**, Cotitură, strâmbătură, întorto-
- Sir**, (Pronunță: sör), Titlu englez pentru baroni și cavaleri care se pune tot-déuna înaintea numelui de (botez (s. exemplu: *sir William Withe*).

Sire, Prea mărite Dómne (la regî și împěrați).

Sirenă, Monstru fabulos jumătate femeie și jumătate pește care prin dulcěța cîntului sěu atrăgea pe navigatori pe stîncile mării; femeie fôrte seducătore.

Siroco, Vînt arđător care suflă de la sud-est. pe marea Mediterană. [tat.]

Sobrietate, Cumpătare. **Sobru**, Fôrte cumpă-

Socialism, Sistemul acelora cari vor ca averile să se împartă în mod rațional, să nu fie căș-va bogați fericiți și o mulțime de săraci muritori de fôme. [adevărului.]

Sofismă, Raționament fals ce are aparența

Sofistic, Ce pare fi adevărat dar este fals ; scriitor care se servă de *sofisme*.

Solemn, Sărbătoresc. **Solemnitate**, Serbare.

Solid, Tare, trainic ; aședat. [bine și la rău.]

Solidar, Dator unul pentru altul ; tovarăș la

Solidaritate, Unire care face ca toți să fie răspundători unul pentru altul și să'si

Solidificare, Întărire, învârtoșare. [dea ajutor.]

Soliditate, Trăinicie ; purtare aședată.

Solitar, Singur, singuratec.

Solicitare, Rugare, cerere stăruitoare.

Solicitudine, Îngrijire părintescă; bună-voință.

Solo, Bucată music. cînt. de o singură voce.

Solubil, Ce se topesc. **Solubilitate**, Topire

Soluțiune, Deslegare (unei cestiuni), desface-

Solvabil, Bun de plată. [re ; topire.]

Sombrou, Întunecos, posomorât, mohorât.

- Somare, Somație, Înscăintare** aspră.
Somnambul, Om care umblă în somn.
Somnolent. Somnoros. **Somnolență**, Somno-
Somnifer, Adormitor. [roșie, aromnelă.
Son, Sunet. **Sonor**, Sunător, parșiv.
Sordid, Mârșav, murdar, parșiv.
Spectacol, Priveștiște, **Spectator**, Privitor.
Spectru, Nălucă. **Speculum**, Oglindă, oglinjoră
Speluncă, Pesceră; vizuine, gazdă de hoți.
Spermă, Semintă din care se zemislesc ființele.
Spirit, Duh; haz. **Spiritual**, Hazliu. [nă voie.
Spontaneitate, Bună voie. **Spontaneu**, De bu-
Stabil, Aședat, statornic. [nicie.
Stabiliment, Aședământ. **Stabilitate**, Stator-
Stabilire Statornicire, aședare pentru tot dauna.
Stagnant, Stătător, încropit. [crurile.
statu quo, Starea în care se află acun: lu-
Steamer, (Citesce: *Stimer*), Vapor, probelă.
Stenograf, Cel ce scie și exercită *stenografia*.
Stenografie, Arta de a scri iute cu nisce
semne de prescurtare cari servă a in-
semna discursurile îndată și întocmai cum
sunt pronunțate.
Steril, Sterp. **Sterilitate**, Sterpiciune.
Stigmat, Semn rușinos. [rușinosă.
Stigmatizare, Infierare, veștejire, însemnare
Stimulare, Îmboldire. **Stimulent**, Îmbolditor.
Stipendiū, Ajutor bănesc.
Stipulare, **Stipulație**, Hotărîre, învoire.
Straniū, Străin, ciudat, neobișnuit.

Strat, Inveliș, pătură, rând.
Strict, Strașnic, aspru, tocmai așa. [bie.
Stupid, Netot, neghiob. **Stupiditate**, Neghio-
Suav, Dulce. **Suavitate**, Plăcere, dulcēța.
Subaltern, Mai mic, supus.
Subit, Fără veste, de odată.
Sublim, Prea înalt, prea frumos. [nere.
Subordonat, Supus. **Subordonație**, Supu-
Subretă, Femeiușcă, slujnicuță. [ror).
Substituit, Loțiitor (mai cu sémă de procu-
Subtil, Subțire, fin, gingaș.
Subtilitate, Subțirime, finețe, viclenie.
Succes, Isbândă, isbutire.
Succesiv, Treptat-treptat, incetul cu incetul.
Sucesiune, Moștenire; urmare, șir.
Succesor, Urmaș, moștenitor.
Suculent, Zemos, gustos.
Superb, Mândru. **Superbie**, Mândrie.
Superficial, Numai pe d'asupra.
Superficialitate, Spoielă (înțeles figurat).
Superfluu, De prisos; netrebuincios. [de sus.
Superior, Mai mare; mai sus; în partea
Supleant, Loțiitor (mai cu sémă de mem-
bru la tribunal).
Suplică, Jalbă, cerere. **Supliciu**, Chin.
Supoziție, Presupunere, bănuielă.
Suprem, Cel mai de sus, cel mai nalt.
Supresiune, **Suprimare**, Desființare.
Supurație, Puroiū. **Surexcitare**, Ațățare.
Sursă, Izvor. **Suspect**, Bănuit.

- Suspecțiune, Suspiciune, Bănuielă.**
Suspendat, Atârnat; scos din funcție pentru
câtva timp. [funcție.
Suspensiune, Atârnaire; scótere provisorie din
Suterană, Boltă sub-pământescă, pimniță.
Suvenir, Suvenire, Amintire.
Suveran, Domnitor, rege, împărat.
Suveranitate, Domnia cea mai naltă.
Suzeran, Împărat care are sub puterea lui
alți domnitori : «Sultanul Turciei este
suzeranul prințului Bulgariei.»
Suzeranitate, Putere de *suzeran*.

T.

- Taburel**, Scăunel. **Tachinare**, Necăjire.
Tacit, Tăcut. **Taciturn**, Tăcut, posomorât.
Talion, *legea talionului*, pedepsă egală cu fap-
tul săvârșit : «ochiū pentru ochiū,» etc.
Talmud, Carte ebraică în care se află tălmă-
cirea legilor lui Moise făcută de rabinī.
Talon, Călcăiū ; cotor.
Tandrețe, Dragoste, blândete, frăgețime.
Tapagiū, **Tapaj**, Sgomot, gălăgie.
Tardiv, Târziū. **Tartuf**, Fățarnic, prefăcut.
Tavernă, Cărciumă, birt.
TeDeum, Rugăciune de mulțumire, care începe
cu cuvintele : *Te Deum laudamus*, «Pe
tine, Dómne Dumneșeule, te preaslăvim».

- Telescop**, Ochén mare de care se servă astronomii pentru a cerceta corpurile cerescé.
- Temerar**, Indrásnet. **Temeritate**, Indrásnelá.
- Temerament**, Firea omului.
- Temperantă**, Cumpátare. **Temperatură**, Cál-dura saú rácéla aerului. [lumesec.]
- Tempestă**, Furtună. **Temporar**, Vremelnic.
- Tenace**, Încăpátanat, dárj; taré.
- Tenacitate**, Îndârjire, încăpátanare; tárie.
- Tendentios**, Cu un scop anume hotárát; pár-
- Tendință**, Țintă, scop, dorință, voință. [tinitor.]
- Tender**, Vagon ce vine după locomotivă și in care se ține apă și cărluni.
- Tenebre** Întunerec. **Tenebros** Întunecos, negru.
- Tenor**, Vocea omenescă cea mai ridicată și care este mai subțire de cât *baritonul*.
- Teocrație**, Stat in care guvernul e in mâna **Teolog**, Care studiază *teologia*. [popimeí.]
- Teologie**, Sciința cestiunilor religiose.
- Teracotă**, Lut ars. **Terasă**, Pridvor.
- Teren**, Tárám, **Terestru**, Páméntesc. [Pámént.]
- Teribil**, Îngrođitor, spáimántátor. **Teritorii**,
- Tergiversație**, Codire, tărăgánire, tărăgánélá.
- Termen**, **Termin**, Timp ce se lasă cui-va spre a sfârși ceva, a plăti etc.; margine, sfârșit; vorbă, đicere.
- Terminare**, Ispráviré, sfârșire.
- Terminologie**, Tóte vorbele ce servă a numi lucrurile într'o sciință specială.
- Teróre**, **Terorism**, Gróză, grozăvenie.

- Tesaur**, Comoră. **Testator** Cel ce face testa-
Testicule Bóşe, cóe. [ment.
Testimonial, Cu martori.
Testimoniú, Dovadă, mărturie.
Timbru, Pecete, marcă; clopoţel; sunet.
Timid, Sficios. *Timiditate*, Sficiune, frică.
Tiran, Domn crud. *Tiranie*, Cruđime.
Titani, Uriaşi, fiú ai lui Uran şi ai Pământului.
Toleranţă, Îngăduinţă, blândete.
Torent, Puhoiú. **Torid**, Arđător.
Tortură, Muncă, chin, răstignire.
Tory, Conservator (partid politic) englez.
Toxic, Otrăvitor. *Toxicologie*, Ştiinţa otrăvilor.
Tragedie Piesă teatrală jalnică. **Tragic**, Jalnic.
Transferare a trece, a duce, a căra în alt loc.
Transiţie, Trecere.
Translaţie, Traducere, tălmăcire în altă limbă.
Translator, Traducător, tălmăciú.
Transmis, Trimis dincolo, strămutat; predat.
Transparent, Străvedător; perdea.
Transpirare, Răsuflare; năduşire.
Transversal, D'a curmeziş.
Travaliu, Lucru, muncă.
Traversă, Bărnă, stinghie, grindă, prag.
Traversare, Trecere de la un loc la altul.
Trib, Seminţie, ném. **Tribun**, Orator popular.
Tribut, Plată, dajdie.
Triumf Isbândă. **Triumfare**, Isbândire, biruire.
Trivial, De rând, prost, necuviincios.
Tub, Tévă, maţ. **Tamult**, Gălăgie.

Turment, Durere, muncă, trudă, chin. [nie.
Turpitudine Fapt rușinos, mârșăvie, parșive-
Tutelă, Epitropie. **Tutor**, Epitrop, efor.

U, V, W, X, Y, Z.

Ucas, Poruncă, decret. **Ulcer**, **Ulceratie**, Bubă.
Ulterior, Mai în urmă. **Ultim**, Cel din urmă.
Ultimatum, Somație pentru ultima oră.
Ulragiū, Insultă. **Ultramontan** Reacționar.
Uman, Omenesc; milos.
Umanitate, Omenire, omenie. [obștesc.
Univers, Lumea întrégă. **Universal**, Lumesc,
Universitate, Școlă înaltă cuprinđend de o-
biceiū cinci secțiuni, numite facultăți.
Uragan, Vijelie. **Urban**, Orașenesc; politicos.
Urbanitate, Politetă, bună cuviință.
urbi et orbi, Orașului (Roma) și lumei: la toți.
Urgent, Grabnic. **Urină**, Pișat.
Us, **Usagiū**, Obiceiū. **Usare**, Întrebuințare.
Usură, Camătă. **Usurar**, Cămătar.
Usurpare, **Usurpație**, Răpirea dreptului cui-va.
Util, Folositor, trebuincios.
Utilizare, Întrebuințare, folosire.
Utopie, Închipuire, vis. **Utopist**, Visător.
Uvragiū, Operă, carte. **Uvrier**, Lucrător.
V, În numerația latină=5. În vechime se scria
v și în loc de *u*.

- Vademecum**, Călăuză. **Vag**, Nesigur, șovăitor.
Valabil, Ce are valoare. **Valet**, Slugă, fecior.
Validare, A da valoare, a primi ca bun. [fudulie.
Van, Deșert, zadarnic. **Vanitate**, Zădărnicie.
Vanitos, Fudul. **Variabil**, Schimbăcios.
Variare, a schimba des. **Variație**, Schimbare.
Vasal, Supus la un *suzeran*.
Vatican, Palatul papei din Roma.
Vehement, Furtunos, iute, aprig, cumplit.
Velociped, Cărucioră de fier pe care omul
 șade călare și o mână invârtind roțele
 cu picioarele.
Velocitate, luțelă. **Velur**, (*velours*) catifea.
Venal Cese vinde. **Venerabil** Vrednic de cinstit.
Ventrilog, Om care vorbește din pânțele.
Verax, Care spune adevăr. **Veracitate** Adevăr.
Verbal, Prin viű graiű. **Verdict**, Hotărire.
Veritabil, Adevărat, nefalsificat. [sus (|).
Vertical, Drept de sus în jos sau de jos în
veto, (Opresc), Oprire, împotrivire.
via, Prin. **Viabil**, Ce pöte trăi. [tei].
Vicisitudine, Schimbare, nestatornicie (a sör-
Vigilent, Veghiător, cu băgare de sémă.
Vigilentă, Veghiare.
Vigöre, Putere. **Viguros**, Puternic, tępăn.
Vil Murdar. **Vilă** Casă boerescă afară din oraș.
Vindictiv, Rěsbunător. **Vindictă**, Rěsbunare.
Violare, Siluire. **Violent**, Iute, supěrăcios.
Virgină, Feciöră. **Virginitate**, Feciorie.
vis-à-vis, (*vizavi*), Peste drum, în față.

- Visibil**, De vădit. **Visiune**, Vedenie.
Vitesă, Iuțelă. **Vițiu**, Obiceiu rău, patimă.
Vivipar, Care nasce copii vii, puî. [rând.
Volapük, Limbă universală inventată de cu-
Volubilitate, Limbuție.
Voluptate, Plăcere, desfătare.
Vulg, Norod. **Vulgar**, Prost, mojicesc. [nire.
Vulnerabil, Ce pôte fi rănit. **Vulnerare**, Ră-
Walhalla, Raiul vechilor Scandinavi.
Water closet, Umblătoare (englezesc). [englez.
Whig (Citesce : *wig*) Numele partidului liberal
X, In numerația latină=10.
Xilograf, Artist care sapă pe lemn figurî des-
tinate a fi tipărite.
Xilografie, Arta de a săpa figurî pe lemn.
Yacht, Corabie ușoră pe care se face călăto-
rii de plăcere.
Yart, Măsură engleză (91 centimetre).
Zel, Rivnă, silință. **Zelos**, Răvnitor.
Zig-zag, Cruceș-curmejiș (ca fulgerul).
Zoil, Om care critică cu răutate și pismă.
Zollverein, (*Zolferain*), Uniune vamală.
Zoologie, Ramura științei naturale ce se o-
cupă cu studiul animalelor.
Zuav, Infanterist frances îmbrăcat turcește.

1874

SFÂRȘIT.